

Ministerstvo životního prostředí

**Státní politika životního prostředí České republiky
2012–2020**

Ve znění aktualizace roku 2016

Obsah:

I.	Vize	3
	Základní principy politiky životního prostředí.....	3
II.	Jaká jsou východiska?	6
	a) Analýza vnějších vlivů.....	7
	b) Současný stav životního prostředí v ČR a jeho předpokládaný vývoj do roku 2020 .	12
III.	Metoda stanovení priorit	15
IV.	Struktura Státní politiky životního prostředí.....	17
V.	Strategická a implementační část	19
	1. Ochrana a udržitelné využívání zdrojů	19
	1.1 Zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu	19
	1.2 Předcházení vzniku odpadů, zajištění jejich maximálního využití a omezování jejich negativního vlivu na životní prostředí. Podpora využívání odpadů jako náhrady přírodních zdrojů.....	21
	1.3 Ochrana a udržitelné využívání půdy a horninového prostředí.....	25
	2. Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší.....	29
	2.1 Snižování emisí skleníkových plynů.....	29
	2.2 Snížení úrovně znečištění ovzduší.....	31
	2.3 Efektivní a k přírodě šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie a zvýšení energetické účinnosti	35
	3. Ochrana přírody a krajiny.....	37
	3.1 Ochrana a posílení ekologických funkcí krajiny	37
	3.2 Zachování přírodních a krajinných hodnot	43
	3.3 Zlepšení kvality prostředí v sídlech	47
	4. Bezpečné prostředí	50
	4.1 Předcházení rizik.....	50
	4.2 Zmírňování dopadů nebezpečí, včetně mimořádných událostí a krizových situací ..	53
VI.	Průřezové nástroje pro realizaci politiky ŽP	58
VII.	Průřezové nástroje mezinárodní spolupráce.....	63
VIII.	Indikátory.....	65
	1. Ochrana a udržitelné využívání zdrojů	65
	1.1 Zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu	65
	1.2 Předcházení vzniku odpadů, zajištění jejich maximálního využití a omezování jejich negativního vlivu na životní prostředí. Podpora využívání odpadů jako náhrady přírodních zdrojů.....	67
	1.3 Ochrana a udržitelné využívání půdního a horninového prostředí	68
	2. Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší.....	68
	2.1 Snižování emisí skleníkových plynů.....	68
	2.2 Snížení úrovně znečištění ovzduší.....	69
	2.3 Efektivní a k přírodě šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie	69
	3. Ochrana přírody a krajiny.....	70
	3.1 Ochrana a posílení ekologické stability krajiny a udržitelné hospodaření v krajině ..	70
	3.2 Zachování přírodních a krajinných hodnot	71
	3.3 Zlepšení kvality prostředí v sídlech	73
	4. Bezpečné prostředí	73
	4.1 Předcházení rizik.....	73
	4.2 Zmírňování dopadů nebezpečí, včetně mimořádných událostí a krizových situací ..	74

	Přehled indikátorů SPŽP a vazby na cíle SPŽP	75
IX.	Hodnocení	77
X.	Vazby SPŽP na další národní strategické materiály	78
XI.	Souhrnný přehled opatření a nástrojů SPŽP.....	89

I. Vize

Státní politika životního prostředí České republiky vymezuje plán na realizaci efektivní ochrany životního prostředí v České republice do roku 2020.

Hlavním cílem je zajistit zdravé a kvalitní životní prostředí pro občany žijící v České republice, výrazně přispět k efektivnímu využívání veškerých zdrojů a minimalizovat negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí, včetně dopadů přesahujících hranice státu, a přispět tak k zlepšování kvality života v Evropě i celosvětově.

SPŽP je zaměřena na tyto tematické oblasti:

- Ochrana a udržitelné využívání přírodních zdrojů, zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu, předcházení vzniku odpadů, zajištění jejich maximálního využití a omezování jejich negativního vlivu na životní prostředí, ochranu a udržitelné využívání půdního a horninového prostředí.
- Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší s cílem snižování emisí skleníkových plynů, snížení úrovně znečištění ovzduší, podpory efektivního a vůči přírodě šetrného využívání obnovitelných zdrojů energie a zvyšování energetické účinnosti.
- Ochrana přírody a krajiny spočívající především v ochraně a posílení ekologických funkcí krajiny, zachování přírodních a krajinných hodnot a zlepšení kvality prostředí ve městech.
- Bezpečné prostředí zahrnující předcházení a snižování následků přírodních nebezpečí (povodně, dlouhodobé sucho, extrémní meteorologické jevy, svahové nestability, eroze, apod.), omezování negativních dopadů změny klimatu na území ČR a předcházení vzniku nebezpečí antropogenního původu.

Jakožto člen Evropské unie (EU) bude ČR v oblasti životního prostředí klást důraz na plnění závazků plynoucích ze schválené environmentální legislativy EU a nadále bude aktivním a důvěryhodným partnerem při projednávání nových legislativních, nelegislativních a strategických dokumentů EU na všech úrovních projednávání ve strukturách EU.

ČR bude aktivně rozvíjet jak bilaterální, tak i multilaterální environmentální spolupráci, která bude napomáhat nejen řešení národních, regionálních a globálních problémů, ale i přispívat k uplatňování českých odborníků, zkušeností a k podpoře vývozu českých technologií souvisejících s ochranou životního prostředí.

Vzhledem k tomu, že je nutné počítat s omezenými finančními zdroji ze státního rozpočtu, předpokládá se využít na realizaci navržených opatření především prostředky z fondů EU. Alokace finančních prostředků ze státního rozpočtu bude řešena v návaznosti na schválený rozpočet na příslušný rok a dle střednědobého rozpočtového rámce.

Základní principy politiky životního prostředí

Ve Státní politice životního prostředí ČR jsou uplatněny zejména následující principy:

Princip integrace politik

Politika životního prostředí má průřezový charakter se stejnou platností jako ostatní sektorové politiky. Tyto politiky musí být vzájemně koordinovány a propojeny. To vyžaduje

spolupráci na všech úrovních veřejné správy, kde se připravuje řada strategických a koncepčních dokumentů s centrální, sektorovou i regionální působností. Všechny relevantní strategické dokumenty by měly vycházet ze společné analýzy vnějších vlivů (stejná socioekonomická východiska), principů a scénářů možného vývoje.

Princip prevence

Prevence je na úseku ochrany životního prostředí principem nejdůležitějším, neboť nejefektivnější environmentální politika je založena na předcházení škodám na životním prostředí. Včasné zavádění preventivních opatření je účinnější a ekonomicky efektivnější než náprava škod v případě nevratně znečištěných složek životního prostředí, vyčerpaných zdrojů, narušených ekosystémů a poškození zdraví. Uplatnění zásady prevence má velký význam rovněž v případech živelních katastrof, kterými jsou v České republice nejčastěji povodně. Příkladem preventivního přístupu je i kupříkladu ekodesign výrobků.

Princip předběžné opatrnosti

Princip preventivních opatření vychází z faktu, že jednat je třeba i v případech, kdy není jistota, jak rychle k nežádoucím jevům dojde, či jestli k nim vůbec dojde, při zvážení všech souvisejících nákladů. Pokud hrozí nevratná škoda na zdraví nebo životním prostředí a jev není zatím dostatečně prozkoumán, jsou přesto přijímána preventivní opatření, aby nedošlo k ekonomickým ztrátám.

Princip „Znečišťovatel platí“

Princip „znečišťovatel platí“¹ vychází z předpokladu, že každý by měl za své činy nést odpovědnost. V souvislosti s ochranou životního prostředí to znamená, že „každý, kdo způsobí škodu na životním prostředí, by měl nést náklady s tím spojené“. Jedním z cílů uplatnění uvedeného principu je i zahrnutí negativních externalit² do nákladů znečišťovatele. Zahrnutí negativních externalit do nákladů znečišťovatele přes promítnutí těchto nákladů do ceny příslušných výrobků či služeb napравuje nesprávné cenové signály směrem ke spotřebiteli. Následné snížení poptávaného množství či motivace znečišťovatele k realizaci preventivních opatření a k novým nákladově efektivním řešením, napomáhá k úplné eliminaci nebo zmírnění produkovaného znečištění.

Princip nákladové efektivnosti

Efektivní alokace omezených zdrojů je snaha dospět k ekonomicky optimální úrovni znehodnocování a ochrany životního prostředí. Sama efektivnost zahrnuje dvě oblasti a to

¹ Vyplývá ze směrnice 2004/35/ES o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí a také z článku 191 (2) konsolidovaného znění Smlouvy o fungování Evropské unie.

² Externalita je označení pro vnější účinek nějakého ekonomického rozhodnutí, resp. činnosti, tzn. část dopadů činnosti, kterou nese někdo jiný než její původce. Jako externality se označují náklady či výnosy jiných subjektů, za které se neplatí: původce si tyto výnosy (tzv. pozitivní externality) nemůže přivlastnit, příp. tyto náklady (tzv. negativní externality) od něj nelze vymáhat. Příkladem negativních externalit je např. znečištění životního prostředí způsobené ekonomickou aktivitou; příkladem pozitivní externality je např. vzdělání nebo mimoprodukční užitečné funkce lesů.

účelnost, tedy do jaké míry bude dosaženo požadovaného cíle, a hospodárnost, tedy za jakých nákladů. Princip efektivnosti vyžaduje dosažení co nejlepšího vztahu mezi zdroji použitými na danou činnost a dosaženými účinky.

Zvyšování povědomí veřejnosti o otázkách životního prostředí

Základním předpokladem pro úspěšnou realizaci Státní politiky životního prostředí ČR je odpovídající povědomí veřejnosti o životním prostředí. Zvyšování veřejného povědomí o významu ochrany životního prostředí a jeho udržitelném způsobu využívání vede veřejnost k lepšímu porozumění souvislostí hospodářského, environmentálního a sociálního rozvoje společnosti, ke zvýšení kvality rozhodování občanů jakožto spotřebitelů a zprostředkovaně rovněž ke zvýšení kvality života.

Princip mezinárodní odpovědnosti

Princip je uplatňován zejména prostřednictvím rozvojové spolupráce, dodržováním přijatých závazků vyplývajících z členství v EU, mezinárodních dohod, úmluv a členství v organizacích jako je Organizace spojených národů (OSN) či Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Při sdílení globální a regionální zodpovědnosti z pozice hospodářsky vyspělé země je zapotřebí zároveň respektovat zvláštní podmínky a specifické zájmy České republiky a EU.

II. Jaká jsou východiska?

V současnosti je v souvislosti s potřebou dlouhodobě udržitelného rozvoje stále zřetelnější vzájemná provázanost dopadů hospodářských, sociálních a environmentálních politik, která s sebou nese zvýšenou naléhavost jejich koordinace, a to i na přeshraniční a nadregionální úrovni.

Zastřešujícím dokumentem, ze kterého by měly všechny politiky vycházet, je Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR, který vláda schválila v lednu 2010. Cílem dokumentu není ukládat konkrétní opatření nebo nahradit resortní nebo průřezové strategie, nýbrž podpořit jejich dlouhodobou orientaci a vzájemnou provázanost. Rámec určuje dlouhodobé cíle pro tři základní oblasti rozvoje moderní společnosti – ekonomickou, sociální a environmentální.

Aktualizovaná SPŽP přispívá k naplňování Strategického rámce, a to průřezově ve všech jeho prioritních osách. Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR zároveň slouží jako dlouhodobý rámec pro politické rozhodování v kontextu mezinárodních závazků, které ČR přijala nebo hodlá přijmout při respektování specifických podmínek a potřeb ČR. V roce 2016 zároveň dochází k tvorbě nového strategického dokumentu pro udržitelný rozvoj ČR - Česko 2030, který nahradí výše uvedený platný Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR.

K dosažení cílů v ochraně životního prostředí je nezbytné, aby Státní politika životního prostředí (SPŽP), Politika ochrany klimatu, Státní energetická koncepce, Surovinová politika, Politika druhotných zdrojů, Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030, Politika územního rozvoje, Strategie regionálního rozvoje, obecné cíle udržitelného hospodaření a sociální aspekty regionu, stejně tak jako Bezpečnostní strategie ČR, byly navzájem provázány. Proto by všechny tyto strategické dokumenty měly vycházet ze společné analýzy vnějších vlivů (stejná socioekonomická východiska) a jejich cíle by měly být vzájemně provázány. Tato společná provázanost je zajištěna zejména souladem s prioritami a principy Strategického rámce udržitelného rozvoje ČR, resp. připravovaným nástupnickým dokumentem „Česko 2030“.

Realizace SPŽP by měla prostřednictvím zvýšení efektivity využívání zdrojů významně přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti ČR. V rámci SPŽP budou podporována opatření směřující k ekonomickému růstu a efektivitě bez nadbytečného a nepodloženého omezování významných odvětví hospodářství. Součástí implementace politiky by měla být podpora proexportní politiky a inovací s cílem podpořit výzkumný a inovační potenciál našich firem i jejich pozici na trhu v ČR i v zahraničí. Zároveň je třeba ji provázat s politikou sociální soudržnosti, neboť sociální situace rodin se často promítá do jejich environmentálního chování (jak se ukazuje například v oblasti lokálního vytápění).

SPŽP plně respektuje závazky, které pro ČR vyplývají z členství v EU (především plnění závazků plynoucích z legislativy EU), OSN, OECD a dalších mezinárodních organizacích. V globálním a evropském kontextu jsou východiskem pro naplňování cílů komplexní ochrany životního prostředí závěry summitů a konferencí mezinárodních organizací a závazky vyplývající z mnohostranných i dvoustranných smluv věnovaných problematice udržitelného

rozvoje a životního prostředí³. SPŽP bere také v úvahu doporučení udělená OECD České republice v r. 2005 ve zprávě o hodnocení politiky, stavu a vývoje životního prostředí⁴.

EU klade při tvorbě politik stále větší důraz na uplatňování principu udržitelnosti s cílem stimulovat takový ekonomický růst, který umožní dosáhnout zvyšování kvality života s minimalizací negativních dopadů na životní prostředí. Princip udržitelnosti je tak významně zohledněn ve strategických materiálech EU, jakými jsou obnovená Strategie udržitelného rozvoje EU (SUR EU) z roku 2006 nebo Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění z roku 2010⁵, která je výchozím dokumentem pro stanovení dlouhodobé hospodářské strategie EU s výhledem do roku 2020 s cílem zvýšit její konkurenceschopnost a zaměstnanost v Evropě. SPŽP respektuje oba uvedené dokumenty, tedy reflektuje Strategii EU pro tuto oblast, která má určeny priority do roku 2020 a chce také přispět k plnění cílů stanovených v iniciativě EU: Evropa účinněji využívající zdroje.

Na úrovni členských států se národní cíle a podíl na realizaci Strategie Evropa 2020 odráží ve formulaci tzv. Národních programů reforem (NPR), které jsou následně hodnoceny na úrovni EU v rámci tzv. Evropského semestru. SPŽP je rovněž provázaná s kohezní politikou.

a) Analýza vnějších vlivů

Mezi základní východiska, která budou ovlivňovat stav a vývoj životního prostředí v ČR, ale i ostatní oblasti, jež budou upraveny v současnosti připravovanými sektorovými politikami a koncepcemi, náleží socio-ekonomický vývoj. S ním souvisí řada faktorů, mezi které patří např. podpora konkurenceschopnosti ČR a zvyšování exportního potenciálu.

Analýza vnějších vlivů hodnotí dosavadní vývoj hlavních hnacích sil a nástin jejich možného budoucího vývoje do roku 2020, tedy po dobu platnosti SPŽP ČR.

Demografický vývoj

Z poslední projekce obyvatel České republiky vypracované ČSÚ v roce 2013 vyplývá, že charakter budoucího vývoje bude obdobný trendům v EU15: měla by se dále prodlužovat střední délka života a populace bude stárnout. Podle vysoké varianty projekce¹ vzroste počet obyvatel ČR do roku 2021 na 10,63 mil., přičemž jedna pětina z nich (20,9 % a 2,22 mil. osob) bude ve věku 65 a více let. Na počátku roku 2013 bylo seniorů v populaci 16,8 %, resp. 1,77 mil⁶. V ČR se podíl obyvatel žijících ve městech pohybuje okolo 75 %⁷ a s tím souvisí i značný

³ Např. závěry Konference OSN o životním prostředí a rozvoji (Rio de Janeiro, 1992), Světového summitu o udržitelném rozvoji (Johannesburg, 2002) a Konference OSN o udržitelném rozvoji, Rio+20 (Rio de Janeiro, 2012), Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (Paříž 1972), Evropská úmluva o krajině (Florence 2000) a dále úkoly formulované především ve Strategii zeleného růstu přijaté ministerským zasedáním Rady OECD v Paříži 25. 5. 2011 a v Deklaraci ze 7. ministerské konference „Životní prostředí pro Evropu“ přijaté v Astaně 23. 9. 2011, závěry 10. konference smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti konané v Nagoyi v roce 2010 a závěry summitu OSN „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“ schválené v září 2015 v New Yorku.

⁴ OECD Environmental Performance Review: Czech Republic

⁵ Sdělení Evropské komise „Evropa 2020 - Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ z března 2010

⁶ Skutečný stav populace na konci roku 2015 byl nejbližší vysoké variantě projekce. Podrobné výsledky Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2100 na: <https://www.czso.cz/csu/czso/projekce-obyvatelstva-ceske-republiky-do-roku-2100-n-fu4s64b8h4>

⁷ Zdroj: KAŠPAROVÁ, L., PŮČEK, M. A KOL (2009): Kohezní politika: Osídlení v České republice. Partnerství měst a venkova. Ministerstvo pro místní rozvoj, s. 57.

počet obyvatel žijících v oblastech s narušeným životním prostředím, především vlivem emisí z intenzivní dopravy a lokálních negativních vlivů na životní prostředí.

Z hlediska demografické analýzy má velký význam změna vzdělanostní struktury. Dle studie provedené Národohospodářskou fakultou VŠE⁸ lze předpokládat, že do roku 2020 naroste počet obyvatel s ukončeným vysokoškolským vzděláním. Tento trend, na základě vyššího počtu obyvatel majících uplatnění v oblasti vědy, výzkumu a inovací, může vést ke zvýšení konkurenceschopnosti ČR. Již od nejnižší úrovně školních zařízení je kladen důraz na zvyšování znalostí v oblasti ochrany a péče o životní prostředí a tento trend bude i nadále nabývat na důležitosti. Povědomí obyvatel o důležitosti spolupodílení se na předcházení a řešení problémů životního prostředí se bude zvyšovat.

Makroekonomické ukazatele

Z informací makroekonomického scénáře Konvergenčního programu pro období 2015–2019⁹ vyplývá, že globální ekonomická situace i výhled v jednotlivých regionech světa se postupně mírně zhoršují. Tempo hospodářského růstu v rozvinutých i rozvíjejících se ekonomikách zpomaluje a některé velké ekonomiky, jako Rusko a Brazílie, procházejí hlubokou recesí. Dopad nízkých cen ropy a dalších komodit se v jednotlivých regionech liší. Zatímco u zemí dovážejících ropu jej lze považovat za významný nabídkový stimul, země vyvážející ropu čelí řadě ekonomických i sociálních problémů.

HDP v EU28 vykázal za rok 2015 růst o 1,9 %. Za oživování aktivity v průběhu roku stála především soukromá spotřeba díky lepší situaci na trhu práce a nízkým cenám energií. Naopak růst vývozu byl nepříznivě ovlivněn dynamikou zahraniční poptávky a čistý export tak hospodářský růst tlumil. Růst by měl být i nadále tažen zejména výdaji na soukromou spotřebu, podporovanými zlepšující se situací na trhu práce. Hospodářský růst bude naopak tlumen zhoršeným globálním výhledem či vysokou zadlužeností některých ekonomik.

Reálný růst HDP v ČR se dle prognóz z roku 2016 měl udržovat na úrovni 2,5 % v roce 2016 i letech následujících. Avšak výsledek za rok 2015 dle makroekonomické predikce z ledna 2016 byl až 4,2 %, s významným dopadem dočerpávání prostředků z fondů EU z programového období 2007–2013. Ekonomický růst byl tažen zejména domácí poptávkou. Inflace, měřená harmonizovaným indexem spotřebitelských cen, je v ČR dlouhodobě na nízké úrovni a za rok 2015 dosáhla pouze 0,3%, což je srovnatelné s inflací v globálním měřítku a odráží dopad hlubokého propadu cen minerálních paliv.

ČNB již od roku 2013 používá nástroj měnových intervencí a tak udržuje slabý kurz koruny vůči euru, což se projevuje na podpoře exportu. Trh práce je ovlivněn ekonomickou konjunkturou, která se odráží na míře nezaměstnanosti, která poklesla na 4,8 % a dle prognózy MF by měla klesat až na hodnotu 4,2 % v roce 2019.

Mezi významné vnější faktory patří geopolitická rizika, včetně projevu migrační krize a kauza dieselových motorů koncernu Volkswagen spojená s emisemi reálného provozu.

⁸ Zdroj: Aktualizovaná prognóza struktury vzdělanosti obyvatel ČR.

http://kdem.vse.cz/resources/relik09/Prispevky_PDF/Fiala_Langhamrova_Hulik.pdf,s.10

⁹ Zdroj: MF ČR. <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/konvergenčni-program/2016/konvergenčni-program-ceske-republiky-24860>

Předpokládaný vývoj průměrné ceny ropy Brent je pozvolný nárůst cen k hranici 54 USD/barel v roce 2019.

Výzkum, vývoj a inovace

Jednou z podmínek dalšího hospodářského, sociálního a environmentálního rozvoje ČR je navýšení podílu investic do oblasti **podpory výzkumu, vývoje a inovací**, což vyplývá z Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2016–2020. Od roku 1993, s výjimkou let 2007–2008, je v ČR patrný rostoucí trend zejména celkových výdajů na výzkum a vývoj (dále „GERD“¹⁰). V roce 2014 činil jejich podíl na HDP 2 % (oproti 1,17 % v roce 2005)¹¹. Nejvíce se na GERD podílí podnikatelský sektor (56 % v roce 2014) a veřejný sektor (státní rozpočet 18,2 %, vysokoškolský sektor 25,4 %). ČR se z hlediska podílu GERD na HDP stále přibližuje průměru evropské osmadvacítky¹². GERD dlouhodobě meziročně rostou, pouze v posledním roce nebyl nárůst tak intenzivní jako v předchozích letech. V mezinárodním srovnání představuje ČR z hlediska GERD evropský průměr. Veřejné finanční zdroje směřovaly v roce 2013 především do veřejného sektoru (12,5 mld. Kč do vysokoškolského a 9,5 mld. Kč do vládního sektoru). Podnikatelskému sektoru bylo alokováno téměř 5 mld. Kč. Zhruba 68 % této alokace využívají výrobní podniky a 55 % malé a střední podniky. V následujícím období se předpokládá další posilování podpory výzkumu, vývoje a inovací, a to zejména vlivem Evropských strukturálních a investičních fondů.

Státní rozpočtové výdaje na VaV ve formě přímé veřejné podpory (GBARD) dosáhly v roce 2014 podíl 0,64 % na HDP. Přičemž podíl výdajů dle hlavních socioekonomických cílů týkající se životního prostředí bylo 8,2 % (Životní prostředí 2,1 %, Průzkum a využití zdrojů Země 1,6 % a Energie 4,5 %¹². Za rok 2014 byl dle Eurostat podíl veřejných výdajů na výzkum a vývoj v oblasti energie 0,03 % HDP a v oblasti životního prostředí 0,01 % HDP¹³

V případě, že bude docházet ke zvyšování investic do oblasti výzkumu, vývoje a inovací, lze předpokládat i **zvyšování konkurenceschopnosti ČR**. Jednou ze stěžejních oblastí podpory výzkumu a vývoje musí být ochrana životního prostředí jako nedílná součást plnohodnotného života obyvatel. Při kladení důrazu na výzkum ve specifických oblastech (nanotechnologie, úspory energie, optika apod.) majících široké uplatnění ve všech užitkových sférách, by mělo docházet ke zvyšování potenciálu prosadit se na světovém trhu. Pro následující vývoj konkurenceschopnosti s ohledem na ochranu životního prostředí bude velmi důležité poskytovat podporu malým a středním podnikům, neboť ty patří mezi hlavní uživatele nebo inovátory unikátních technologií.

Energetika a nakládání se surovinami

¹⁰ GERD = Gross Domestic Expenditure on R&D

¹¹ Zdroj: Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR a jejich srovnání se zahraničím v roce 2014.

<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=759405>

¹² ČSÚ 2015. „Publikace GBARD v ČR v roce 2014“, dostupné z

https://www.czso.cz/documents/10180/23198142/gbard_211001_15.pdf/f573b22a-2ad8-4809-a1f5-bef4133d6c1d?version=1.1

¹³ Zdroj: Eurostat 2016. „Total GBAORD by NABS 2007 socio-economic objectives“, dostupné z

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=gba_nabsfin07&lang=en

Během období realizace SPŽP ČR lze do roku 2020 očekávat pokračující snižování **energetické a materiálové náročnosti ekonomiky ČR**¹⁴, a tedy i snižování měrných zátěží životního prostředí na jednotku ekonomického výkonu (emise, vlivy na krajinu, odpady apod.). **Spotřeba jak surovin, tak i energie** v současnosti celosvětově stoupá (a to jak v rychle se rozvíjejících, modernizujících zemích, jako např. skupina BRIC – Brazílie, Rusko, Indie, Čína, ale i v mnoha zemích ze skupiny tzv. vyspělých států), což je fenomén, který bezpochyby silně ovlivní globální poměry ve světě a může přinést významné negativní dopady na životní prostředí. Modernizace probíhající v zemích třetího světa s sebou nese nárůst spotřeby celého spektra nerostných i zemědělských komodit. V návaznosti na tuto systémovou změnu byla nastartována řada nových trendů v mezinárodních vztazích. Globální hráči, EU nevyjímaje, začali být konfrontováni s vysokou, v některých případech i nebezpečnou mírou dovozní závislosti, a začali klást důraz na posílení své surovinové a energetické bezpečnosti. Jako evropská reakce na uvedené výzvy byl v lednu 2014 představen dokument *For a European Industrial Renaissance*¹⁵, který z pohledu udržení konkurenceschopnosti evropského průmyslu a zajištění dostatku vstupních surovinových zdrojů zdůrazňuje význam inovací, podpory účinného využívání zdrojů a oběhového hospodářství. V návaznosti na Strategii Evropa 2020 zveřejnila Evropská komise (EK) v lednu 2011 sdělení k vlajkové iniciativě Strategie Evropa 2020 – Evropa efektivně využívající zdroje, ve kterém se konstatuje, že nelze pokračovat ve stávajícím trendu ve spotřebě zdrojů, které zahrnují nejen suroviny jako jsou palivoenergetické, rudní a nerudní suroviny, ale i potraviny, půdu, vodu, vzduch, biomasu či ekosystémy. Vlajková iniciativa stanoví rámec pro dlouhodobou strategii ke zvýšení účinnosti využívání zdrojů v oblastech jako je změna klimatu, energetika, životní prostředí, výzkum a vývoj, doprava, zemědělství.

ČR vykazuje jednu z nejvyšších hodnot energetické náročnosti ve srovnání s ostatními členskými státy EU¹⁶. Národní akční plán energetické účinnosti implementuje článek 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnice 2004/8/ES a 2006/32/ES, který stanovuje členským státům závazný cíl v oblasti dosažení úspory na konečné spotřebě energie do roku 2020. Tento cíl odpovídá dosahovaným novým úsporám ve výši 1,5 % objemu ročního prodeje energie konečným zákazníkům. Poslední aktualizace 4. Národního akčního plánu energetické účinnosti z března 2016 stanovuje cíl energetických úspor ve výši 50,67 PJ v roce 2020. ČR se usnesením vlády č. 923 ze dne 4. prosince 2013 rozhodla zvolit při naplňování stanoveného cíle alternativní schéma. Zároveň zůstává v platnosti původní indikativní cíl dosáhnout v období 2008–2016 snížení roční průměrné spotřeby energie u konečného uživatele o 9 % oproti průměrné spotřebě za období let 2002 až 2006.

Doprava

V dopravním sektoru se očekává při naplnění růstových scénářů ekonomiky pokračující **nárůst přepravních výkonů osobní i nákladní dopravy**. Struktura přepravních výkonů bude i nadále (podobně jako v ostatních zemích EU27) nepříznivá s dominancí silniční dopravy

¹⁴ Zdroj: Zpráva o životním prostředí 2014, dostupné kupříkladu z www.issar.cenia.cz

¹⁵ Zdroj: EK. http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/document.cfm?action=display&doc_id=894&userservice_id=1

¹⁶ Zdroj: Eurostat (2016). Jedná se o podíl primárních energetických zdrojů na HDP (toe/1000 EUR)

a individuální automobilové dopravy. Specifickým problémem ČR v oblasti dopravy je zastaralý a tudíž z hlediska spotřeby a emisí náročný vozový park vozidel. I přes tyto okolnosti se pravděpodobně podaří prostřednictvím modernizace vozového parku a aplikací opatření na snižování zátěží životního prostředí z dopravy dále snižovat emise znečišťujících látek ovzduší z dopravy (NO_x, CO, VOC, PAU a pevné částice).

Dalším závažným problémem dopravy je nevyhovující dopravní struktura způsobená nadměrným dopravním zatížením center měst a obcí s negativním dopadem do emisní situace a hlučnosti v daných místech. Řešením je přechod na čistou mobilitu, vyšší využívání veřejné dopravy a kolejové příměstské dopravy, podpora nemotorové dopravy a zavádění nízkoemisních zón. Je potřeba urychleného dokončení páteřní silniční a železniční dopravní infrastruktury a vybudování infrastruktury husté sítě bezpečných komunikací pro nemotorovou dopravu. Problémem zůstává i nedostatečná průjezdnost dopravních komunikací pro zasahující vozidla složek Integrovaného záchranného systému (IZS) s negativním vlivem na rychlý a efektivní zásah při krizových situacích.

Zemědělství

Česká krajina patří mezi intenzivně zemědělsky využívané, zemědělský půdní fond (ZPF) zaujímá cca 50 % rozlohy ČR¹⁷. Přibližně 70 % výměry ZPF tvoří orná půda, v minoritním zastoupení jsou travní porosty, jejichž výměra se zvětšuje na úkor orné půdy a trvalé kultury, jejichž výměra zůstává na úrovni 1-2 % ZPF¹⁸. Zemědělství tak ovlivňuje charakter krajiny i její ekosystémové funkce, stav přírodního prostředí a biodiverzity. **Zvyšuje se výměra ekologicky obdělávané půdy.** Podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy dosáhl 12 % z celkové plochy zemědělské půdy¹⁹. Podle nového Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství²⁰ v letech 2016-2020 bude do roku 2020 ekologické zemědělství plně rozvinutým odvětvím zemědělství se všemi odpovídajícími charakteristikami, jakými jsou stabilní trh, služby a státní politika podporující poskytování veřejných statků, včetně aspektů týkajících se životního prostředí a pohody zvířat.

Do roku 1991 se na zemědělsky využívanou půdu aplikovalo velké množství minerálních hnojiv, poté vlivem restrukturalizace zemědělství došlo k významnému snížení aplikace minerálních hnojiv²¹ i přípravků na ochranu rostlin. Kolem roku 2000 však začala jejich spotřeba opět postupně narůstat. Nadměrná a nevhodná aplikace hnojiv a dalších látek ve spojení s půdní erozí se negativně projevuje na stavu vod. Půda patří mezi neobnovitelné zdroje, a proto je stále větším problémem její pokračující vyčerpávání, na kterém má v současnosti největší podíl eroze a úbytek organické hmoty. Půda je hlavním recipientem srážkových a povrchových vod, ale vzhledem k nedostatečnému obsahu organické hmoty je retenční schopnost nedostatečná. Stejně závažným problémem je i postupné **zrychlování trendu záboru zemědělské půdy**, což je nejpatrnější zejména v okolí velkých měst.

¹⁷ Zdroj: ČUZK. <http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=998&MENUID=0&AKCE=DOC:10-ROCENKA>.

¹⁸ Zdroj: ČUZK. <http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=998&MENUID=0&AKCE=DOC:10-ROCENKA>.

¹⁹ Zdroj: CENIA. <http://indikatory.cenia.cz>

²⁰ Zdroj: MZe. <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/akcni-plan/>, s. 17

²¹ Zdroj: CENIA. <http://indikatory.cenia.cz>.

b) Současný stav životního prostředí v ČR a jeho předpokládaný vývoj do roku 2020

Stav životního prostředí se za posledních 20 let výrazně zlepšil, stále však není, zejména pokud jde o kvalitu ovzduší, vyhovující a představuje v zasažených oblastech rizika pro lidské zdraví a ekosystémy. Neuspokojivý stav životního prostředí je na plošně nevelkých územích (především městské aglomerace a průmyslové regiony), kde však žije značná část obyvatel ČR.

Hlavní rizika pro udržení, respektive další zlepšování stavu životního prostředí představují změny v krajině související s rozvojem sídel (rozšiřování zástavby, změny funkčního využití území) a rozvíjející se silniční infrastrukturou, nárůstem intenzity dopravy, intenzivními způsoby hospodaření v krajině a v neposlední řadě spotřební chování domácností a jednotlivců (vytápění, spotřeba přírodních zdrojů apod.). Vývoj tlaků na životní prostředí bude v následujících 10 letech značně závislý na vývoji výkonnosti ekonomiky, přičemž měrné zátěže na jednotku ekonomického výkonu budou nadále postupně klesat. Důležitým aspektem pro zlepšení spotřebního chování domácností je podpora zvýšeného povědomí spotřebitelů o problematice udržitelné spotřeby a výroby a o dopadech výrazně konzumního chování obyvatel bez ohledu na vyčerpatelnost zdrojů.

Vývoj antropogenních zátěží a stavu složek životního prostředí může být ovlivněn měnícím se klimatem a s tím související změnou teplotního a srážkového režimu. Lze předpokládat, že tímto mechanismem bude ovlivněn úhrn emisí vznikajících při výrobě elektřiny a tepla, rozptyl znečišťujících látek a kvalita ovzduší, jakost a množství povrchových a podzemních vod, biologická rozmanitost i stav lesních porostů, kvalita půd, šíření škodlivých organismů v zemědělství a s tím související spotřeba agrochemikálií. Celkově je pravděpodobné prohlubování tzv. extremity klimatu, spočívající v častějším výskytu rizikových hydrologických a povětrnostních jevů, jako jsou povodně, sucha, silný vítr, kolísání teplot apod.

Modelové simulace očekávají pokračující pozvolný nárůst průměrné roční teploty o 0,3 °C za desetiletí. Celkový roční úhrn srážek se nebude významným způsobem měnit, vzroste však rozkolísanost srážkových úhrnů jak mezi roky, tak i v rámci roku a rovněž i nerovnoměrnost územní distribuce srážek na našem území. Intenzivní využití krajiny s sebou nese snížení retenční schopnosti krajiny, která se tak v souvislosti s očekávanými častějšími přívalovými srážkami stane náchylnější k povodním a zvyšuje riziko vodní a větrné eroze.. Stejně tak se očekává i častější výskyt sucha, způsobený jak nedostatkem srážek (tzv. meteorologické sucho), tak i zvýšeným výparem kvůli vysokým teplotám (tzv. zemědělské sucho). Závažným jevem je nedostatek vody ve zdrojích (hydrologické sucho), které může eskalovat až do krizové situace.

Emise skleníkových plynů poklesly mezi lety 1990 až 2014 o 37 %. V porovnání s průměrem EU má přesto ČR vyšší měrné emise skleníkových plynů na obyvatele (12,06 t CO₂ ekv./obyv. oproti 8,72 t CO₂ ekv./obyv. v EU-28²²). Na druhou stranu má ČR v evropském kontextu podprůměrný podíl dopravy na celkových emisích skleníkových plynů, který se pohybuje stále okolo 14 %. Emisní intenzita, tj. emisní náročnost tvorby HDP je v ČR v porovnání s průměrem EU vyšší, a to vzhledem k vyššímu podílu průmyslu na tvorbě HDP a vyšší emisní

²² EUROSTAT (2016), hodnoty za 2014:

http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_rd300&plugin=1

náročnosti dopravy. S ohledem na postupnou dlouhodobou dekarbonizaci energetiky a snižování energetické náročnosti průmyslu a vytápění se bude bez případných dodatečných opatření patrně relativní podíl dopravy na emisích skleníkových plynů zvyšovat.

Nejvýznamnějším **problémem kvality ovzduší** i nadále zůstávají nadlimitní koncentrace $PM_{2,5}$, PM_{10} , kterým je vystavena většina obyvatelstva (průměrná roční imisní hodnota doporučená WHO pro $PM_{2,5}$ je překračována na většině území pro většinu obyvatel; Imisní limit pro průměrnou roční koncentraci $PM_{2,5}$ byl v roce 2014 překročen na 1,8 % území, nadlimitním koncentracím bylo vystaveno 8,6 % obyvatel ČR, imisní limit pro 24hodinovou průměrnou koncentraci PM_{10} byl v roce 2014 překročen na 8,16 % území, nadlimitním koncentracím bylo vystaveno 24,4 % obyvatel ČR). V důsledku znečištění ovzduší mikročásticemi $PM_{2,5}$ a PM_{10} , na které se váží karcinogenní a mutagenní polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU) včetně benzo(a)pyrenu (B(a)P) dochází k poškození genomu obyvatel, výskytu kardiovaskulárních chorob, k poškození centrálního nervového systému, k zhoršeným výsledkům těhotenství, k poškození spermií, ke zvýšenému výskytu respiračních onemocnění a předčasným úmrtím, která řádově překračují úmrtí z dopravních nehod. Hlavním zdrojem tohoto znečištění téměř ve všech obcích jsou domácí topeniště na uhlí a nevhodná topeniště na dřevo a ve městech jsou to emise z dieselových a benzinových motorů, které nejsou opatřeny filtry částic. Situaci zhoršují špatné rozptylové podmínky během zimy, kdy jsou koncentrace zdravotně rizikových látek v ovzduší překračovány o jeden až dva řády.

Do roku 2020 by mělo dojít ke snížení emisí tuhých znečišťujících částic, SO_2 , NO_x , VOC, CO a NH_3 . V případě SO_2 se k roku 2020 předpokládá snížení emisí o více než 44 % v porovnání s rokem 2009. Z hlediska produkce emisí SO_2 zůstává dominantní vliv sektoru veřejné a průmyslové energetiky. Emise NO_x poklesnou v roce 2020 o téměř 37 %, jejich dominantním producentem bude nadále energetika a doprava. Relativně malé snížení se předpokládá u emisí VOC, a to o necelých 25 %. Důvodem je například nárůst automobilové dopravy. V případě NH_3 je předpokladem snížení emisí o 18 % v porovnání s rokem 2005.

Jakost **vody** ve vodních tocích se postupně zlepšuje, především díky poklesu množství vypouštěného znečištění z bodových zdrojů. Významným faktorem ovlivňujícím jakost vod je podíl obyvatel připojených na kanalizace, které jsou zakončené čistírnou odpadních vod; jejich počet od roku 1990 narostl téměř dvojnásobně, zejména se rozšířily čistírny odpadních vod s terciárním stupněm čištění (odstranění P a N). Požadavky směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod, ze které vyplývá povinnost zajistit napojení obcí nad 2 000 obyvatel na čistírny odpadních vod, nejsou naplněny jen u malého počtu těchto obcí. Problémem u bodových zdrojů znečištění zatím zůstávají především sloučeniny fosforu, které pocházejí z čistících a pracích prostředků pro profesionální užití, a z myček nádobí. Problémem mohou být i hormonální disruptory vyskytující se ve vodách. Naopak se nedaří omezit míru plošného znečištění, jehož zdrojem jsou některá odvětví zemědělské činnosti (používání minerálních hnojiv), což vede následně k eutrofizaci vodních toků a nádrží. Problémem jakosti vod nejsou jen komunální vody, případně znečištění ze zemědělských zdrojů, ale i například léčiva, která se dostávají volně do kanalizací a nejsou nikterak odbourávána, takže zpět vstupují do potravních řetězců. Stejně důležitou složkou při hodnocení stavu vodních útvarů dle Rámcové směrnice o vodách je jejich ekologický stav. Jakost vody ve vodních tocích rovněž negativně ovlivňují delší úseky nižších průtoků, kdy se přítomné organické i minerální látky ve vodě koncentrují. Nižší průtoky v letním období znamenají zvýšení teploty vody, která je společně s nižším obsahem kyslíku pro ryby

a mnohé další vodní organismy letální. K tomuto faktu významným způsobem napomáhá, kromě nižších ročních úhrnů srážek, hydromorfologický stav koryt mnohých řek. Dalším problémem způsobujícím nízké průtoky je nedodržování minimálních zůstatkových průtoků pod odběrem vody (např. MVE)

Trendy ve využívání krajiny i změna klimatu ovlivňuje odolnost **ekosystémů**. Odolnost ekosystémů klesá především vinou přetrvávajících důsledků intenzifikace zemědělského hospodaření ve 2. polovině 20. století doprovázené unifikací takto využívané krajiny, přetrvávajícího významného podílu lesních porostů s nevyváženou druhovou, věkovou a prostorovou skladbou, přetrvávající degradace lesních půd zatížených imisemi, regulace a fragmentace vodních toků a stále rychleji pokračující fragmentace krajiny především dopravou a výstavbou. Pokles odolnosti ekosystémů se projevuje snižováním jejich schopnosti eliminovat či absorbovat vnější vlivy včetně šíření nežádoucích (nepůvodních, invazních, případně škodlivých) druhů organismů, nepříznivým stavem řady planě rostoucích druhů rostlin a volně žijících živočichů (včetně evropsky významných druhů rostlin a živočichů) i úbytkem vzácných druhů, snižováním početnosti a vitality populací běžných druhů mimo jiné v souvislosti s omezením prostupnosti krajiny i přerušením migračních tras a zvýšením stresu rostlin i živočichů.

III. Metoda stanovení priorit

Při stanovování prioritních oblastí a z nich vyplývajících cílů a jejich opatření se vycházelo především ze:

- zhodnocení současného stavu životního prostředí a předpokládaného vývoje životního prostředí, které je stručně popsáno v kapitole 2, část b. Bylo přihlédnuto také k výsledkům vyhodnocení plnění předchozí SPŽP 2004–2010 a střednědobého vyhodnocení SPŽP 2012–2020. Záměrem je reagovat na nejzásadnější problémy v oblasti životního prostředí s cílem zlepšit nevyhovující stav či udržet dobré podmínky;
- přehledu závazků vyplývajících ze schválené environmentální legislativy EU do roku 2020. ČR je sice vázána plnit všechny povinnosti dané národní a evropskou legislativou, avšak pro stanovení priorit byly vybrány ty, které mají největší dopad na zlepšení kvality životního prostředí v ČR;
- plnění nejdůležitějších závazků z vybraných mnohostranných environmentálních smluv, jichž je ČR smluvní stranou a které jsou nejvíce relevantní pro zlepšení podmínek životního prostředí v ČR, a z působení ve vybraných mezinárodních organizacích.

Po zohlednění výše uvedených třech základních parametrů, byly stanoveny priority, které jsou označeny podle míry urgencye.

Nejvýznamnější a neodkladné cíle jsou označeny třemi vykřičníky (celkem 14 cílů):

- Dosažení alespoň dobrého ekologického stavu nebo potenciálu a dobrého chemického stavu útvarů povrchových vod, dosažení dobrého chemického a kvalitativního stavu útvarů podzemních vod a zajištění ochrany vod v chráněných územích vymezených dle Rámcové směrnice o vodní politice
- Snížení podílu skládkování na celkovém odstraňování odpadů
- Zvyšování materiálového a energetického využití odpadů
- Předcházení vzniku odpadů
- Omezování trvalého záborů zemědělské půdy
- Zlepšení kvality ovzduší v místech, kde jsou překračovány imisní limity
- Zvýšení ekologické stability krajiny
- Obnova vodního režimu krajiny
- Omezení a zmírnění dopadů fragmentace krajiny
- Zajištění ochrany a péče o nejcennější části přírody a krajiny
- Zlepšení funkčního stavu zeleně v sídlech
- Zmírňování dopadů přírodních nebezpečí
- Zmírňování dopadů změny klimatu a adaptace

Mezi důležité cíle, především střednědobého či dlouhodobého charakteru, které jsou označeny dvěma vykřičníky, patří především (celkem 13 cílů):

- Snižování ohrožení zemědělské a lesní půdy erozí
- Omezování a regulace kontaminace a ostatní degradace půdy a hornin způsobenou lidskou činností
- Snižování emisí skleníkových plynů v rámci EU ETS o 21 % a omezení nárůstu emisí mimo EU ETS na 9 % do roku 2020 oproti úrovni roku 2005
- Plnění národní emisní stropů pro oxid siřičitý (SO₂), oxidy dusíku (NO_x), těkavé organické látky (VOC), amoniak (NH₃) a jemných suspendovaných částic (PM_{2,5})
- Zajištění 13% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie k roku 2020
- Zajištění 10% podílu energie z obnovitelných zdrojů v dopravě k roku 2020 při současném snížení emisí NO_x, VOC a PM_{2,5} z dopravy
- Zajištění závazku zvýšení energetické účinnosti do roku 2020
- Zachování a posílení mimoprodukčních funkcí zemědělské krajiny a lesů
- Zastavení úbytku původních druhů a přírodních stanovišť
- Omezení negativního vlivu invazních druhů a zajištění účinných opatření k jejich regulaci
- Posílení regenerace brownfieldů s pozitivním vlivem na kvalitu prostředí v sídlech
- Zlepšení hospodaření se srážkovou vodou v sídelních útvarech
- Předcházení vzniku zdrojů antropogenních rizik
- Sanace kontaminovaných míst, včetně starých ekologických zátěží, a náprava ekologické újmy

Poslední skupinou jsou oblasti, které převážně nemají negativní trend, ale jsou z pohledu ochrany životního prostředí důležité, aby byl udržen jejich dobrý stav. Jsou označeny jedním vykřičníkem a patří sem: (celkem 3 cíle)

- Prevence a zahlazování negativních důsledků hornické činnosti a těžby nerostných surovin
- Snižování emisí těžkých kovů a persistentních organických látek
- Zmírňování dopadů antropogenních rizik

IV. Struktura Státní politiky životního prostředí

Tematická oblast	Strategický cíl/priorita	Specifický cíl	
1. Ochrana a udržitelné využívání zdrojů	1.1 Zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu	1.1.1 Dosažení alespoň dobrého ekologického stavu nebo potenciálu a dobrého chemického stavu útvarů povrchových vod, dosažení dobrého chemického a kvalitativního stavu útvarů podzemních vod a zajištění ochrany vod v chráněných územích vymezených dle Rámcové směrnice o vodní politice	
		1.2 Předcházení vzniku odpadů, zajištění jejich maximálního využití a omezování jejich negativního vlivu na životní prostředí. Podpora využívání odpadů jako náhrady přírodních zdrojů	1.2.1 Snížení podílu skládkování na celkovém odstraňování odpadů
			1.2.2 Zvyšování materiálového a energetického využití odpadů
	1.3 Ochrana a udržitelné využívání půdy a horninového prostředí		1.2.3 Předcházení vzniku odpadů
			1.3.1 Omezování záborů zemědělské půdy
			1.3.2 Snižování ohrožení zemědělské a lesní půdy erozí
			1.3.3 Omezování a regulace kontaminace a ostatní degradace půdy a hornin způsobenou lidskou činností
	2. Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší	2.1 Snižování emisí skleníkových plynů	1.3.4 Prevence a zahlazování negativních důsledků hornické činnosti a těžby nerostných surovin
			2.1.1 Snížení emisí skleníkových plynů v rámci EU ETS o 21 % a omezení nárůstu emisí mimo EU ETS na 9 % do roku 2020 oproti úrovni roku 2005
		2.2 Snížení úrovně znečištění ovzduší	2.2.1 Zlepšení kvality ovzduší v místech, kde jsou překračovány imisní limity
2.2.2 Plnění národní emisní stropů pro oxid siřičitý (SO ₂), oxidy dusíku (NO _x), těkavé organické látky (VOC), amoniak (NH ₃) a jemných suspendovaných částic (PM _{2,5})			
2.2.3 Snížení emisí těžkých kovů a persistentních organických látek			
2.3 Efektivní a k přírodě šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie a zvýšení		2.3.1 Zajištění 13% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie k roku 2020	
		2.3.2 Zajištění 10% podílu energie	

Tematická oblast	Strategický cíl/priorita	Specifický cíl
	energetické účinnosti	z obnovitelných zdrojů v dopravě k roku 2020 při současném snížení emisí NO _x , VOC a PM _{2,5} z dopravy
		2.3.3 Zajištění závazku zvýšení energetické účinnosti do roku 2020
3. Ochrana přírody a krajiny	3.1 Ochrana a posílení ekologické stability krajiny a udržitelné hospodaření v krajině	3.1.1 Zvýšení ekologické stability krajiny
		3.1.2 Obnova vodního režimu krajiny
		3.1.3 Omezení a zmírnění dopadů fragmentace krajiny
		3.1.4 Zachování a posílení mimoprodukčních funkcí zemědělské krajiny a lesů
	3.2 Zachování přírodních a krajinných hodnot	3.2.1 Zajištění ochrany a péče o nejcennější části přírody a krajiny
		3.2.2 Zastavení úbytku původních druhů a přírodních stanovišť
		3.2.3 Omezení negativního vlivu invazních druhů a zajištění účinných opatření k jejich regulaci
	3.3 Zlepšení kvality prostředí v sídlech	3.3.1 Zlepšení funkčního stavu zeleně v sídlech
		3.3.2 Posílení regenerace brownfieldů s pozitivním vlivem na kvalitu prostředí v sídlech
		3.3.3 Zlepšení hospodaření se srážkovou vodou v sídelních útvarech.
4. Bezpečné prostředí	4.1 Předcházení rizik	4.1.1 Předcházení vzniku zdrojů antropogenních rizik
	4.2 Zmírňování dopadů nebezpečí, včetně mimořádných událostí a krizových situací	4.2.1 Zmírňování dopadů antropogenních rizik
		4.2.2 Zmírňování dopadů přírodních nebezpečí
		4.2.3 Zmírňování dopadů změny klimatu a adaptace
		4.2.4 Sanace kontaminovaných míst, včetně starých ekologických zátěží, a náprava ekologické újmy

V rámci uvedených specifických cílů jsou pak stanovena jednotlivá opatření pro jejich dosažení či nástroje podporující realizaci těchto opatření a dosažení cílů.

V. Strategická a implementační část

1. Ochrana a udržitelné využívání zdrojů

Problematice udržitelnosti nakládání a spotřeby zdrojů je v posledních letech věnována velká pozornost a je předmětem řady mezinárodních aktivit i dokumentů. Jedná se o průřezovou problematiku, která zasahuje do všech prioritních oblastí SPŽP, neboť zdroje zahrnují nejen veškeré přírodní zdroje (suroviny, voda, vítr, půda, solární, geotermální energie, území atd.), ale i potraviny či odpady. Kapitola zaměřená na ochranu a udržitelné využívání zdrojů se věnuje části z nich, a to vodě, odpadům, půdě a horninovému prostředí, další zdroje pak jsou pokryty v následujících kapitolách.

Indikátory

1.0.1 Vývoj energetické náročnosti

1.0.2 Materiálová náročnost HDP

1.1 Zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu

Prvořadým cílem směrnice 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Rámcová směrnice o vodní politice) je dosažení alespoň dobrého stavu všech povrchových a podzemních vod a nezhoršování jejich stavu, čehož má být dosaženo prostřednictvím příslušných opatření navržených v plánech povodí. Kromě toho musí být splněny cíle dalších směrnic o vodě, případně s vodou souvisejících, jako je např. nitrátová směrnice, směrnice o jakosti vod pro koupání a dalších. Ochrana životního prostředí před nepříznivými účinky vypouštění odpadních vod ve městech je zakotvena ve směrnici Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod.

Národní plány povodí podle § 24 odst. 4 vodního zákona stanovují cíle pro ochranu a zlepšování stavu povrchových a podzemních vod a vodních ekosystémů, ke snížení nepříznivých účinků povodní a sucha, pro hospodaření s povrchovými a podzemními vodami a udržitelné užívání těchto vod pro zajištění vodohospodářských služeb, a pro zlepšování vodních poměrů a pro ochranu ekologické stability krajiny. Dále obsahují souhrny programů opatření k dosažení uvedených cílů a stanovují strategii jejich financování. Tyto souhrny obsahují zejména opatření k zabránění a regulaci znečištění z bodových zdrojů, včetně opatření směřujících ke snižování rozsahu mísících zón, (např. výstavba kanalizace a čistíren odpadních vod) a opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení dobrého ekologického stavu a dobrého ekologického potenciálu (např. revitalizace a zprůchodnění vodních toků)

K plnění Rámcové směrnice o vodní politice přispívá spolupráce v rámci Mezinárodní komise pro ochranu Labe, Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje, Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním a plnění Úmluvy EHK OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer a Protokolu o vodě a zdraví.

Cíle:

1.1.1 Dosažení alespoň dobrého ekologického stavu nebo potenciálu a dobrého chemického stavu útvarů povrchových vod, dosažení dobrého chemického a kvantitativního stavu útvarů podzemních vod a zajištění ochrany vod v chráněných územích vymezených dle Rámcové směrnice o vodní politice

Implementace:

1.1 Zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu				
1.1.1 Dosažení alespoň dobrého ekologického stavu nebo potenciálu a dobrého chemického stavu útvarů povrchových vod, dosažení dobrého chemického a kvantitativního stavu útvarů podzemních vod a zajištění ochrany vod v chráněných územích vymezených dle Rámcové směrnice o vodní politice				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
1.1.1.1	Realizovat a aktualizovat plány povodí dle § 24 vodního zákona	MZe, MŽP – dělené kompetence	---	Průběžně
1.1.1.2	Na základě vyhodnocení výsledků monitoringu a hodnocení stavu vodních útvarů identifikovat projekty směřující ke zlepšení stávajícího stavu znečištění vod	MŽP, MZe – dělené kompetence	---	Průběžně
1.1.1.3	Snižovat znečištění povrchových a podzemních vod ze zemědělských zdrojů na základě monitoringu stanovit území a aktivity v každém povodí, která vyžadují prioritní pozornost a v nich cíleně aplikovat místně specifická opatření.	MZe	MŽP	Průběžně
1.1.1.4	Napravovat negativní zásahy způsobené lidskou činností obnovováním přirozených koryt vodních toků s příznivým dopadem na vodní a vodu vázané ekosystémy a přednostně se zaměřit na ty úseky toků, které tvoří biokoridory a toky v sídlech	MŽP	MZe	Průběžně
1.1.1.5	Zajistit podporu výstavby a rekonstrukce ČOV v obcích do 2000 ekvivalentních obyvatel se stávající kanalizací v souladu s články 7 a 2 odst. 9 Směrnice Rady 91/271/EHS	MZe, MŽP – dělené kompetence	---	Průběžně
1.1.1.6	Podpořit dokončení realizace opatření směřujících k naplnění požadavků směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod	MZe, MŽP – dělené kompetence	---	Průběžně
1.1.1.7	Zajistit ochranu (CHOPAV), vyhledávání a realizaci zdrojů povrchových a podzemních vod pro zásobování obyvatelstva a omezit ohrožení podzemních zdrojů vod v důsledku zvyšování těžby štěrkopísků v nivách toků	MŽP, MZe – dělené kompetence	---	Průběžně
1.1.N.1	Zvýšit sazbu poplatků dle §88 vodního zákona za odběr podzemní vody tak, aby minimálně odpovídala úrovni průměrné ceny za odběr povrchové vody při minimalizaci sociálních dopadů	MŽP	MZe	2017

1.1.N.2	Zajistit realizaci Programů monitoringu povrchových a podzemních vod pro vyhodnocení všech opatření prováděných podle Rámcové směrnice, jako základního nástroje pro vyhodnocení jejich efektivity	MŽP, MZe – dělené kompetence	---	Průběžně
---------	--	------------------------------------	-----	----------

Indikátory
1.1.1 Stav útvarů povrchových vod
1.1.2 Stav útvarů podzemních vod
1.1.4 Čištění městských odpadních vod
1.1.5 Obnova přirozených koryt vodních toků
1.1.6 Specifická ochrana vod v chráněných územích
3.1.3 Fragmentace krajiny

Zdroje a financování:

Předpokládané finanční zdroje a nároky na realizaci opatření jsou definovány ve schválených národních plánech povodí pro období 2015–2021, či Koncepti zprůchodnění říční sítě. Hlavními zdroji je zejména Operační program Životní prostředí 2014-2020 (OPŽP 2014-2020), Program rozvoje venkova 2014-2020 (PRV 2014-2020), programy MZe, Národní program Životní prostředí a Státní fond životního prostředí a vlastní zdroje vlastníků vodohospodářské infrastruktury a správců vodních toků .

1.2 Předcházení vzniku odpadů, zajištění jejich maximálního využití a omezování jejich negativního vlivu na životní prostředí. Podpora využívání odpadů jako náhrady přírodních zdrojů

Nezbytným předpokladem pro naplňování požadavků legislativy EU je dodržování hierarchie nakládání s odpady²³. Přetrvávajícím problémem ČR je skládkování jako nejčastější způsob odstraňování odpadů. V roce 2014 bylo 48,27 % veškerého množství komunálního odpadu uloženo na skládky (D1, D5, D12), skládkování je tak nadále nejčastějším způsobem nakládání s komunálním odpadem, i když podíl komunálního odpadu odstraněného skládkováním se mírně snižuje.

Předcházení vzniku odpadů je v rámci hierarchie nakládání s odpady jedním z nejdůležitějších základních přístupů. Mezi hlavní nástroje patří zvýšení environmentálního uvědomění obyvatel ve smyslu předcházení uměle vyvolané spotřeby výrobků podmiňující následnou produkci odpadů.

²³ V rámci odpadového hospodářství musí být dodržována tato hierarchie způsobů předcházení vzniku odpadů a nakládání s nimi:

- a) předcházení vzniku odpadů,
- b) příprava k opětovnému použití,
- c) recyklace odpadů,
- d) jiné využití odpadů, například energetické využití,
- e) odstranění odpadů.

Snižování produkce odpadů je zaměřeno na užití nejnovějších dostupných technik, na maximální opětovné užití odpadů v rámci procesu výroby jako náhrady vstupních surovin, na podporu bezodpadových technologií s cílem co nejvíce omezit produkci odpadů zejména ve výrobních procesech.

Zvyšování materiálového a následně energetického využití odpadů má dosáhnout co nejvyšší možné míry opětovného použití, materiálového využití, energetického využití a jiného uplatnění odpadů, které vznikly. Cílem je dosáhnout takového využití odpadů, které co nejméně zatíží životní prostředí jako celek. Jedná se zejména o náhradu přírodních materiálů a surovin odpady, anebo o náhradu primárních energetických zdrojů. K dosažení uvedených cílů je třeba nejen podporovat využití odpadů, ale i upřednostnit takovou konstrukci výrobků, která je materiálově co nejúspornější a současně umožní maximální využití odpadů z výrobků vznikajících.

Oběhové hospodářství se stává jednou z hlavních priorit Evropské komise. Evropská komise po řadě předchozích dokumentů, které obsahovaly některé dílčí aspekty oběhového hospodářství (Plán pro Evropu účinněji využívající zdroje, Tematická strategie pro odpady) představila nový balíček k oběhovému hospodářství, jehož součástí je sdělení Uzavření cyklu – Akční plán EU pro oběhové hospodářství²⁴ a návrh revize právních předpisů pro odpadové a obalové hospodářství. Z pohledu EK se v případě oběhového hospodářství jedná o změnu ze současného lineárního modelu (take – make – use – dispose) na model oběhový, ve kterém jsou potenciální odpady vráceny zpět do ekonomického procesu a uzavírají cyklus do kruhu (closing the loop). ČR obecně podporuje strategické směřování k posilování principů oběhového hospodářství a podporu využívání odpadů jako zdroje.

Při naplňování níže uvedených cílů a opatření je třeba vycházet rovněž z Doporučení Rady OECD k materiálovým tokům a produktivitě zdrojů přijatých v letech 2004 a 2008.

Oblast nakládání s odpady zahrnuje také přeshraniční přepravu odpadů z ČR a do ČR (tedy přes její hranice). Přeshraniční přeprava je upravena právními předpisy EU a je povolována v rámci správního řízení tak, aby byla minimalizována její rizika a dopady na životní prostředí. Pravidla pro přeshraniční přepravu odpadů jsou stanovena v nařízení evropského parlamentu a Rady č. 1013/2006 o přepravě odpadů, v platném znění, které je závazné a přímo použitelné ve všech členských státech EU. Česká republika je také smluvní stranou Basilejské úmluvy o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování, jež upravuje pohyb nebezpečných odpadů přes státní hranice za účelem jejich odstraňování i využívání na globální úrovni.

²⁴ Zdroj: EK COM/2015/0614 final. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1453384154337&uri=CELEX:52015DC0614>

Cíle:

1.2.1 Snížení podílu skládkování na celkovém odstraňování odpadů

1.2.2 Zvyšování materiálového a energetického využití odpadů

1.2.3 Předcházení vzniku odpadů

Implementace:

1.2 Předcházení vzniku odpadů, zajištění jejich maximálního využití a omezování jejich negativního vlivu na životní prostředí. Podpora využívání odpadů jako náhrady přírodních zdrojů				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
1.2.0.1	Usilovat o zajištění hierarchie v nakládání s odpady a minimalizovat finanční zátěž obyvatel z řádného nakládání s odpady	MŽP	---	průběžně
1.2.N.1	Podporovat u výrobců internalizaci externalit spojených s nakládáním s odpady z nich vzniklých (systémy zpětného odběru, rozšířená odpovědnost výrobců, informační kampaně, hodnocení životního cyklu výrobků, atd.).	MŽP	MPO	průběžně
1.2.1 Snížení podílu skládkování na celkovém odstraňování odpadů				
1.2.1.1	Do roku 2020 snížit množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky na 35% z celkového množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů vyprodukovaných v roce 1995 (v souladu se směrnicí 1999/31/ES)	MŽP	---	2020
1.2.1.N.1	Nastavit poplatky za ukládání odpadů na skládky tak, aby došlo minimálně k vyrovnání nákladů tohoto, z pohledu ochrany životního prostředí nejméně vhodného, způsobu nakládání s odpady s náklady vhodnějšího způsobu (tzn. energetického využití) a v souladu s hierarchií nakládání s odpady	MŽP	---	2018
1.2.2 Zvyšování materiálového a energetického využití odpadů				
1.2.2.1	Zvýšit do roku 2020 nejméně na 50 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy kopětovnému použití a recyklaci alespoň u odpadů z materiálů, jako jsou papír, kov, plast a sklo, pocházejících z domácností a případně odpady jiného původu, pokud jsou tyto toky odpadů podobné odpadům z domácností	MŽP	MPO, kraje, obce	2020

1.2.2.2	U odpadů z obalů zvyšovat do roku 2020 míru jejich materiálového využití až na úroveň 70 %, cílová míra celkového využití obalů v roce 2020 je 80 %	MŽP	MPO	2020
1.2.2.3	Zvýšit do roku 2020 nejméně na 70 % hmotnosti míru přípravy k opětovnému použití a míru recyklace stavebních a demoličních odpadů a jiných druhů jejich materiálového využití, včetně zásypů, při nichž jsou materiály nahrazeny v souladu s platnou legislativou stavebním a demoličním odpadem kategorie ostatní s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů (zemina a kamení).	MŽP	MMR, MD, MPO,	2020
1.2.2.4	U odpadních elektrických a elektronických zařízení dosáhnout úroveň sběru, využití, recyklace a přípravy k opětovnému použití dle cílů směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních.	MŽP	MPO	Průběžně
1.2.2.5	U vybraných autovraků opětovně použít a využít nejméně v míře 95 % průměrné hmotnosti všech vybraných vozidel převzatých za kalendářní rok a opětovně použít a materiálově využít v míře nejméně 85 % průměrné hmotnosti všech vybraných vozidel převzatých za kalendářní rok	MŽP	MPO	Průběžně
1.2.2.6	Ve sběru baterií a akumulátorů dosáhnout do 26. září 2016 minimální úrovně sběru 45% vzhledem k množství uvedenému na trh za daný rok. Dosahovat vysoké recyklační účinnosti v procesu recyklace odpadních baterií a akumulátorů v souladu se směrnicí 2006/66/ES	MŽP	---	2016
1.2.2.7	Zvýšit podíl energetického využívání odpadů, zejména komunálního při respektování hierarchie nakládání s odpady	MŽP	MPO, kraje, obce	2020
1.2.2.8	Zpracovat pravidla a zajistit podmínky pro využití jednotlivých odpadových toků a pro vybrané způsoby využívání a odstraňování odpadů, zejména v návaznosti na předpisy EU, za účelem zajištění ochrany životního prostředí a lidského zdraví	MŽP	MPO	Průběžně

1.2.3 Předcházení vzniku odpadů				
1.2.3.1	Připravit nový zákon o odpadech, postavený s důrazem na důsledné dodržování ekologických a technických standardů EU, principů hospodářské soutěže a principů rozšířené odpovědnosti výrobců	MŽP	MPO	2016
1.2.3.2	Zajistit účinnou kontrolu přeshraničního pohybu odpadů formou posílení inspekční činnosti	MŽP	Celní správa, ČIŽP	Průběžně
1.2.3.3	Pravidelně kontrolovat a vyhodnocovat nakládání s odpady i plnění povinností původců a oprávněných osob při nakládání s odpady	MŽP	ČIŽP	Průběžně

1.2.3.4	Podporovat vývoj a výrobu snadno opravitelných, recyklovatelných, a materiálově využitelných výrobků	MPO	MŽP	2020
1.2.3.5	Snižovat obsah nebezpečných látek ve výrobcích, které se stávají po ukončení jejich životnosti nebezpečnými odpady	MPO	MŽP, MZd	2020
1.2.3.6	Usilovat o minimalizaci množství používaných obalových prostředků	MŽP	---	2020

Indikátory
1.2.1 Celková produkce odpadů
1.2.2 Produkce a nakládání s komunálním odpadem
1.2.3 Struktura nakládání s odpady
1.2.5 Zpětný odběr výrobků
1.2.6 Produkce a recyklace odpadů z obalů

Zdroje a financování:

Finanční nároky a realizace konkrétních opatření a nástrojů této oblasti je řešena v rámci realizace Plánu odpadového hospodářství ČR pro období 2015-2024, Programu předcházení vzniku odpadu a Politice druhotných surovin. Hlavními zdroji jsou zejména OPŽP 2014-2020 a OP PIK.

1.3 Ochrana a udržitelné využívání půdy a horninového prostředí

V posledních letech činí roční úbytky zemědělské půdy podle údajů ČÚZK cca 5 000 ha/rok, 14 ha denně. Zvýšením účinnosti legislativních a ekonomických nástrojů ochrany zemědělského půdního fondu (ZPF) a využíváním pozemků brownfields je potřeba usilovat o snižování úbytků zemědělské půdy a zmenšování plošných zásahů do horninového prostředí. Zpomalení erozního procesu působícího na degradaci půdy bude vyžadovat uplatnění systému organizačních, agrotechnických, biotechnických a technických opatření. Eroze půdy je přirozený proces ovlivněný v případě vodní eroze, která v ČR převažuje, faktorem erozní účinnosti deště, faktorem sklonu a délky svahu a faktorem erodovatelnosti půdy, faktorem ochranného vlivu vegetačního pokryvu a faktorem účinnosti protierozního opatření. Jednou z hlavních příčin množství zrychlené eroze půdy je nevhodné hospodaření s nevhodnými plodinami na plochách s potenciálně vysokou erozní ohrožeností. V této souvislosti byla přijata novela zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, která s účinností od 1. 4. 2015 podrobně ochranu zemědělské půdy proti erozi upravuje. V návaznosti na ni jsou připravovány příslušné prováděcí vyhlášky.

Alarmujícím negativním faktorem je kontaminace půdy a horninového prostředí škodlivými látkami, způsobená především lidskou činností. ČR eviduje některé vstupy, které přímo ovlivňují kvalitu zemědělské půdy a následně i hornin, jako průmyslová a vápenatá hnojiva, přípravky na ochranu rostlin, kaly z čistíren odpadních vod, vytěžené sedimenty z vodních toků, rybníků a nádrží. Tyto vstupy je třeba sledovat a regulovat tak, aby v důsledku jejich působení na půdu nedocházelo k poškození půdy a jejich vlastností a důsledkem toho k narušení zadržování vody v půdě a krajině a dále ke zvyšování škodlivých látek typu

anorganických rizikových prvků a organických cizorodých látek v půdním a horninovém prostředí a následně ve vodních tocích nebo podzemních vodách. V případě poškození půdního a horninového prostředí musí dojít k obnově jejich funkcí pomocí ochranných opatření, jako jsou revitalizace (opatření typu chemické, fyzikální a biologické povahy vedoucí k oživení půdy), renaturalizace (návrat půdy do původního stavu), rekonstrukce (např. po sesuvech půdy) a asanace půdy, zemin a hornin po jejich znečištění např. ropou. Cílem tedy je snižování negativních vlivů kontaminovaných míst působících na životní prostředí a zdraví lidí, na půdu a horniny. .

Na evropské úrovni ochrana půdy není zatím předmětem závazného předpisu EU; je upravena pouze v Tematické strategii o ochraně půdy z roku 2006, obdobná je legislativní situace v ochraně horninového prostředí. ČR prosazuje ucelený a účinný přístup k ochraně půdy na úrovni EU, při respektování zásady subsidiarity.

Využívání místních nerostných zdrojů a vod je reálnou podmínkou udržení chodu naší společnosti. Zejména v oblasti palivo-energetických nerostných surovin je důraz na přiměřenou soběstačnost ČR, odpovídající jejím možnostem, výrazem nerezignování státu na zajištění zásobování obyvatelstva i výrobní sféry elektrinou a teplem a přihlášením se k zodpovědnosti státu za bezpečnost v této oblasti. Zajišťování co nejnižšího negativního vlivu na životní prostředí během těžby a po těžbě je naplněním hlavního cíle pro ochranu a udržitelné využívání horninového prostředí. Nezbytnou součástí moderního přístupu k rekultivaci ploch po těžbě musí být zvyšování podílu přírodních ploch a uplatnění rekultivačních postupů využívajících sukcese.

Cíle:

!!!	1.3.1	<i>Omezování trvalého záboru zemědělské půdy</i>
!!	1.3.2	<i>Snižování ohrožení zemědělské a lesní půdy erozí</i>
!!	1.3.3	<i>Omezování a regulace kontaminace a ostatní degradace půdy a hornin způsobené lidskou činností</i>
!	1.3.4	<i>Prevence a zahlazování negativních důsledků hornické činnosti a těžby nerostných surovin</i>

Implementace:

1.3 Ochrana a udržitelné využívání půdy a horninového prostředí				
1.3.1 Omezování trvalých záborů zemědělské půdy				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
1.3.1.1	Podporovat využívání brownfieldů	MPO	MMR, MŽP, MZe, MD, MO	průběžně
1.3.1.N.1	Udržet současnou výši odvodů za hektar za odnětí ze zemědělského půdního fondu bez výjimek (tj. výše základních odvodů za hektar se bude měnit pouze při změnách úředních cen zemědělských pozemků).	MŽP	MZe	Průběžně

1.3.2 Snižování ohrožení zemědělské a lesní půdy erozí				
1.3.2.1	Podporovat a rozšiřovat uplatňování souboru zejména agrotechnických, biotechnických a organizačních opatření ke zpomalení půdní eroze i její prevenci, vyhodnocovat je a dle potřeby doplňovat	MŽP	MZe	průběžně
1.3.2.N.1	Legislativně upravit hospodaření na zemědělské půdě s cílem snížení jejich erozního ohrožení (zmenšení velikosti půdních bloků a přísnější kritéria pro jejich vymezení, vyšší odpovědnost majitelů a uživatelů pozemků za způsobené škody).	MZe	MŽP	Průběžně
1.3.2.N.2	Zachovat současný podíl lesů ve vlastnictví státu s preferencí přírodě bližších forem hospodaření při respektování konkurenceschopnosti a zabezpečit zvýšenou podporu mimoprodukčních funkcí lesů a více zohlednit tyto funkce při rozhodování	MZe	MŽP	průběžně
1.3.2.N.3	Zajistit ve zvláště chráněných územích a u vybraných zvláště chráněných druhů v co nejvyšší míře státní vlastnictví pozemků dle stanovených priorit ochrany přírody z důvodu snížení finančních nákladů na újmu a z důvodu sjednocení péče a managementu	MŽP	MZe	průběžně
1.3.2.N.4	Posílit vymahatelnost odpovědnosti vlastníků pozemků za plnění povinností plynoucích ze složkových právních předpisů	MŽP	MZe, ČIŽP	průběžně

1.3.3 Omezování a regulace kontaminace a ostatní degradace půdy a hornin způsobenou lidskou činností				
1.3.3.1	Zvýšit účinnost kontroly a regulace v oblasti ochrany půdy	MŽP, ČIŽP	MZe	průběžně
1.3.3.2	Uplatnit v praxi nové limity rizikových látek v půdách	MŽP, ČIŽP	MZe	2016
1.3.3.3	Podporovat vývoj nových postupů dekontaminací	TA ČR ÚV VVI, RVVI	MŽP, MZe, MZd,	Průběžně
1.3.3.4	Sanovat antropogenní anomálie rizikových látek v půdách, dnových sedimentech a horninovém prostředí, podzemních a povrchových vodách.	MŽP	MZe, MZd	Průběžně
1.3.3.5	Připravit Národní program ochrany půdy a zahájit jeho realizaci	MŽP	MZe	2020

1.3.4 Prevence a zahlazování negativních důsledků hornické činnosti a těžby nerostných surovin				
1.3.4.1	Snížit rozsah krajiny narušené dobýváním nerostů, včetně podpory dočerpávání již otevřených ložisek v případě, že není takový záměr v rozporu s ochranou životního prostředí	MŽP	MPO	Průběžně

1.3.4.2	Minimalizovat negativní dopady dobývání nerostů s využitím přírodě blízkých postupů rekultivace (a zachováním samovolně vzniklých přírodních hodnot v dotčených územích)	MŽP	MPO, MMR	Průběžně
1.3.4.3	Revitalizovat území postižená těžbou nerostných surovin, především černého a hnědého uhlí, uranu ale i dalších surovin ponecháním částí ploch (dostatečných z hlediska ekologických funkcí) samovolné nebo řízené sukcesí	MŽP	MPO, MMR	Průběžně
1.3.4.4	Podporovat efektivní využití nerostných i druhotných surovin	MPO	MŽP	2020
1.3.4.N.1	Vytvořit legislativní a metodické podmínky pro širší uplatnění přírodě blízkých metod rekultivace těžbou zasažených území	MŽP	MPO, MZe	Průběžně
1.3.4.N.1	Podporovat výzkum, vývoj a využívání environmentálně šetrných technologií a postupů při těžbě, dopravě a zpracování surovin a náhradě primárních zdrojů druhotnými zdroji	MPO, ÚV VVI, RVVI, TA ČR	MŽP	2020

Indikátory
1.3.1 Eroze půdy
1.3.2 Aplikace kalů z čistíren odpadních vod na zemědělskou půdu
1.3.3 Spotřeba minerálních hnojiv a přípravků na ochranu rostlin
1.3.4 Kontaminovaná místa
1.3.5 Rekultivace po těžbě nerostných surovin
3.1.1a Zábory a vývoj užití zemědělského půdního fondu
3.1.1b Ekologická stabilita krajiny
3.3.2 Brownfieldy

Zdroje a financování:

Finanční podpora a realizace podpory regenerace brownfields je realizována prostřednictvím OPPIK v rámci dotačního programu Nemovitosti a Program podpory regenerace a podnikatelského využití brownfields. Dalším zdrojem je při splnění podmínek IROP v rámci podpory vzniku a rozvoje sociálního podnikání.

Podpora udržitelného zemědělství a ochrany půdy je realizována zejména skrze Program rozvoje venkova, resp. v rámci kontroly podmíněnosti, a zejména pak v rámci tzv. agroenvironmentálně-klimatických opatření. Dále pak skrze OPŽP 2014-2020, Program péče o krajinu a program Podpory obnovy přirozených funkcí krajiny.

Opatření v oblasti nerostných surovin jsou realizována a finančně zajištěna v rámci správních a povolovacích procesů a legislativních podmínek těžební činnosti. Dále jsou podporována v rámci Programu řešení ekologických škod vzniklých před privatizací hnědouhelných těžebních společností v Ústeckém a Karlovarském kraji a Programu revitalizace Moravskoslezského kraje.

Konkrétní opatření v oblasti podpory účinného využívání zdrojů jsou blíže specifikovány, realizovány a finančně zajištěny v rámci implementace Surovinové politiky, Politiky

druhotných surovin, Akčního plánu na podporu zvyšování soběstačnosti České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami a dílčím způsobem i v rámci Plánu odpadového hospodářství ČR 2015–2024.

2. Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší

2.1 Snižování emisí skleníkových plynů

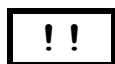
Antropogenní emise hlavních skleníkových plynů dle Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (oxid uhličitý, metan, oxid dusný, fluorované skleníkové plyny) jsou sledovány a zveřejňovány v rámci Národního inventarizačního systému skleníkových plynů České republiky.

Prostřednictvím klimaticko-energetického balíčku přijatého v prosinci 2008 se EU zavázala snížit do roku 2020 emise skleníkových plynů o nejméně 20 % ve srovnání s rokem 1990. Pro ČR vyplývá z balíčku dílčí závazek snížení emisí o 21 % oproti roku 2005 v průmyslových a energetických zařízeních, zapojených do evropského systému obchodování s emisemi skleníkových plynů (EU ETS), a dále závazek omezit na 9 % oproti roku 2005 nárůst emisí v ostatních odvětvích ekonomiky (mimo EU ETS) v rámci sdíleného úsilí o snižování emisí skleníkových plynů. Na tyto závazky navazuje klimaticko-energetický rámec EU do roku 2030 s cílem alespoň 40% snížení emisí skleníkových plynů oproti roku 1990. V roce 2015 proběhla klimatická konference v Paříži, kde byla smluvními stranami v rámci Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu schválena Pařížská dohoda s cílem udržet vzestup globální průměrné teploty o výrazně nižší hodnotu než 2 °C a zvýšení úsilí o dosažení nárůstu na 1,5 °C vzhledem k předindustriální úrovni.

Problémem České republiky a dalších nových členských států EU zůstávají relativně vysoké měrné emise skleníkových plynů na obyvatele. Druhým dílčím cílem SPŽP v oblasti snižování emisí skleníkových plynů je proto snížit emise na obyvatele do roku 2020 přinejmenším na průměrnou hodnotu EU-27 v roce 2005. Tomuto cíli by i dle návrhu Politiky ochrany klimatu ČR odpovídalo snížení emisí CO_{2ekv} na obyvatele do roku 2020 o 25 % oproti roku 2005.

V souladu s návrhem Politiky ochrany klimatu v ČR a usnesením vlády č. 192 ze dne 9. března 2016 k Analýze proveditelnosti legislativy v rámci snižování závislosti na fosilních palivech v podmínkách ČR je připravován návrh zákona o snižování závislosti na fosilních palivech, tzv. „antifosilní zákon“, obsahující záměr dlouhodobého cíle snížení emisí skleníkových plynů v roce 2050 minimálně o 80 % v porovnání s rokem 1990.

Důležitým faktorem pro snižování emisí skleníkových plynů je i podpora obnovitelných zdrojů a úspora energie. Podpora opatření ke zvýšení energetické účinnosti i prostřednictvím zavádění energeticky účinnějších technologií vede k úsporám energie, které napomáhají snížit závislost států na dovozu energie.

Cíle:

2.1.1 Snížení emisí skleníkových plynů v rámci EU ETS o 21 % a omezení nárůstu emisí mimo EU ETS na 9 % do roku 2020 oproti úrovni roku 2005

Implementace:

2.1 Snížování emisí skleníkových plynů				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
2.1.N.1	Zavést pravidelné vyhodnocování relevantních politik a opatření ke snižování emisí skleníkových plynů podle jednotné metodiky	MŽP	Členové Meziresortní pracovní skupiny pro otázky ochrany klimatu	2018

2.1.1 Snížení emisí skleníkových plynů v rámci EU ETS o 21 % a omezení nárůstu emisí mimo EU ETS na 9 % do roku 2020 oproti úrovni roku 2005				
2.1.1.1	Zajistit pokračování stávajících a přípravu nových programů zaměřených na snižování emisí skleníkových plynů	MŽP	MPO, MZe	průběžně
2.1.1.2	Analyzovat varianty řešení a navrhnout zdanění emisí mimo EU ETS (na základě výstupů analýzy případné zavedení uhlíkové daně v souladu s výsledky úkolu NPSE)	MF	MŽP, MPO	2016 (analýza); 2018 (případná implementace na základě výstupů analýzy)
2.1.1.3	Zpracovat technický (metodický) předpis pro plánování rozvoje veřejné dopravy v krajích, včetně organizace integrovaných dopravních systémů a infrastruktury, zvyšovat dostupnost a komfort veřejné dopravy a alternativních způsobů dopravy	MD	MŽP, MMR, územní samospráva	2019
2.1.1.4	Podporovat opatření vedoucí ke zvýšení podílu nízkoemisní nákladní dopravy, podporovat rozvoj logistických řešení a organizace dopravy na základě principu komodality (využívání optimálního druhu dopravy samostatně nebo v kombinaci), podporovat veřejné terminály pro multimodální dopravu s případnou vazbou na logistická centra	MD	MŽP	2020
2.1.1.5	Snížit emise metanu z produkce odpadů, zejména omezením skládkování odpadu, snížením podílu jeho biologicky rozložitelné složky a vyšším využitím odpadů ze zemědělství	MŽP	MZe	2020
2.1.1.6	Zvýšit účinnost stávajících energetických zdrojů, snížit podíl fosilních paliv na výrobě elektřiny a tepla, zvýšit podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie a zvýšit energetické využití odpadů	MPO	---	Průběžně

2.1.1.N.1	Efektivně využít prostředky z prodeje emisních povolenek a flexibilních mechanismů Kjótského protokolu a Rozhodnutí EP a Rady č. 406/2009/ES	MŽP	MPO	průběžně
2.1.1.N.2	Aktivně se zapojit do nastavování pravidel pro Evropský systém emisního obchodování pro další období	MŽP	---	průběžně

Indikátory

2.1.1 Agregované emise skleníkových plynů

Zdroje a financování:

Realizace a financování opatření v oblasti snižování emisí skleníkových plynů je zajištěna skrze Evropský systém emisního obchodování pro sektory v rámci EU ETS a Program Nová zelená úsporám, Státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie EFEKT, OPŽP, OPPIK, PRV a IROP pro sektory non-ETS.

Opatření a nástroje v této oblasti jsou dále rozpracovány a implementovány v návrhu Politiky ochrany klimatu v ČR a zároveň je zde významný přesah s implementací sektorových strategických dokumentů - Státní energetickou koncepcí, Plánem odpadového hospodářství 2015–2024, Dopravní politikou 2014-2020 s výhledem do roku 2050, respektive Koncepcí veřejné dopravy, a připravovanou Koncepcí nákladní dopravy.

2.2 Snižování úrovně znečištění ovzduší

V současné době má ČR problémy s překračováním imisních limitů z hlediska ochrany zdraví lidí a částečně i s překračováním imisních limitů pro ochranu ekosystémů a vegetace, které jsou nastaveny evropskou i národní legislativou (tj. směrnicí 2008/50/ES – o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu - a zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění, a jeho prováděcími předpisy). Jako nejvíce problematické se z pohledu negativních dopadů na lidské zdraví jeví překračování imisních limitů pro suspendované částice PM₁₀ a dále ročního emisního limitu pro benzo(a)pyren. Problémem je i splnění imisního limitu stanoveného k roku 2015 směrnicí 2008/50/ES pro suspendované částice PM_{2,5}. Suspendované částice působí na lidské zdraví v závislosti na jejich velikosti, chemickém složení a tvaru. Často jsou na jejich povrch vázány látky s karcinogenními či mutagenními účinky jako jsou těžké kovy či polycyklické aromatické uhlovodíky (např. benzo(a)pyren), čímž se zvyšuje jejich potenciální nebezpečnost z hlediska vlivu na lidské zdraví. Plošným problémem na úrovni jak ČR, tak na evropské úrovni, je překračování imisních limitů pro troposférický ozón stanovených pro ochranu zdraví lidí i ochranu ekosystémů a vegetace. Přízemní ozón vzniká pouze sekundárně reakcí prekursorů, kterými jsou především VOC a NO_x.

Hlavními zdroji výše uvedených znečišťujících látek (prachové částice, benzo(a)pyren) jsou především doprava (resuspenze, otěry, výfukové emise), vytápění domácností (zastaralé spalovací zdroje na tuhá paliva) a průmyslové zdroje (hutnictví, včetně koksoven, energetika a různorodé technologické zdroje). Kromě přímých emisí se do ovzduší částice dostávají také tzv. resuspenzí (znovuzviřováním). Významná část suspendovaných částic však vzniká v ovzduší sekundárně, tzn. z prekursorů (především NO_x, SO₂, NH₃ a VOC). Hlavním zdrojem

emisí prekursorů sekundárních částic je veřejná a průmyslová energetika, doprava, vytápění domácností a zpracování mrvy včetně emisí z použití hnojiv.

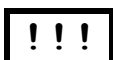
Vysokou důležitost mají opatření, která omezí samotný vznik škodlivých vlivů, bezesporu jedním z neaktuálnějších problémů kvality života v městských aglomeracích jsou negativní dopady z dopravy (výfukové plyny, emise skleníkových plynů, prachové částice i hluk). EK definovala svoji strategii v oblasti tzv. čisté mobility v materiálu Bílá kniha: Plán jednotného evropského dopravního prostoru na vytvoření konkurenceschopného dopravního systému účinně využívajícího zdroje.

Cíle v oblasti snižování emisí znečišťujících látek stanovené na úrovni EU v Tematické strategii o znečištění ovzduší (2005) byla potvrzeny 7. akčním plánem pro životní prostředí (2013). Na jejich základě byl vypracován souhrn legislativních dokumentů zveřejněný v prosinci 2013 jako tzv. balíček k ochraně ovzduší, jehož součástí je mimo jiné i směrnice o omezení národních emisí znečišťujících látek, která nahradí stávající směrnici 2001/81/ES o národních emisních stropích a stanoví cíle snižování emisí k roku 2020 a 2030. V listopadu 2015 byla dále schválena směrnice 2015/2193 o omezení emisí některých znečišťujících látek do ovzduší ze středních spalovacích zdrojů.

Vzhledem k dálkovému přenosu látek znečišťujících ovzduší přes hranice států bude kladen důraz na plnění závazků převzatých ze smluv sjednaných v rámci Evropské hospodářské komise OSN - Úmluvy o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států a k ní sjednaných protokolů zaměřených na emise SO_x, NO_x, VOC, amoniaku, těžkých kovů a perzistentních organických polutantů, a to především emisních stropů pro rok 2020 pro SO₂, NO_x, VOC, NH₃ a nově PM_{2,5} stanovených v rámci revidovaného Göteborgského protokolu o omezení acidifikace, eutrofizace a přízemního ozónu již uvedené Úmluvy o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států (CLRTAP).

K zajištění splnění cílů, které budou stanoveny pro ČR, bude pozornost soustředěna na klíčové sektory, které se významným způsobem podílejí na emisích jednotlivých sledovaných znečišťujících látek, s důrazem na aplikaci nejlepších dostupných technik.

Cíle:

2.2.1 Zlepšení kvality ovzduší v místech, kde jsou překračovány emisní limity.

2.2.2 Plnění národních emisních stropů pro emise oxidu siřičitého (SO₂), oxidů dusíku (NO_x), těkavých organických látek (VOC), amoniaku (NH₃) a jemných suspendovaných částic (PM_{2,5}).

2.2.3 Snižování emisí těžkých kovů a perzistentních organických látek.

Implementace:

2.2 Snižování úrovně znečištění ovzduší				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
2.2.N.1	Zahrnout podmínky ochrany ovzduší do veřejných soutěží na zakázky obcí a krajů	MŽP	Kraje, obce	průběžně

2.2.N.2	Podporovat osvětu o možnostech čerpání dotací na snižování emisí znečišťujících látek do ovzduší a na realizaci opatření ke zlepšení kvality ovzduší	MŽP	---	Průběžně
---------	--	-----	-----	----------

2.2.1 Zlepšení kvality ovzduší v místech, kde jsou překračovány imisní limity				
2.2.2 Plnění národních emisních stropů pro oxid siřičitý (SO ₂), oxidy dusíku (NO _x), těkavé organické látky (VOC), amoniak (NH ₃) a jemné suspendované částice (PM _{2,5})				
2.2.3 Snižování emisí těžkých kovů a persistentních organických látek				
2.2.1.1	Do roku 2020 snížit emise PM _{2,5} a dalších znečišťujících látek (zejména polycyklických aromatických uhlovodíků) náhradou spalovacích zdrojů v domácnostech a zajistit jejich řádný provoz a účinnou kontrolu	MŽP	MPO, obce	2020
2.2.1.2	Zohledňovat dopravní problémy v plánech rozvoje dopravy krajů a měst a obcí k dosažení imisních limitů, např. budováním obchvatů a zřizováním nízkoeemisních zón.	MD, územní samospráva	MŽP	2020
2.2.1.3	Zvýšit podíl vozidel s alternativním pohonem v sektoru veřejné a individuální dopravy prostřednictvím Národního akčního plánu čisté mobility	MPO	MD, MMR, MŽP	2020
2.2.1.4	Snížit do roku 2020 emise NO _x a PM _{2,5} ze sektoru silniční dopravy obnovou vozového parku ČR	MPO	MD, MŽP, MMR	2020
2.2.1.5	Realizovat obměnu vozového parku veřejné správy za vozidla s alternativním pohonem	MŽP	Územní samospráva	Průběžně
2.2.1.6	Do roku 2020 snížit emise SO ₂ a NO _x aplikací nejlepších dostupných technik v sektoru veřejné energetiky	MPO	MŽP	2020
2.2.1.7	Do roku 2020 snížit emise NH ₃ o 18 % (oproti roku 2005) aplikací opatření v sektoru zemědělství	MZe	MŽP	2020
2.2.1.8	Do roku 2020 dále snižovat emise znečišťujících látek (TZL, NO _x , SO ₂ , VOC, CO), emitovaných z ostatních stacionárních zdrojů, na základě dobrovolných dohod uzavíraných mezi provozovateli a MŽP v oblastech s dlouhodobě zhoršenou kvalitou ovzduší (např. využíváním nejlepších dostupných technik (BAT) a opatřeními nad rámec BAT	MŽP	MZe, kraje a obce	2020
2.2.1.9	Vzájemně sladit národní a krajské koncepce v oblasti energetiky, průmyslu, dopravy, územního plánování a ochrany životního prostředí s cílem zlepšení kvality ovzduší	MŽP	MPO, MD, MZe	2020
2.2.1.10	Účinně spolupracovat se sousedními zeměmi s cílem eliminace přeshraničních přenosů látek znečišťujících ovzduší a zlepšení kvality ovzduší v příhraničních regionech	MŽP	územní samospráva	2020
2.2.1.11	Realizovat Národní program snižování emisí ČR	MŽP	ÚOSS - gestoři opatření z NPSE	2019

2.2.1.12	Umožnit podporu realizace opatření vyplývajících z programů zlepšování kvality ovzduší zpracovaných pro zóny a aglomerace	MŽP	územní samospráva, MD, MMR, MPO, MZe	2020
2.2.1.13	Snížení nárůstu emisí snížením intenzity motorové silniční dopravy (podpora veřejné hromadné dopravy, podpora nemotorové dopravy, aj.)	MD, obce		Průběžně
2.2.1.N.1	Implementovat zákon o ochraně ovzduší a jeho prováděcí předpisy do praxe a novelizovaný zákon o integrované prevenci, který tvoří širší právní rámec pro povolování významných průmyslových zařízení a obsahuje i pravidla pro aplikaci BAT	MŽP, KÚ, obce	---	2020
2.2.1.N.2	Zajistit dlouhodobý provoz národní sítě imisního monitoringu ve vztahu k požadavkům evropské a národní legislativy ochrany ovzduší	MŽP	MZd, MF	2020
2.2.1.N.3	V návaznosti na přijetí nového zákona o ochraně ovzduší zpracovat nové programy zlepšování kvality ovzduší pro zóny a aglomerace, na jejichž území dochází k překračování imisních limitů	MŽP	KÚ a obce	2016
2.2.1.N.4	Aktualizovat programy zlepšování kvality ovzduší v tříletých intervalech	MŽP	---	2019
2.2.1.N.5	Poskytovat kvalitní informace o úrovních znečištění pro účely rozhodování podle zákona o ochraně ovzduší	MŽP	---	Průběžně
2.2.1.N.6	Zvyšovat povědomí veřejnosti a provozovatelů relevantních průmyslových činností o problematice BAT, vývoji v této oblasti a otázkách aplikovatelnost	MŽP	MPO, MZe	Průběžně
2.2.1.N.7	Zpracovat nový Národní program snižování emisí ČR v návaznosti na novou legislativu a aktualizovat jej ve čtyřletých intervalech	MŽP	---	2019
2.2.1.N.8	Podporovat šíření informací o negativních dopadech spalování nekvalitních paliv na kvalitu ovzduší a lidské zdraví a o možnostech ekologického vytápění	MŽP	MZd	Průběžně

Indikátory
2.2.1 Emise SO ₂ , NO _x , NH ₃ , VOC a PM _{2,5}
2.2.2 Podíl území s překročenými imisními limity
2.2.3 Emise těžkých kovů a POPs

Zdroje a financování:

Realizace, včetně zajištění finančních nároků, opatření a nástrojů v oblasti ochrany ovzduší jsou dále rozpracovány v rámci Střednědobé strategie zlepšování kvality ovzduší do roku 2020, resp. Národního programu snižování emisí a programů pro zlepšování kvality ovzduší pro zóny a aglomerace, a dále v rámci Dopravní sektorové strategie 2014–2020 či Národním

akčním plánu čisté mobility. Významnými zdroji financování těchto opatření, kromě státního a územních rozpočtů, jsou OPŽP, PRV, OPD, IROP a OPPIK, NZÚ, Program EFEKT, LIFE.

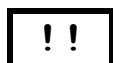
2.3 Efektivní a k přírodě šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie a zvýšení energetické účinnosti

Tato priorita klade důraz na efektivní a k přírodě šetrné využití obnovitelných zdrojů energie, které jako jediné lze považovat za nevyčerpatelné. Zvyšování uplatnění obnovitelných zdrojů energie v praxi je nezbytné jak pro postupné odstranění závislosti na fosilních palivech, tak pro posílení energetické bezpečnosti ČR. Mezi významné obnovitelné zdroje v ČR patří především energie získaná z odpadní biomasy, fotovoltaické a termosolární systémy, větrné a malé vodní elektrárny.

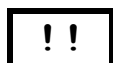
Základním strategickým dokumentem v sektoru energetiky je Státní energetická koncepce, která určuje strategii a definuje priority a cíle, vč. vymezení nástrojů pro jejich dosažení. Národní akční plán ČR pro energii z obnovitelných zdrojů stanovuje podíly energie z jednotlivých druhů obnovitelných zdrojů na období 2015 – 2020 a tím také základní statistické parametry pro jejich podporu. Konkrétní způsob podpory je následně řešen v rámci každoročně vydávaných Cenových rozhodnutí Energetického regulačního úřadu a pro sektor dopravy v rámci Víceletého programu podpory dalšího uplatnění udržitelných biopaliv v dopravě na období 2015–2020 a Národního akčního plánu čisté mobility.

Česká republika s ohledem na řádné splnění svých unijních závazků stanovila výši orientačního vnitrostátního cíle ČR na úrovni 50,67 PJ (14,08 TWh) nových úspor v konečné spotřebě energie do roku 2020. Konkrétní způsob dosažení tohoto cíle je obsahem aktualizovaného 3. Národního akčního plánu energetické účinnosti ČR.

Cíle:

2.3.1 Zajištění 13% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie k roku 2020

2.3.2 Zajištění 10% podílu energie z obnovitelných zdrojů v dopravě k roku 2020 při současném snížení emisí NO_x, VOC a PM_{2,5} z dopravy

2.3.3 Zajištění závazku zvýšení energetické účinnosti do roku 2020

Implementace:

2.3 Efektivní a k přírodě šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie				
2.3.1 Zajištění 13% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie k roku 2020				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
2.3.1.1	Stanovit udržitelný potenciál produkce biomasy (fytomasy, dendromasy, odpadní) do roku 2020, resp. 2030	MZe	MŽP, MPO	2020
2.3.1.2	Zajistit trvale udržitelný potenciál biomasy (včetně bioplynu) pro efektivní energetické využití bez ohrožení potravinové bezpečnosti ČR	MZe	MŽP	Průběžně

2.3.2 Zajištění 10% podílu energie z obnovitelných zdrojů v dopravě k roku 2020 při současném snížení emisí NOx, VOC a PM2,5 z dopravy				
2.3.2.1	Zajistit náhradou fosilních pohonných hmot obnovitelnými zdroji energie v dopravě snížení emisí CO ₂ nejméně o 3,5 % do 31.12.2017 a nejméně o 6 % do 31.12.2020	MŽP	MD, MPO	2017, 2020
2.3.2.2	Zajistit postupné navyšování podílu biopaliv splňujících kritéria udržitelnosti na celkové spotřebě pohonných hmot, s důrazem na rozvoj vysokoprocenních biopalivových směsí a čistých biopaliv	MPO	MŽP, MZe, MF, MD	2020
2.3.2.3	Podporovat realizaci pilotních projektů na výrobu pokročilých biopaliv	MPO	MŽP, MZe	Průběžně
2.3.3 Zajištění závazku zvýšení energetické účinnosti do roku 2020				
2.3.3.1	Podporovat nárůst podílu vysoce účinné kombinované výroby tepla a elektřiny a účinných soustav zásobování tepelnou energií	MPO	---	Průběžně
2.3.3.2	Využívat nejlepší dostupné techniky (BAT - Best Available Techniques) sloužící ke snižování energetické náročnosti u nových zdrojů a podporovat jejich zavádění u zdrojů stávajících	MŽP	MPO	Průběžně
2.3.3.3	Podporovat opatření vedoucí k úsporám energií na vytápění prostřednictvím celkového nebo dílčího zateplení rodinných a bytových domů při rekonstrukcích i v novostavbách, výměnou konvenčních zdrojů energie za obnovitelné, instalací zdrojů na vytápění s využitím obnovitelných zdrojů energie a podporovat snižování spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov	MPO, MŽP, MMR	---	2020
2.3.3.4	Rozšířit systém energetického štítkování, zvýšit podíl úsporných spotřebičů - příprava návrhu úprav legislativy	MPO	---	Průběžně
2.3.3.5	Zvýšit podíl úsporného veřejného osvětlení	MPO	MŽP	Průběžně
2.3.3.6	Snížit energetickou náročnost budov prostřednictvím zavedení povinných energetických standardů pro nové budovy do roku 2020, podporovat zavádění procesů energetického managementu	MPO	---	2020
2.3.3.N.1	Podporovat výzkum zaměřený na snižování energetické náročnosti technologií, příp. na technologické postupy a zařízení vedoucí ke snižování emisí znečišťujících látek do ovzduší (potenciální BAT)	ÚV VVI, RVVI, GA ČR, TA ČR	MPO, MŽP, MZe	Průběžně

Indikátory
2.3.1 Využívání obnovitelných zdrojů energie
2.3.2 Spotřeba energie z obnovitelných zdrojů energie v dopravě
1.0.1 Vývoj energetické náročnosti

Zdroje a financování

Realizace opatření a nástrojů a jejich konkretizace, včetně zajištění finančních nároků je zajištěna v rámci implementace Národního akčního plánu podpory obnovitelných zdrojů energie, Národního akčního plánu energetické účinnosti a Víceletého programu podpory dalšího uplatnění udržitelných biopaliv v dopravě. Synergický efekt má také Národní akční plán čisté mobility. Významnými zdroji financování jsou kromě podpory dle zákona o podporovaných druzích energie a podpory KVVET tituly OPŽP, OPPIK, IROP, NZÚ, Program EFEKT.

3. Ochrana přírody a krajiny

3.1 Ochrana a posílení ekologických funkcí krajiny

V důsledku současného trendu dlouhodobě neudržitelného využívání jednotlivých složek krajiny, dochází k celkovému zhoršení jejich přirozených funkcí.

K nejvýznamnějším jevům, které působí negativně na ekologickou stabilitu krajiny, patří její rostoucí fragmentace související s rozvojem sídel, dopravní a další infrastruktury (včetně fragmentace říčních toků), snížení retenční schopnosti krajiny, náhlé a výrazné změny ve využívání krajiny, nešetrné využívání přírodních zdrojů, intenzivní způsob některých odvětví zemědělského a v některých případech i lesnického hospodaření. V důsledku významného ovlivňování a poškozování ekosystémů a narušení jejich funkčního propojení jsou již v mnoha případech narušeny dlouhodobé a přirozené vzájemné vazby a vztahy uvnitř populací jednotlivých druhů organismů, mezi jednotlivými druhy a mezi organismy a jejich přirozeným vnějším prostředím. Proto je třeba zajistit zachování nezbytných ekologických funkcí krajiny, a to jak zachováním existujících ekologicky stabilních ploch, tak podporou rozšiřování a funkčního propojování takových ploch v krajině a podporou obnovy ekosystémů.

Rychle klesající prostupnost krajiny a říčních toků oslabuje populace jednotlivých druhů organismů z hlediska jejich vývoje a odolnosti, snižuje potenciál jejich dalšího udržení a v mnoha případech vedla v minulosti k vymizení původních druhů z území ČR. Zhoršující se stanovištní podmínky a zmenšování či zánik přirozených stanovišť způsobuje degradaci ekosystémů, pokles druhové rozmanitosti a její postupnou unifikaci ve prospěch druhů invazních a více přizpůsobivých a to v mnoha případech také díky nastavené ochraně některých druhů živočichů. Tyto jevy výrazně narušují přirozenou regenerační schopnost ekosystémů a celé krajiny i jejich potenciál odolávat zvyšující se četnosti extrémních klimatických jevů. Schopnost krajiny zpomalit a akumulovat odtok povrchové vody je nepříznivě ovlivněn zejména nevhodným hospodařením na zemědělské půdě a nárůstem zastavěných ploch. Ztráta přirozené morfologie koryt vodních toků provedenými úpravami, zejména napřímením, opevněním a zatrubněním drobných vodních toků a degradace říčních niv s sebou nese pokles rozmanitosti vodních a na vodu vázaných ekosystémů. V důsledku zrychleného povrchového odtoku vody dochází k půdní erozi, odvodňování pozemků snižuje

přirozenou schopnost krajiny zadržovat vodu. Nedostatečná retence vody v krajině však postihuje všechny ekosystémy, zároveň i potřeby člověka a umocňuje negativní projevy změny klimatu. Proto je třeba usilovat o obnovu přirozeného vodního režimu krajiny, což vyžaduje komplexní přístup využívající protierozních, revitalizačních a přírodě blízkých protipovodňových opatření a zahrnující modifikaci způsobů hospodaření v krajině.

Ekosystémy poskytují lidem celou řadu služeb, které přímo či nepřímo významně přispívají k udržování a zvyšování kvality života. Jednou z možností, jak vyjádřit hodnotu přírodních složek prostředí, resp. hodnotu přírodních procesů a jevů ve vazbě na prostředí, v němž probíhají, nebo se vyskytují, je přiřadit prostřednictvím definovaného postupu ekonomický (finanční) ekvivalent tzv. ekosystémovým službám, které jsou těmito procesy a jevy zprostředkovávány.

Posílení ekologických funkcí krajiny lze dosáhnout prostřednictvím vhodně nastavených a optimalizovaných legislativních, ekonomických a administrativně-organizačních opatření, která budou podporovat přirozené funkce krajiny a zachování služeb ekosystémů. Pro posílení mimoprodukčních funkcí krajiny má významný potenciál vhodná dotační politika. Pro následující období je potřeba podporu nastavit tak, aby přinášela maximální efekty také z hlediska stability krajiny a zachování její biologické rozmanitosti.

Jelikož se jedná v mnoha případech o průřezovou problematiku, je nutné zajistit spolupráci všech dotčených resortů a subjektů. Zajištění úzké spolupráce zejména mezi resorty životního prostředí, zemědělství, místního rozvoje, kultury a orgány regionální i místní samosprávy, a to především v rámci procesu územního plánování, je jedním ze základních předpokladů udržitelného užívání krajiny v souladu s Evropskou úmluvou o krajině. Nedílnou součástí opatření k zachování a obnově ekologických funkcí krajiny a po jejím udržitelném využívání je třeba zvyšovat obecné povědomí o významu ekologických funkcí krajiny a podporovat aktivní a odpovědnou spoluúčasti veřejnosti na ochraně, správě a plánování krajiny a posílení vědomí, že krajina je společným kulturním a přírodním dědictvím a základem identity obyvatel.

Za účelem dosažení uvedených potřeb je nutná integrace ochrany biodiverzity a ekologických funkcí krajiny do národního strategického řízení. Způsoby jak této integrace dosáhnout dále konkretizuje Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR pro období 2016-2025.

Cíle:

!!!	3.1.1 Zvýšení ekologické stability krajiny
!!!	3.1.2 Obnova vodního režimu krajiny
!!!	3.1.3 Omezení a zmírnění dopadů fragmentace krajiny
!!	3.1.4 Zachování a posílení mimoprodukčních funkcí zemědělské krajiny a lesů

Implementace:

3.1 Ochrana a posílení ekologické stability krajiny a udržitelné hospodaření v krajině				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
3.1.N.1.1	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny upravením legislativního zakotvení ÚSES ve vztahu k předpisům v oblasti územního plánování a pozemkových úprav	MŽP	MMR	Průběžně
3.1.N.1.2	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny zavedením právní úpravy k ochraně a zajištění migrační prostupnosti krajiny a posílením metodické podpory pro její ochranu	MŽP	MMR, MD	Průběžně
3.1.N.1.3	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny stanovením podmínek ochrany významných krajinných prvků a limitů pro využití jejich území	MŽP	---	Průběžně
3.1.N.1.4	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny upravením konceptu zvláštní druhové ochrany s důrazem na ochranu biotopů a zavedením ochrany přírodních stanovišť	MŽP	---	Průběžně
3.1.N.1.5	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny revizí a komplexně právní úpravou oblasti legislativně ekonomických aj. nástrojů v oblasti ochrany přírody (náhrady škod, újmy, směna a výkup pozemků, nápravná opatření aj.)	MŽP	---	Průběžně
3.1.N.2	Zajistit finanční prostředky na zachování biodiversity a zlepšení stavu krajiny (např. revitalizační, přírodě blízká protipovodňová, protierozní opatření, přírodě bližší a alternativní formy hospodaření v lesích, realizace záchranných programů a potlačování nepůvodních druhů)	MŽP	MF, MZe	průběžně
3.1.N.3	Zahájit komplexní sledování vývoje krajiny s využitím kvantitativního a kvalitativního monitoringu stavu jednotlivých složek krajiny a dynamiky změn ve využívání krajiny tak, aby bylo možné vyhodnocovat působení různých vlivů na funkční využití krajiny a vzájemný vztah těchto vlivů, a vyhodnocovat tak stav krajiny jako celku	MŽP	---	Průběžně
3.1.N.4	Zajistit sledování relevantních dat pro vyhodnocování změn v oblasti přírody a krajiny vedoucí k návrhům opatření a k vyhodnocování účinnosti opatření k dosažení cílů strategických a koncepčních dokumentů, zejména SPŽP	MŽP	---	Průběžně
3.1.N.6.1	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností jejich ochrany, zejména ochrany druhů a přírodních stanovišť a podmínek pro jejich	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP	MZe	Průběžně

	zachování			
3.1.N.6.2	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností jejich ochrany, zejména přírodě bližších forem hospodaření a udržitelnost zemědělského, rybářského a lesního hospodaření	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP	MZe	Průběžně
3.1.N.6.3	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností jejich ochrany, zejména nepůvodních druhů, jejich vlivu v oblasti biodiverzity i hospodářství a veřejného zdraví a návrh vhodných opatření technických a jiných řešení zajištění migrační prostupnosti migračních bariér	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP	MD, MZe	Průběžně
3.1.N.6.4	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností jejich ochrany, zejména v oblasti vyhodnocování vlivu sídelní zeleně na lokální klima a odtokové poměry	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP	MZe	Průběžně
3.1.N.6.5	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností jejich ochrany, zejména vyhodnocování fragmentace populací, vlivů fragmentace krajiny a optimalizace způsobů zajištění prostupnosti krajiny a konektivity populací	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP	MZe, MD	Průběžně
3.1.N.6.6	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností jejich ochrany, zejména metodologie ekosystémových služeb	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP		Průběžně
3.1.N.7	Podporovat vhodné formy zapojení veřejnosti do ochrany, správy a plánování krajiny a do rozhodování o využívání krajiny ve smyslu Evropské úmluvy o krajíně	MŽP	MMR, územní samospráva	Průběžně
3.1.N.8	Vytvořit podmínky pro zavedení systému hodnocení ekosystémových služeb na národní úrovni ve vazbě na řešení této problematiky v EU	MŽP	MF, MZe	2020

3.1.1 Zvýšení ekologické stability krajiny				
3.1.1.1	Zlepšit podmínky pro realizaci Územního systému ekologické stability (ÚSES)	MŽP	MMR, MZe	2016
3.1.1.2	Zlepšit funkční stav územního systému ekologické stability, zvýšit podíl funkčních a stabilních skladebných částí a při jejich realizaci přiměřeně využívat sukcesní procesy	MŽP	MZe	Průběžně
3.1.1.3	Podporovat ochranu významných krajinných prvků zejména s ohledem na zachování a zlepšování jejich stabilizačních funkcí a vyhodnotit její význam ve vztahu k lesům z hlediska zájmů obecné ochrany přírody a krajiny	MŽP	MMR, MZe	průběžně
3.1.1.4	Podporovat zachování a rozšíření přírodě blízkých krajinných struktur plnicích interakční a stabilizační ekosystémové funkce v krajíně	MŽP	MZe	průběžně
3.1.1.N.1	Zajistit pozemkové zdroje pro realizaci opatření k obnově vodního režimu krajiny a k realizaci ÚSES	MŽP	MZe, MMR	průběžně

3.1.2 Obnova vodního režimu krajiny				
3.1.2.1	Realizovat revitalizační a přírodě blízká protipovodňová opatření ve vodních tocích a nivách	MŽP	MZe	Průběžně
3.1.2.2	Realizovat opatření na obnovu přirozeného vodního režimu rašelinišť a slatin	MŽP	---	Průběžně
3.1.2.3	Realizovat protierozní opatření v krajině	MZe	MŽP	Průběžně
3.1.2.4	Podporovat samovolnou renaturaci vodních toků a niv	MŽP	MZe	Průběžně
3.1.2.N.1	Prohlubovat vzdělávání a veřejnou i správní osvětu komplexních a příznivých účinků opatření k obnově vodního režimu krajiny a aktivně posilovat pozici veřejnosti a podporovat její účast na plánování v oblasti vod	MŽP	MŠMT, MZe	Průběžně

3.1.3 Omezení a zmírnění dopadů fragmentace krajiny				
3.1.3.1	Zajistit územní ochranu spojitého systému migračně významných území a dálkových migračních koridorů v rámci územního plánování	MŽP	MZe, MMR, MD	Průběžně
3.1.3.2	Zajistit prostupnost krajiny v rámci komplexních pozemkových úprav i v rámci zemědělského hospodaření	MZe	MŽP	2020
3.1.3.3	Přednostně posilovat kapacitu stávajících dopravních koridorů před budováním souběžných komunikací s obdobnou kapacitou dopravy obsluhujících stejná území. Dopravní koridory a stavby plánovat, navrhovat a realizovat s ohledem na požadavek zajištění konektivity populací volně žijících živočichů a zajištění jejich dostatečné migrační prostupnosti	MD	MŽP	2020
3.1.3.4	Při výstavbě a rekonstrukcích dopravních staveb využívat technická a jiná řešení zajišťující funkční prostupnost pro živočichy a zajistit zprůchodnění stávajících dopravních staveb v úsecích s významným fragmentačním vlivem	MD	MŽP	2020
3.1.3.5	Realizovat systémová opatření k zajištění migrační prostupnosti vodních toků pro ryby a další na vodu vázané organismy (zejména výstavba rybích přechodů, odstraňování nepotřebných migračních překážek, zajišťování poproudových migrací ryb, obnovovat propojení nivních biotopů s vodními toky apod.	MŽP, MZe – dělené kompetence	---	Průběžně
3.1.3.N.1	Zajistit strukturované finanční zdroje pro zajištění prostupnosti migračních bariér, zejména dopravních staveb, a na zpracování migračních studií	MŽP	MD	Průběžně

3.1.4 Zachování a posílení mimoprodukčních funkcí zemědělské krajiny a lesů				
3.1.4.1	Zlepšit zacílení, flexibilitu a efektivitu agroenvironmentálně-klimatických opatření v rámci Programu rozvoje venkova z hlediska jejich přínosu pro zlepšení ekologické stability krajiny a ochrany biologické rozmanitosti, rozšířit je o programy na orné půdě, zejména pro cílené zajištění podpory ohrožených druhů zemědělské krajiny a zajistit jejich provázanost s dalšími nástroji ochrany přírody	MZe	MŽP	Průběžně
3.1.4.2	Realizovat legislativně administrativní i finanční podporu pro rozvoj a plošné rozšíření trvale udržitelných způsobů zemědělského, rybářského a lesnického hospodaření	MZe	MŽP	2020
3.1.4.3	Zvýšit diferenciaci způsobů hospodaření na zemědělském půdním fondu (ZPF) a zlepšit druhovou a prostorovou skladbu lesů	MZe	MŽP, MO	Průběžně
3.1.4.4	Obnovovat mokřadní stanoviště a podporovat jejich toleranci ze strany hospodářských subjektů, omezovat odvodňování dosud neodvodněných hospodářsky využívaných pozemků a optimalizovat způsoby odvodňování s ohledem na zvýšení retence vody v krajině	MŽP	MZe	Průběžně
3.1.4.N.1	Naplňovat Národní lesnický program (NLP) i po roce 2013 jako nástroj trvale udržitelného obhospodařování lesů	MZe	MŽP	Průběžně
3.1.4.N.2	Zachovat vrchní státní dozor z hlediska ochrany životního prostředí ve vztahu k lesům v národní legislativě	MŽP	MZe, MO	Průběžně
3.1.4.N.3	Podporovat certifikaci lesů s využitím systémů PEFC a FSC a kaskádového využití dřevní hmoty jako nástrojů k prosazování trvale udržitelného obhospodařování lesů	MZe, MŽP – dělené kompetence	---	Průběžně

Indikátory
1.1.5 Obnova přirozených koryt vodních toků
1.1.6 Specifická ochrana vod v chráněných územích
3.1.1a Zábory a vývoj užití zemědělského půdního fondu
3.1.1b Ekologická stabilita krajiny
3.1.3 Fragmentace krajiny
3.1.4 Realizace Agroenvironmentálně-klimatických opatření a ekologické zemědělství
3.1.5 Podíly lesů s certifikací PEFC a FSC
3.1.6 Množství odumřelé dřevní hmoty
3.2.3 Druhová skladba lesů

Zdroje a financování:

Implementace a realizace opatření probíhá zejména ve formě legislativních úprav a úpravy nastavení či podmínek poskytování prostředků z existujících dotačních titulů. Mezi evropské dotační tituly této oblasti se řadí OPŽP 2014–2020, OP D, IROP, PRV 2014–2020 a dále národní Program péče o krajinu, program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny a NPŽP. Pro oblast výzkumu a vývoje jsou nástroje realizovány skrze prostředky v rámci jednotlivých programů TA ČR – programy Beta a Epsilon.

3.2 Zachování přírodních a krajinných hodnot

ČR patří v evropském měřítku k územím s poměrně vysokou bohatostí druhů rostlin a živočichů i přírodních stanovišť, které jsou základní složkou ekosystémů. Tato skutečnost je dána především zeměpisnou polohou na rozhraní Hercynské, Karpatské, Polonské a Panonské biogeografické podprovincie, pestrostí geologického podkladu a historickým vývojem krajiny. Odhaduje se, že na území České republiky se v současnosti vyskytuje více než 35 000 živočišných druhů a přes 3 000 druhů cévnatých rostlin. Rozmanitost a počet rostlinných a živočišných druhů se však s časem neustále vyvíjí a mění. Na jedné straně druhů přibývá, zejména v důsledku nežádoucího rozšiřování nepůvodních, často invazních organismů, ale také jako výsledek přirozených změn výskytu teplomilných druhů v důsledku měnícího se klimatu. Na druhé straně vědecké studie potvrzují silné ohrožení biologické rozmanitosti a vymírání druhů v globálním měřítku se ztrátami probíhajícími 100krát až 1000krát rychleji než jaká by byla přirozená míra úbytku. Podobná situace je i v případě ČR a přibližně třetinu druhů, které se na území ČR vyskytují, musíme dnes hodnotit jako ohrožené vyhoubením nebo vyhynutím.

Ohrožena je i řada přírodních stanovišť, zejména takových, jejichž charakter byl podmíněn tradičními způsoby hospodaření (pastviny, stepní trávníky, světlé lesy udržované výmladným hospodařením) a v důsledku intenzivního využití krajiny nebo naopak ústupem od hospodaření v některých oblastech dochází k jejich postupné degradaci. Intenzifikací užívání krajiny jsou ohroženy i nadále zbytky pralesů a přírodě blízkých lesů a další obdobná stanoviště, jako jsou například rašeliniště. Mezi mizející stanoviště však patří překvapivě i ta vyžadující určitou míru narušení přírodními faktory (např. poříční tůně) i lidskou činností (stanoviště vyžadující narušování půdního povrchu, z nichž řadu lze nalézt již jen ve vojensky využívaných prostorech nebo nerekulitovaných prostorech těžby nerostných surovin). Základním předpokladem pro zajištění příznivého stavu druhů a stanovišť je stav krajiny a jejích funkcí, podmíněných zejména šetrným hospodařením a jiným užíváním krajiny (viz 3.1.). Stav řady druhů a stanovišť je však takový, že je nezbytné jim věnovat pozornost samostatně a přijmout opatření k zlepšení jejich stavu.

Ochrana ploch se značným množstvím chráněných a původních druhů rostlin a živočichů, se zachovalými přírodními biotopy a fungujícími přírodními procesy či esteticky hodnotnou krajinou je z velké části zajištěna prostřednictvím chráněných území (včetně soustavy Natura 2000), které představují nejhodnotnější části přírodního a krajinného dědictví v ČR. I když je soustava chráněných území páteří ochrany přírody v ČR, stejně důležitá je snaha o šetrné využívání krajiny jako celku. Jedině tak lze zajistit nároky na přirozené pokračování přírodních procesů nezbytných nejen pro přítomnost všech organismů v přírodě, ale i udržitelné fungování společnosti. Nezbytné je proto věnovat pozornost zachování ekosystémových vazeb a funkcí krajiny (např. konektivity ohrožované narůstající fragmentací krajiny)

i ochraně a péči o specifická území s významně vysokou úrovní biologické rozmanitosti, jako jsou (kromě zvláště chráněných území) např. bývalé vojenské prostory a cvičiště, území dotčená těžbou nerostných surovin aj.

Ochrana druhů a stanovišť i celých ekosystémů, vazeb mezi nimi i jejich udržitelné využívání je také závazkem ČR plynoucím z mezinárodních úmluv a práva EU. Naplňování těchto závazků je v souladu s prioritami ČR v oblasti ochrany přírody a krajiny.

Velmi specifickou oblastí ochrany přírody a krajiny je problematika geograficky nepůvodních, zejména invazních druhů rostlin a živočichů. V celosvětovém měřítku jsou biologické invaze považovány za jeden z nejnámennějších činitelů (spolu s poškozováním a ztrátou biotopů) ohrožující původní biodiverzitu. V ČR je řada invazních druhů, které závažně ohrožují původní druhy a přírodní stanoviště (např. křídlatky, bolševník velkolepý, americké druhy raků, mýval severní, norek americký) a zároveň je zde využívána nebo nově zaváděna řada nepůvodních druhů rostlin a živočichů, které představují riziko nebo jejichž vlastnosti nejsou dostatečně známy. Důležité je proto využívání neprověřených druhů omezovat a zároveň přijmout opatření k vyhodnocování a řízení rizik i k řešení již probíhajících biologických invazí. Reflektovat je potřebné nově přijatou unijní legislativu v oblasti invazních druhů, vytvořit podmínky pro její implementaci a zároveň vhodně adaptovat celkový systém přístupu k nepůvodním druhům v ČR, včetně právní úpravy jejich využívání a regulace.

Cíle:

3.2.1 Zajištění ochrany a péče o nejcennější části přírody a krajiny

3.2.2 Zastavení úbytku původních druhů a přírodních stanovišť

3.2.3 Omezení negativní vlivu invazních druhů a zajištění účinných opatření k jejich regulaci

Implementace:

3.2 Zachování přírodních a krajinných hodnot				
3.2.1 Zajištění ochrany a péče o nejcennější části přírody a krajiny				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
3.2.1.1	Zajistit odpovídající péči o předměty ochrany všech ZCHÚ v souladu s jejich cíli ochrany a se schválenými plány péče, včetně odpovídajících finančních prostředků	MŽP	MZe	Průběžně
3.2.1.2	Zajistit ochranu evropsky významných lokalit (EVL) a ptačích oblastí (PO) a péči o ně v souladu s přijatými souhrny doporučených opatření, v rámci toho provést revizi navržených stupňů zvláštní územní ochrany pro všechny EVL Natura 2000 v ČR	MŽP	MZe	Průběžně
3.2.1.3	Zajistit reprezentativní podchycení nejcennějších částí přírody a krajiny v rámci soustavy ZCHÚ	MŽP	---	Průběžně

3.2.1.N.1	Zvýšit efektivitu ekonomických nástrojů za účelem podpory plnění cílů ochrany zvláště chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000 a zajištění ochrany zvláště chráněných druhů a podmínit podporu (např. agroenvironmentálně-klimatická opatření) plněním těchto cílů	MŽP	MZe, MF	Průběžně
3.2.1.N.2	Zajistit funkční a efektivní systém soustavného (průběžného) monitoringu stavu předmětů ochrany ZCHÚ, EVL a PO s ohledem na naplňování cílů ochrany jednotlivých území a efektivitu jejich ochrany a prováděné péče o ně, stavu populací vzácných a ohrožených druhů a jejich biotopů s ohledem na efektivitu jejich ochrany a provádění péče o ně.	MŽP	---	Průběžně

3.2.2 Zastavení úbytku původních druhů a přírodních stanovišť				
3.2.2.1	Zajistit ochranu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, udržet stav jejich biotopů a posílit ochranu a udržitelné využívání genetických zdrojů zvířat, rostlin a mikroorganismů	MŽP	MZe, MO	Průběžně
3.2.2.2	Zajistit ochranu a udržitelné využívání genetických zdrojů živočichů, rostlin a mikroorganismů	MŽP, MZe – dělené kompetence	---	Průběžně
3.2.2.3	Realizovat záchranné programy pro vybrané zvláště chráněné (nejohroženější) druhy a koncepce (programy péče) pro management populací dalších vybraných druhů; v mezinárodním kontextu optimalizovat ex-situ ochranu vymírajících druhů (zoologické a botanické zahrady)	MŽP	---	Průběžně
3.2.2.4	Zmírňovat negativní následky lidských aktivit (opatření k eliminaci zraňování a usmrcování živočichů, péče o handicapované živočichy aj.).	MŽP	MZe, MD, MPO	Průběžně
3.2.2.5	Zajistit revizi odpovídající ochrany a péče o přírodní stanoviště z hlediska reprezentativnosti a unikátnosti a zabezpečit řádný management či obnovu vzácných a mizejících typů stanovišť (píščiny, slatiny, narušovaná stanoviště) a v rámci toho provést revizi seznamu zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin	MŽP	MZe, MO	Průběžně
3.2.2.6	Podporovat účinná opatření pro regulaci počtu druhů živočichů s ohledem na vyváženou strukturu společenstev	MŽP		Průběžně

3.2.3 Omezení negativního vlivu invazních druhů a zajištění účinných opatření k jejich regulaci				
---	--	--	--	--

3.2.3.1	Navrhnout a realizovat komplexní a systémová opatření k snížení negativního vlivu druhů s nepříznivými dopady na biologickou rozmanitost či hospodářskou produkci (prevence včetně hodnocení nebezpečí, monitoring, včasná reakce, eradikace či dlouhodobá regulace).	MŽP	MZe, MPO	2016
3.2.3.2	Usměrňovat míru využívání druhů s nepříznivými dopady na biologickou rozmanitost či hospodářskou produkci a druhů s neprověřenými vlastnostmi na pozemcích v majetku státu a na ostatním území zajistit podporu omezení jejich využití a regulace v rámci zásad správné zemědělské praxe, lesnického hospodaření a vodohospodářských postupů	MZe	MŽP, MO	Průběžně
3.2.3.3	Omezit rizika zavlékání a šíření nepůvodních invazních druhů v rámci obchodu a dopravy	MŽP	MZe, celní správa	průběžně
3.2.3.4	Vytvářet a realizovat programy k potlačení (eradikaci, regulaci) vybraných druhů s nepříznivými dopady na biologickou rozmanitost či hospodářskou produkci, případně ve vybraných územích	MŽP	MZe, MO	Průběžně
3.2.3.N.1	Vytvořit jednotný informační systém o nepůvodních druzích (sjednocení informací z oblasti ochrany přírody a fyto-sanitární a veterinární oblasti) a navázat jej na mezinárodní databáze	MŽP	MZe	Průběžně
3.2.3.N.2	Vytvořit a zajistit monitoring nepůvodních druhů s cílem doplnit a propojit existující systémy ve fyto-sanitární a veterinární oblasti	MŽP	MZe	Průběžně
3.2.3.N.3	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny optimalizací právní úpravy související s nepůvodními druhy organismů (v koordinaci s vývojem v rámci EU) s důrazem na odstranění nekonzistence předpisů, propojení postupu v oblasti ochrany přírody s fyto-sanitárními a veterinárními předpisy a řešení zdrojů a vektorů v oblasti obchodu a dopravu	MŽP	---	Průběžně

Indikátory
3.2.4 Zvláště chráněná území v ČR
3.2.5 Rozloha lokalit národního seznamu soustavy Natura 2000
3.2.1 Početnost původních ohrožených druhů v ČR
3.2.2 Stav evropsky významných druhů živočichů a rostlin
3.2.6 Stav evropsky významných typů přírodních stanovišť
3.2.7 Invazní druhy

Zdroje a financování:

Implementace a finanční zajištění opatření a nástrojů je realizována skrze legislativní činnost. Případné vzniklé náklady při vlastní realizaci jsou hrazeny skrze MŽP a MZe v rámci náhrady

za ztížení hospodaření a dále pak skrze dotační tituly OPŽP 2014–2020, Program péče o krajinu, Program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny, Podprogram nezcizitelného státního majetku ve zvláště chráněných územích, NPŽP, PRV 2014–2020, OP Rybářství.

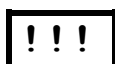
3.3 Zlepšení kvality prostředí v sídlech

Sídla představují specifickou část krajiny, do níž lze zahrnout především zastavěné území včetně veřejných prostorů a ploch veřejné zeleně, průmyslové a logistické areály, rekreační zástavbu, ale také dopravně-technickou infrastrukturu – síť silnic, dálnic a železnic, plavební kanály, umělé vodní nádrže, těžební a jinou lidskou činností značně změněná a devastovaná území apod.

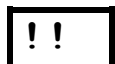
Krajina sídel, především městská krajina, je člověkem silně ovlivněná vykazuje specifické vlastnosti a je předmětem naplňování specifických požadavků obyvatel. Přesto je i v takové krajině potřebné udržovat a posilovat ekologické funkce. Ekologické funkce krajiny sídel vázané především na plochy zeleně jsou mj. předpokladem pro zdravé prostředí obyvatel. V krajině sídel převládají stavební a technické prvky nad prvky přírodními a výrazně ovlivňují všechny složky ekosystémů. K největším problémům krajiny sídel patří nepříznivé mikroklima (vyšší průměrné teploty – efekt tepelného ostrova), nevyvážená vodní bilance, rychlý povrchový odtok (více zpevněných ploch), znečištění vod a jejich odstraňování (stokové systémy, problematika odlehčovacích komor), zhoršený stav ovzduší (vysoký obsah prachových částic, emise škodlivých látek)

Požadavky obyvatel na zajištění kvalitního prostředí lze naplňovat mj. posílením ekologických funkcí krajiny sídel, zejména ploch zahrad a parků a zeleně obecně, při současném zohlednění specifických požadavků na jejich funkční využití a jejich podobu. Vhodně strukturovaná soustava ploch zahrad, parků a dalších prvků zeleně v sídlech nezastupitelně plní současně více funkcí. Pozitivně ovlivňuje mikroklima (reguluje vlhkost vzduchu, zachycuje prachové částice), podílí se významně na ekologické stabilitě a biodiverzitě prostředí, je prostorem pro realizaci přírodních procesů, pozitivně působí na psychickou pohodu lidí (je estetickou hodnotou, omezuje hlukovou zátěž).

Proto je potřeba zlepšit stav zeleně v sídlech, tedy zachovat a koncepčně vytvářet prostorové a funkční podmínky pro uplatňování ekologických procesů při naplnění funkčních a estetických požadavků obyvatel. V zájmu zvyšování kvality života obyvatel je nezbytné výrazně zlepšit koordinaci rozvojových oblastí bydlení, občanské vybavenosti, infrastruktury, dopravy, systému zeleně, služeb, výroby a obchodu, kultury, a rekreace. Zlepšení kvality života v sídlech je možné zvýšením celkové variability urbanizovaných území s důrazem na zakládání, údržbu a revitalizaci zahrad, parků a dalších ploch zeleně, resp. jejich vegetačních prvků a zapojením přírodních nebo přírodě blízkých prvků do struktury systému zeleně. Velkým tématem je zlepšení systému hospodaření s vodou, a to jak s pitnou, tak se srážkovou. Vzhledem k minimálním plošným rezervám pro nové plochy zeleně ve stávající zástavbě většiny sídel je nezbytné zajistit ochranu a zvýšit kvalitu a funkční účinnost zahrad, parků a ostatní zeleně stávající.

Cíle:

3.3.1 Zlepšení funkčního stavu zeleně v sídlech

3.3.2 Posílení regenerace brownfieldů s pozitivním vlivem na kvalitu prostředí v sídlech

3.3.3 Zlepšení hospodaření se srážkovou vodou v sídelních útvarech

Implementace:**3.3 Zlepšení kvality prostředí v sídlech**

#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
3.3.N.1	Optimalizovat dotační podmínky programů na podporu a regeneraci bydlení ve vztahu k ochraně zeleně a živočichů v sídlech a k vhodnému nakládání se srážkovými vodami	MŽP, MMR	MF	Průběžně

3.3.1 Zlepšení funkčního stavu zeleně v sídlech

3.3.1.1	Vytvářet podmínky pro zachování a vymezení nových ploch a prvků zeleně jako součásti funkčního a strukturovaného systému sídelní zeleně v sídlech v rámci územního plánování, aby byla zajištěna základní podmínka pro plnění jeho funkcí	MMR	MŽP, územní samospráva	Průběžně
3.3.1.2	Zvýšit biologickou hodnotu sídelní zeleně podporou uplatnění stanovištně vhodných druhů rostlin (např. využívání domácích druhů dřevin, zavádění druhově pestrých trávníků do veřejných parků), revitalizací stávajících a realizací funkčních propojení stávajících ploch zeleně a opatřeními k zajištění podmínek pro existenci volně žijících živočichů v sídlech (realizace prvků pro podporu hnízdění ptáků, plazů aj.)	MŽP		Průběžně
3.3.1.3	Podporovat přírodě blízké postupy a metody při revitalizaci a zakládání ploch zeleně	MŽP	---	Průběžně
3.3.1.4	Podpořit stavebně-architektonická řešení staveb vhodně snižujících nároky na zastavěnou plochu (např. podzemní garáže, patrová garážová stání apod.).	MMR	MPO, MK	Průběžně
3.3.1.N.1	Optimalizovat metodickou podporu územního plánování a ochrany přírody a krajiny ve vztahu k požadavkům na funkce systému sídelní zeleně.	MŽP, MMR (dělená gesce)		2018

3.3.2 Posílení regenerace brownfieldů s pozitivním vlivem na kvalitu prostředí v sídlech²⁵

²⁵ Přípravovaná aktualizace Národní strategie regenerace brownfieldů, kterou připravuje agentura Czechinvest a zastřešuje MPO, přehodnotí a určí vhodné nastavení gescí za jednotlivá opatření cíle 3.3.2. Tato strategie komplexně doplní další potřebná opatření v oblasti brownfieldů, která nejsou v SPŽP uvedena.

3.3.2.1	Podporovat revitalizaci (regeneraci) brownfieldů v zastavěném území sídel s ohledem na komplexní potřeby územního rozvoje a požadavky na kvalitu životního prostředí	MPO	MMR, MŽP	Průběžně
3.3.2.2	Realizovat funkční plochy či prvky zeleně v rámci každého z podpořených projektů revitalizace (regenerace) brownfieldů v návaznosti na urbanistickou strukturu sídel	MPO	MŽP, MMR, územní samospráva	Průběžně
3.3.2.3	Podpora výstavby na plochách brownfieldů	MPO	MMR	Průběžně
3.3.2.N.1	Sledovat a vyhodnocovat účinnost zákona o ochraně ZPF ve vztahu k využívání méně kvalitních půd a brownfieldů pro realizaci investičních záměrů	MŽP	MZe, MPO	Průběžně
3.3.2.N.2	Sledovat a vyhodnocovat stav brownfieldů zejména z hlediska jejich počtu, typu, velikostní struktury, majetkových vztahů a ekologického stavu	MPO	MŽP, MMR, MZe	Průběžně
3.3.2.N.3	Aktualizovat Národní strategii regenerace brownfieldů	MPO	MMR, MŽP, MZe, MD	2017

3.3.3 Zlepšení hospodaření se srážkovou vodou v sídelních útvarech				
3.3.3.1	Podporovat přeměny stávajících nepropustných ploch na propustné (odstavné plochy nebo parkoviště, příliš široké nebo nepoužívané cesty, zpevněné předzahrádky, dvory)	MŽP	MMR	Průběžně
3.3.3.2	Podporovat v rámci realizace nově budovaných zpevněných ploch vhodné nakládání se srážkovými vodami (zasakování, akumulace nebo odpar dešťové vody - propustná dlažba využívající vegetačních tvárnic, zatravněných spár nebo porézních materiálů, zatravněné střechy atd.)	MŽP	MMR	Průběžně
3.3.3.3	Zvýšit podíl ploch zeleně, jejichž součástí je vhodné retenční opatření (zasakovací průlehy, rýhy nebo šachty, retenční příkopy, zelené střechy, apod.)	MŽP	MMR, MZe	Průběžně
3.3.3.4	Podporovat opatření vedoucí k zachycení a následnému využití srážkové a užitkové vody v místě (retenční nádrže, podzemní jímky)	MŽP	MMR, MZe	Průběžně
3.3.3.5	Podporovat revitalizaci vodních toků v sídelních útvarech	MŽP	MMR, MZe	Průběžně

Indikátory
3.3.1 Zeleň v sídlech
3.3.2 Brownfieldy
3.1.2 Retenční schopnost krajiny

Zdroje a financování:

Opatření a nástroje jsou realizovány v rámci úpravy legislativy a výkonu veřejné správy bez zvýšených finančních nároků. Dále pak jsou realizovány v rámci nastavení a podmínek

poskytování prostředků z dotačních titulů OPŽP, IROP, PRV a OPPIK a dále pak v rámci Programu podpory regenerace a podnikatelského využití brownfieldů a NPŽP.

4. Bezpečné prostředí

4.1 Předcházení rizik

Mezi závažné zdroje rizik antropogenního původu patří především chemické látky, zdroje ionizujícího záření a biologická agens, které jsou nejčastěji nositelem ohrožení nebo příčinou závažných havárií.

V oblasti prevence vzniku kontaminovaných míst a předcházení ekologické újmy je klíčová průběžná evidence, příp. odstraňování kontaminovaných míst, která vede k snadnějšímu využití brownfieldů po odstranění kontaminace. Sledování expozice a efektu polutantů ze sanovaných ekologických zátěží na zdraví lidí a monitoring složek ŽP vztahující se k sanovanému místu je s tímto cílem přímo spjato.

Zároveň je zapotřebí naplňovat ustanovení mnohostranných environmentálních smluv zaměřených na ochranu zdraví a životního prostředí před škodlivými účinky chemických látek, jako je Stockholmská úmluva o perzistentních organických polutantech a Rotterdamská úmluva o postupu předchozího souhlasu v mezinárodním obchodu s některými nebezpečnými chemickými látkami a pesticidy, kterých je ČR smluvní stranou, a průběžně aplikovat doporučené postupy mezinárodních organizací jako je např. OSN, OECD, UNEP či WHO. ČR také učiní kroky k ratifikaci Minamatské úmluvy o rtuti.

Stanovení a dodržování pravidel pro bezpečné nakládání s nebezpečnými odpady a jejich ukládáním má v maximální možné míře omezit negativní vliv nebezpečných odpadů na životní prostředí a lidské zdraví, tak umožnit odstranění nebo minimalizaci vlastností, které činí odpad nebezpečným, a upřednostnit využití nebezpečných odpadů před jejich odstraněním nebo uložením.

Zajištění bezpečné přepravy a manipulace s nebezpečnými odpady má omezit rizika plynoucí z přepravy nebezpečných odpadů, způsobená jak vlastní manipulací s odpady při jejich přepravě, tak rizikem úniku přepravovaných odpadů během přepravy, nebo při havárii. ČR bude plnit Basilejskou úmluvu o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování a její Strategický plán na léta 2011-2020.

Omezování nezákonného nakládání s nebezpečnými odpady, zejména pomocí zefektivnění kontroly plnění zákonem uložených povinností, je nutné k zajištění vysokého stupně ochrany životního prostředí a ke zjištění skutečného nakládání s nebezpečnými odpady a jejich vlivu na životní prostředí.

V oblasti omezování rizika nebezpečných chemických látek a přípravků se ČR dostala na úroveň požadovanou legislativou EU, která stanoví požadavky na ochranu zdraví a životního prostředí před negativním působením nebezpečných chemických látek a směsí.

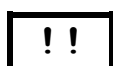
V souladu s politikou EU je velmi důležitou oblastí prevence závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a omezení následků takové havárie pro člověka a životní prostředí. Vzhledem k vysokému počtu objektů s nebezpečnými činnostmi, které mohou způsobit průmyslovou havárii s účinky přesahujícími hranice, je důležité zapojení ČR do plnění Úmluvy EHK OSN o účincích průmyslových havárií přesahujících hranice států.

Nakládání s geneticky modifikovanými organismy (GMO) a genetickými produkty je v ČR upraveno právními předpisy tak, aby byla zajištěna ochrana zdraví člověka a zvířat, životního prostředí a biologické rozmanitosti. Nakládat s GMO a genetickými produkty lze jen na základě oprávnění podle těchto právních předpisů. ČR také zajistí plnění mezinárodních pravidel, která stanoví Cartagenský protokol o biologické bezpečnosti.

Významným faktorem, který má nepříznivý vliv na zdraví obyvatel i na ekosystémy, je hluk. Nejvýznamnějším zdrojem hluku byla jednoznačně identifikována silniční doprava. V důsledku rostoucí intenzity silniční dopravy se hluk stává jedním z významných problémů životního prostředí.

ČR bude dále realizovat opatření na vyloučení spotřeby regulovaných látek, které poškozují ozonovou vrstvu, a to v souladu s cíli Montrealského protokolu o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu a nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1005/2009 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu. Bude přitom dbát na to, aby nedocházelo k nahrazování látek poškozujících ozonovou vrstvu látkami přispívajícími ke změně klimatu.

Cíle:

4.1.1 Předcházení vzniku zdrojů antropogenních rizik

Implementace:

4.1 Předcházení rizik				
4.1.1 Předcházení vzniku zdrojů antropogenních rizik				
4.1.1.1	Rozšiřovat sledování znečištění půdy a zemědělských plodin zvláště nebezpečnými látkami – PCB, dioxiny, těžkými kovy, polyaromatickými uhlovodíky apod. v oblastech s možnými riziky (staré ekologické zátěže, havarijní znečištění)	MŽP	MZe	Průběžně
4.1.1.2	Stanovit pravidla pro bezpečné nakládání s nebezpečnými odpady s cílem v maximální možné míře omezit negativní vliv nebezpečných odpadů na životní prostředí a lidské zdraví	MŽP	MZd	Průběžně
4.1.1.3	Zefektivnit kontrolu pohybu nebezpečných odpadů a plnění povinností původců odpadů spojených s pohybem nebezpečných odpadů (např. efektivní elektronizací vybraných ohlašovacích a evidenčních povinností)	MŽP	ČiŽP	2017
4.1.1.4	Hodnocení látek v rámci akčního plánu Společenství	MŽP	MPO	Průběžně
4.1.1.5	Omezovat rizika nebezpečných chemických látek povolováním jejich výroby, dovozu a používání	MŽP	MPO	Průběžně
4.1.1.6	Zefektivňovat organizační a technická opatření ke snížení pravděpodobnosti vzniku závažných havárií způsobených nebezpečnými chemickými látkami	MŽP	MPO	Průběžně
4.1.1.7	Realizovat systém umísťování nebezpečných objektů a zařízení v odpovídajících vzdálenostech od obytných oblastí	MŽP	MMR	Průběžně

4.1.1.8	Zefektivnit rozhodovací proces o nakládání s GMO založený na vědeckém hodnocení rizik, a to na národní i EU úrovni, a současně zabezpečit informování a účast veřejnosti	MŽP	MZe, MZd	2017
4.1.1.9	Omezovat negativní vliv působení hluku na zdraví lidí a ekosystémy	MZd	MŽP, MMR, MD	Průběžně
4.1.1.10	Znovuzískávat a zneškodňovat regulované látky poškozujících ozonovou vrstvu za použití závazných technologií	MŽP	MPO	Průběžně
4.1.1.11	Kontrolovat úniky látek poškozujících ozonovou vrstvu z chladicích zařízení a podpořit výměnu starých technologií s obsahem regulovaných látek za nové technologie s obsahem látek, které mají nulový potenciál poškozování ozonové vrstvy (ODP) a zároveň co nejmenší potenciál globálního oteplování (GWP)	MŽP	MPO	Průběžně
4.1.1.12	Zajistit náhradu za halonové hasicí přístroje a systémy požární ochrany, které spadají do kategorie tzv. kritického použití dle nařízení Komise (EU) č. 744/2010, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1005/2009 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, s ohledem na kritická použití halonů	MŽP	MD, MO, MZd, MPO	Průběžně
4.1.1.13	Mapovat lokality s potenciální možností úniku rizikových anorganických nebo organických látek, toxických kovů do životního prostředí z dolů, odvalů a výsypek (a nebo metanu z hlubinných dolů v obydlené oblasti) a vyhodnotit zdravotní rizika	MŽP	MPO, ČBÚ, MZd	Průběžně
4.1.2.N.1	Podporovat výzkum a vývoj v oblastech poznání a vyhodnocení antropogenních vlivů na jednotlivé složky životního prostředí se zaměřením na snižování environmentální zátěže zejména při využívání přírodních zdrojů a na eliminaci a prevenci negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí i na lidské zdraví	ÚV VVI, RVVI, GA ČR, TA ČR, MŽP	MZd	Průběžně

Indikátory

4.1.1 Geneticky modifikované organismy a produkty

4.1.2 Hluková zátěž

1.2.3 Struktura nakládání s odpady

Zdroje a financování:

Opatření a nástroje jsou realizovány běžným výkonem státní správy a dále v souvislosti s implementací závazků a legislativy EU. V rámci realizace opatření k F-plynům jsou využity prostředky NPŽP.

4.2 Zmírňování dopadů nebezpečí, včetně mimořádných událostí a krizových situací

Přírodní nebezpečí jako např. povodně, přívalové povodně, dlouhodobé sucho, extrémní meteorologické jevy, jsou přirozené procesy, které lze v některých případech lidskou činností ovlivnit, avšak nelze jim efektivně zabránit. Racionálním přístupem je prohloubit znalost těchto přírodních procesů, vymezit zóny, které mohou být ohroženy různým stupněm přírodního nebezpečí, a regulovat lidskou činnost v těchto oblastech takovým způsobem, aby v případě výskytu ohrožujících jevů byly minimalizovány ztráty lidských životů, sníženy dopady na zdraví obyvatel a životní prostředí, i ztráty na majetku. Klíčové je mapování a kategorizace oblastí ohrožených přírodním nebezpečím, monitoring vybraných ohrožených oblastí, návrh legislativních opatření pro regulaci činnosti v ohrožených oblastech a podpora realizace opatření, které tato přírodní nebezpečí zmírňují.

Snížením povodňových rizik se na mezinárodní úrovni zabývá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/EC o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik. Tato směrnice, která byla implementována do národní legislativy v roce 2010, udává směr vedoucí k omezování rizika povodní a zmírnění jejich účinků na lidské zdraví, životní prostředí, kulturní dědictví a hospodářskou činnost. Základními nástroji pro dosažení cílů této směrnice jsou Plány pro zvládání povodňových rizik s návrhy konkrétních opatření.

Hlavními hrozbami vzniku krizových situací (katastrof) jsou hrozby přírodního původu (zejména rozsáhlé povodně, extrémní přívalové povodně, dlouhodobé sucho, extrémní meteorologické jevy, sesuvy půd, přírodní požáry, šíření invazních rostlin a živočichů) a jednak hrozby způsobené činností člověka, (zejména rozsáhlé úniky nebezpečných látek, závažné průmyslové havárie, terorismus a narušení funkčnosti kritické infrastruktury).

Prevence a snížení rizika vzniku, zmírnění následků krizových situací způsobených živelnými pohromami, závažnými haváriemi, teroristickými činy a narušení funkčnosti kritické infrastruktury jsou hlavními cíli tzv. environmentální bezpečnosti, která je v současné době chápána jako stav, při kterém je pravděpodobnost vzniku krizové situace vzniklé narušením životního prostředí ještě přijatelná. Hlavním úkolem pro zachování environmentální bezpečnosti je dopracování systému konkrétních legislativních, technických, organizačních a informačních opatření, snižujících riziko vzniku krizových situací (katastrof) a jejich negativního působení. Důraz musí být kladen především na systém preventivních, mitigačních a zejména adaptačních opatření, která jsou nejúčinnější a ekonomicky nejefektivnější a vyžadují jednotný právní základ.

Lidská činnost ve stále rostoucí míře ovlivňuje autoregulační kapacitu ekosystémů, a tím snižuje jejich schopnost se vypořádat s dalšími změnami životního prostředí jak přírodního, tak antropogenního původu. Živelní katastrofy vznikají obvykle mimo lidskou kontrolu, přesto v mnoha případech může člověk ovlivnit jejich průběh, ať už pozitivně dlouhodobou systematickou přípravou a plánováním, nebo naopak jejich podcenění může přispívat k negativním důsledkům. Ukazuje se, že krizové situace v životním prostředí člověka nemusejí vznikat pouze v důsledku jednotlivých nepříznivých jevů a událostí, ale také jejich kombinacemi.

Problematikou snižování rizika katastrof se dlouhodobě zabývá OSN v rámci Mezinárodní strategie pro snižování rizika katastrof antropogenního a přírodního původu. V roce 2015 byly přijaty nové řídicí dokumenty na následující patnáctileté období - Politická deklarace ze Sendai a Rámec pro snižování rizika katastrof ze Sendai 2015–2030, k jejichž naplňování se ČR přihlásila.

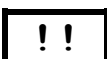
V oblasti ochrany klimatu je nutné přijmout taková opatření, která pomohou se dopadům změny klimatu účinně přizpůsobit. Z hlediska negativních dopadů změny klimatu představuje pro ČR největší hrozbu zvýšený výskyt extrémních meteorologických a hydrologických situací. Česká krajina zatím není připravena na stávající a budoucí výkyvy srážkové činnosti a stále častější výskyty sucha. Prioritním úkolem bude proto implementace adaptačních opatření v rámci hospodaření s vodou a nastavení optimálního vztahu vodního režimu a struktury krajiny.

I když jsou adaptační opatření přijímána a implementována zejména na lokální a regionální úrovni, očekávané dopady změny klimatu ovlivní téměř všechny oblasti lidské činnosti (hospodaření s vodou, zemědělství, lesnictví, rybolov, zdraví, průmysl, energetiku, cestovní ruch, sociální politiku atd.). V této souvislosti je proto nezbytná koordinace aktivit a výměna vědomostí a zkušeností na úrovni EU. Z ekonomického hlediska obecně platí, že přijímání účinných adaptačních opatření je žádoucí, protože náklady na přizpůsobení jsou v řadě případů nižší než potenciální škody způsobené nečinností.

V podmínkách ČR je pro definování a realizaci adaptačních opatření nezbytný komplexní přístup a koordinace aktivit v rámci všech relevantních resortů a subjektů. Tento komplexní přístup je od roku 2015 zajištěn skrze Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR a připravovaným Akčním plánem.

Alarmujícím negativním faktorem je kontaminace půdy a horninového prostředí škodlivými látkami, způsobená především lidskou činností. Cílem je snižování negativních vlivů kontaminovaných míst působících na životní prostředí a zdraví lidí, na půdu a horniny, příp. odstraňování kontaminovaných míst zahrnujících i staré ekologické zátěže vzniklé před privatizací, lokality po Sovětské armádě, lokality zatížené municí z 2. světové války a předcházení ekologickým škodám anebo jejich náprava.

Cíle:

- 4.2.1 Zmírňování dopadů antropogenních rizik
- 4.2.2 Zmírňování dopadů přírodních nebezpečí
- 4.2.3 Zmírňování dopadů změny klimatu a adaptace
- 4.2.4 Sanace kontaminovaných míst, včetně starých ekologických zátěží, a náprava ekologické újmy

Implementace:

4.2 Zmírňování dopadů nebezpečí, včetně mimořádných událostí a krizových situací				
4.2.1 Zmírňování dopadů antropogenních rizik				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
4.2.1.1	Zvyšovat bezpečnost životního prostředí proti následkům krizových situací (katastrof) způsobených antropogenními zdroji rizik (únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení, terorismus se závažnými dopady do životního prostředí)	MŽP	MV, MPO, MD, MZe	Průběžně

4.2.1.2	V rámci environmentální bezpečnosti snižovat riziko vzniku a negativních dopadů krizových situací (katastrof) antropogenního původu	MŽP	MPO, MZe, MD, MV	Průběžně
4.2.1.N.1	Zachovat míru právní ochrany životního prostředí i při řešení hospodářských škod	MŽP	---	Průběžně

4.2.2 Zmírňování dopadů přírodních nebezpečí				
4.2.2.1	Realizovat monitoring vybraných ohrožených oblastí a identifikovat a pravidelně monitorovat zdroje rizika pro životní prostředí	MŽP	SÚJB, MMR, MZe	Průběžně
4.2.2.2	Zpracovat návrh regulace činnosti v ohrožených oblastech	MŽP	MMR, SÚJB	Průběžně
4.2.2.3	Realizovat Plány pro zvládání povodňových rizik	MŽP	MZe	Průběžně
4.2.2.4	Zkvalitnit systémy včasného varování	MŽP	MV	Průběžně
4.2.2.5	Zvyšovat bezpečnost životního prostředí proti působení krizových situací způsobených přírodními zdroji rizik (povodně, přivalové povodně, vydatné srážky, dlouhodobé sucho, extrémní vítr)	MŽP	MV, MZe	Průběžně
4.2.2.6	Snižovat negativní dopady krizových situací (katastrof) přírodního původu	MŽP	MPO, MZe, MD	Průběžně
4.2.2.N.1	Podporovat tvorbu nástrojů a technologií k identifikaci, sledování, predikci, prevenci a zmírňování přírodních rizik a monitorování jejich dopadů	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, MŽP		Průběžně

4.2.3 Zmírňování dopadů změny klimatu a adaptace				
4.2.3.1	Realizovat opatření vedoucí ke stabilizování vodního režimu v krajině mj. posilováním organické složky v půdě, k posilování a efektivnímu využívání vodních zdrojů a ochraně vodních zdrojů, ke zvládnutí extrémních hydrologických situací – povodní a dlouhodobého sucha	MŽP	MZe	Průběžně
4.2.3.2	Usilovat o stabilizaci vodního režimu v krajině s cílem předcházet riziku povodní a dlouhodobého sucha prostřednictvím realizace přírodě blízkých protipovodňových opatření	MŽP	MZe	Průběžně
4.2.3.3	Šetrně využívat území a udržitelně hospodařit s půdou (ochrana proti erozi a degradaci, zvýšení podílu organické složky v půdě, zvýšení retence vody v krajině, zachování půdní úrodnosti), zavádět nové technologie, diverzifikovat zemědělství, atd.	MŽP	MZe	Průběžně
4.2.3.4	Realizovat adaptační opatření vůči negativním projevům změny klimatu také v rámci zemědělství, lesního hospodářství, biologické rozmanitosti, energetiky a průmyslu, ovzduší, zdraví obyvatel, urbanizované krajiny, dopravy a cestovního ruchu, atd.	MŽP	MZe, MPO, MZd, MD, MMR	Průběžně

4.2.3.5	Zajistit podporu rekonstrukcí a rozšíření úpraven vody a vodovodních přívaděčů s cílem zabezpečit jakostní pitnou vodu pro všechny občany	MZe, MŽP – dělené kompetence		Průběžně
4.2.3.N.1	Posílit finančně výzkum a vývoj v oblasti scénářů změny klimatu, identifikace a monitorování jejích dopadů, vymezení a monitoringu rizikových oblastí	ÚV VVI, RVVI, GA ČR, TA ČR, MŽP		Průběžně
4.2.3.N.2	V souladu se Strategií přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR zavést pravidelné vyhodnocování již implementovaných adaptačních opatření na změnu klimatu a identifikace nových adaptačních aktivit	MŽP	MZe, MD, MV, MPO, MMR, MK, MZd, MO, MŠMT, kraje	Průběžně

4.2.4 Sanace kontaminovaných míst, včetně starých ekologických zátěží, a náprava ekologické újmy				
4.2.4.1	Realizovat národní inventarizaci kontaminovaných míst v ČR	MŽP	---	Průběžně
4.2.4.2	Stanovovat a dodržovat priority odstraňování kontaminovaných míst	MŽP	---	Průběžně
4.2.4.3	Zajistit průběžnou evidenci ekologické újmy na území ČR a její aktualizaci	MŽP	ČIŽP	Průběžně
4.2.4.4	Zpracovat analýzy rizik na kontaminovaných místech s prioritou A (aktuální kontaminace) a P (potenciální kontaminace) včetně posouzení zdravotních rizik	MŽP	MZd, ČIŽP, MF	Průběžně
4.2.4.5	Odstraňovat staré ekologické zátěže vzniklé před privatizací a vzniklé činností Sovětské armády v ČR	MŽP	MF	Průběžně
4.2.4.6	Sledovat expozice a dopady polutantů ze sanovaných ekologických zátěží na zdraví lidí a monitoring složek životního prostředí vztahující se k sanovanému místu	MŽP	MZd, SÚJB	Průběžně
4.2.4.7	Definovat a aplikovat preventivní opatření vedoucí k předcházení vzniku kontaminovaných míst a případů ekologické újmy	MŽP	---	Průběžně

Indikátory
4.2.1 Sucho
4.2.2 Povodně
4.2.3 Svahové nestability
4.2.4 Požáry
1.3.4 Kontaminovaná místa

Zdroje a financování:

Realizace a finanční zajištění opatření a nástrojů je zajištěna v rámci běžného výkonu státní správy (geologická služba, hydrometeorologická služba aj.), dále pak implementací Koncepce environmentální bezpečnosti 2015-2020, Radonového programu ČR 2010–2019, v rámci

plánů pro zvládání povodňových rizik a územního plánování, Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR a navazujícího Akčního plánu. Významnými zdroji financí jsou v této oblasti OPŽP 2014–2020 a NPŽP.

V případě kontaminovaných míst a starých ekologických zátěží jsou finanční prostředky z veřejných zdrojů zajištěny v rámci OPŽP 2014–2020, NPŽP, program MŽP likvidace škod po živelních pohromách, a dále poskytováním prostředků MF v rámci financování ekologických veřejných zakázek. Opatření z této oblasti jsou dále rozpracovány v rámci platných metodických pokynů a příruček.

VI. Průřezové nástroje pro realizaci politiky ŽP

V počátcích ovlivňování stavu životního prostředí pomocí politik se uplatňovaly prakticky výhradně nástroje normativní (též označované jako administrativní), založené na donucovací pravomoci orgánů státní správy. Další nástroje se začaly postupně uplatňovat s ohledem na zjištění, že normativní nástroje nepokrývají všechny možnosti prosazování principů ochrany životního prostředí. Dnes používaný soubor sestává ze vzájemně se doplňujících nástrojů, mezi které 7. Environmental Action Programme – všeobecný akční program Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 počítá: právní požadavky (opatření, která ukládají povinnosti a kontrolují jejich plnění), transfer technologií, tržní nástroje, výzkum, opatření týkající se odpovědnosti za životní prostředí, „zelené“ veřejné zakázky, dobrovolné nástroje a dohody, informační nástroje, zapojení stakeholderů a další.

Níže jsou uvedeny typy nástrojů, které budou nejvíce využívány k realizaci cílů a opatření SPŽP.

Normativní (administrativně-právní) nástroje představují zejména ukládání povinností ve formě různých zákazů, příkazů a omezení, z nichž pro adresáty vyplývá povinnost něčeho se zdržet, něco strpět nebo něco konat v zájmu ochrany životního prostředí. Tyto povinnosti jsou stanoveny buď přímo zákonem, nebo mohou být uloženy na základě zákona a v jeho rámci normativním nebo individuálním aktem příslušného orgánu ochrany životního prostředí.

Mezi administrativně-právní nástroje dále patří různá povolení, souhlasy, stanoviska či vyjádření vydávaná orgány ochrany životního prostředí, která jsou buď předpokladem určité zákonem označené činnosti s případnými podmínkami pro její uskutečňování (zpravidla jde o povolení), nebo podmínkou pro vydání povolení (zpravidla jde o souhlas či stanovisko), nebo jsou jako vyjádření požadovaným podkladem pro vydání určitého rozhodnutí. K administrativně-právním nástrojům bývají řazeny rovněž standardy (které vyjadřují různé druhy požadavků na zachování určitého nezbytného nebo alespoň ještě únosného a dosažitelného stavu životního prostředí), kategorizace objektů ochrany a zdrojů ohrožování životního prostředí, kontrola a dozor, právní odpovědnost (odpovědnost za ztráty na životním prostředí a deliktivní odpovědnost) a výkon rozhodnutí.

Ekonomické a tržní nástroje - patří mezi ně tzv. nástroje negativní stimulace – poplatky, sankce, popř. daně – a nástroje pozitivní stimulace, tj. různé formy podpory. V současné době se v ČR v oblasti podpor využívá celá řada možností, jak z domácích zdrojů (SFŽP ČR, resortní programy), tak i ze zdrojů zahraničních včetně EU (např. Fond soudržnosti, strukturální fondy, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, program LIFE). Zdroje pro poskytování podpor z domácích veřejných zdrojů jsou výrazně omezené. Tržní nástroje nelze chápat jako úzce vymezené nástroje ve specifických oblastech, ale je nutné je nahlížet ze širší perspektivy souvislostí tří pilířů udržitelného rozvoje – ekonomické, environmentální a sociální oblasti. V této souvislosti je třeba vzít v úvahu zejména problematiku reformy škodlivých podpor.

Informační nástroje – pro podporu výkonu státní správy, efektivní sledování, vyhodnocování a publikování informací o stavu životního prostředí slouží Jednotný informační systém životního prostředí, jež je tvořen dílčími agendovými a integračními informačními systémy. Na základě automatizované práce s informacemi prostřednictvím těchto elektronických systémů je možné efektivně analyzovat a hodnotit vývoj složek ŽP, lépe pochopit jejich

vzájemné vazby a empiricky podporovat ostatní nástroje politiky životního prostředí, resp. podílet se na dosažení cílů politiky ŽP.

Jednotný informační systém životního prostředí je v rezortu budován na základě tzv. "kompetenčního zákona" a představuje zdroj informací ke správnému a efektivnímu rozhodování a uplatňování nástrojů environmentální politiky, k dodávání správných a včasných informací o životním prostředí a k uspokojování širokých informačních požadavků veřejné správy i veřejnosti samotné. Způsob zpřístupňování těchto informací je popsán v Informační strategii MŽP na roky 2011 – 2014, na jejímž základě jsou vytvářeny metodiky informační podpory státní politiky ŽP.

V souvislosti s budováním a konsolidací JISŽP je nezbytné podporovat propojování JISŽP s evropskými informačními systémy zaměřenými na oblast životního prostředí, resp. využívání služeb těchto systémů. Zejména pak jde o ty systémy a služby, které vznikají na základě programu GMES a SEIS. Jedná se také o INSPIRE jako jednu z důležitých iniciativ EK zaměřené na vytvoření evropské infrastruktury prostorových dat, která má základ ve směrnici 2007/2/ES.

Monitoring a příprava hodnotících zpráv - nezbytnou součástí působení v EU a zapojení se do mezinárodních struktur je také sběr informací, pravidelné předávání požadovaných informací a zpráv (tzv. reporting) a jejich výměna a pravidelné vyhodnocování.

Dobrovolné nástroje jsou takové aktivity podnikatelských a jiných subjektů, které směřují ke snižování negativních dopadů jejich činnosti na životní prostředí, přičemž jsou těmito subjekty zaváděny a realizovány na základě jejich svobodného (dobrovolného) rozhodnutí a jdou nad rámec požadavků platných legislativních norem.

Základními principy dobrovolných nástrojů jsou:

- dobrovolnost - v legislativě není nikde stanovena povinnost jejich uplatňování;
- prevence - soustředí se na odstraňování příčin environmentálních problémů, nikoliv jejich důsledků (odstraňování škod);
- systematický přístup - záměrné působení na ty oblasti a činnosti organizace, které mají negativní vliv na životní prostředí.

Využívání dobrovolných nástrojů (či dobrovolných environmentálních aktivit) na podnikové úrovni má proto velký význam jak pro podnik samotný, tak pro společnost jako celek. Preventivní zaměření dobrovolných nástrojů vede k ozdravení životního prostředí a značně tak přispívá k realizaci udržitelné výroby i spotřeby, resp. udržitelného rozvoje. Na úrovni podniku se pak projevují i další přínosy, např. zvyšování konkurenceschopnosti, budování lepší image či úspory provozních nákladů. V ČR se v současnosti využívají předně tyto dobrovolné nástroje: označování ekologicky šetrných výrobků, zavádění systémů environmentálního řízení (EMAS, ISO 14001), čistší produkce, zelené veřejné zakázky a dobrovolné dohody. Patří mezi ně i hodnocení životního cyklu nebo ekodesign.

Programové nástroje (někdy označované též jako koncepční), v širším slova smyslu **nástroje strategického plánování**, mezi které patří zejména strategie, politiky, koncepce, programy a plány, jsou stěžejní částí uplatňování Státní politiky životního prostředí. Nezbytnou podmínkou jejich účinnosti je vzájemná provázanost navrhovaných cílů a jejich nedílnou součástí je často i posouzení vlivu na životní prostředí (SEA). V rámci těchto nástrojů je také obvykle navržena změna nebo vytvoření ostatních typů nástrojů, včetně způsobu jejich uplatnění. Příkladem nástroje tohoto typu je samotná SPŽP ČR a dále také Strategický rámec

udržitelného rozvoje České republiky. Na úrovni municipalit je nejvýznamnějším dobrovolným programovým nástrojem místní Agenda 21.

Institucionální nástroje upravují fungování institucí veřejné správy v oblasti kontroly trhu, bezpečnosti, omezování rizik atd. Tyto nástroje by měly být efektivní, koordinované a veřejností kontrolovatelné, tj. prostor pro korupci by měl být omezen na nejvyšší možnou míru. Instituce veřejné správy mají jít v uplatňování zásad politiky životního prostředí příkladem (např. v rámci environmentálně šetrných veřejných zakázek).

Výzkum, vývoj a inovace mají svými výstupy vést ke snižování negativních vlivů lidských aktivit na životní prostředí, zajišťovat nápravu a odstraňování vzniklých škod i monitorování změn kvality životního prostředí. Nové technologie představují značný potenciál pro ochranu a zlepšování životního prostředí a udržitelný rozvoj. V rámci SPŽP je uvedeno několik nástrojů VaVal, resp. identifikovaných oblastí v rámci kterých je důležité realizovat vědeckovýzkumné aktivity pro zajištění uspokojivého dosažení stanovených cílů a priorit. Konkrétnější specifikace potřeb či další oblasti jsou předmětem ostatních strategických materiálů MŽP či dalších příslušných ministerstev, které se soustředí na specifickou oblast zájmu. Základním materiálem pro oblast výzkumu, vývoje a inovací a jejich rozvoje je Národní politika výzkumu, vývoje a inovací na léta 2016–2020. Vzhledem ke specifickým potřebám oblasti životního prostředí je pak na základě hlavních cílů této národní politiky a dalších strategických materiálů tvořena ucelená Koncepce VaVal MŽP.

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta je dlouhodobý preventivní nástroj v životním prostředí, který směřuje k omezování budoucích škod na životním prostředí způsobených nedostatečnými znalostmi či neinformovaností, a z toho vyplývajícím nekompetentním rozhodováním, např. na úrovni firem, úřadů či jiných institucí. Důležitou roli hraje v této oblasti rozvoj kompetencí potřebných pro environmentálně odpovědné jednání, tj. jednání, které je v dané situaci a daných možnostech co nejpříznivější pro současný i budoucí stav životního prostředí. Environmentálně odpovědné jednání je chápáno jako odpovědné osobní, občanské a profesní jednání v oblastech zacházení s přírodou, krajinou, s přírodními zdroji, spotřebitelského chování a aktivního ovlivňování svého okolí s využitím demokratických procesů a právních prostředků.

Rozvoj environmentálních znalostí, dovedností a postojů je v konečném důsledku předpokladem ke zvyšování konkurenceschopnosti ČR, neboť české podniky a firmy potřebují dostatečný počet lidských zdrojů (pro tzv. green jobs²⁶), aby mohly v budoucnu pružně reagovat na zavádění environmentálně šetrných technologií a ekoinovací v průmyslu i stavebnictví. Zároveň se jedná o předpoklad, že zaměstnanci budou přinášet další prostředky podnikům ve formě úspor energií, zdrojů.

Důležitým předpokladem pro šetrný přístup veřejnosti ke svému okolí je kvalitní způsob poskytování informací a poradenství v oblasti životního prostředí a jeho dílčích částech (ovzduší, voda, půda, apod.). K tomu je zapotřebí rozvíjet i principy, jež jsou součástí tzv.

²⁶ „GREEN JOBS“ („zelené pracovní příležitosti“) jsou definovány jako pracovní příležitosti v zemědělství, průmyslu, výzkumu a vývoji, službách a administrativě, které významně přispívají k ochraně a obnově životního prostředí. Zejména se jedná o pracovní pozice, jejichž účelem je ochrana a obnova ekosystémů a biodiverzity, snížení spotřeby energie, vody a dalších zdrojů prostřednictvím zvyšování účinnosti, úspor, snižování emisí oxidu uhličitého a dalších skleníkových plynů i předcházení a minimalizace vzniku všech druhů odpadů a znečištění.

Aarhuské úmluvy (publikované pod č. 124/2004 Sb.m.s.) a zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Implementace:

Průřezové nástroje pro realizaci politiky ŽP				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
N.N.1	Zlepšit právní vymahatelnost složkových právních předpisů	MŽP	---	Průběžně
N.N.2	Vyhodnocovat a odstraňovat nekonzistenci a nadbytečnost právních předpisů, jejichž aplikace se dotýká oblastí životního prostředí a nakládání se zdroji	MŽP	MPO	Průběžně
N.N.3	Zvýšit nároky na aplikovatelnost a využívání metodik certifikovaných orgány státní správy	MŽP	---	Průběžně
N.N.4	Aktualizovat opatření k posílení konkurenceschopnosti a rozvoje podnikání v ČR z pohledu právních předpisů na ochranu životního prostředí spolu se zprávou o jejich dosavadním provádění	MŽP	MPO	2017, 2019
N.E.1	Optimalizovat nastavení podpor v oblasti životního prostředí (PRV, Operační programy, národní programy aj.) s cílem posílit pozitivní synergické efekty v oblasti životního prostředí a vyloučit negativní dopady a také podporovat informovanost o možnostech čerpání těchto podpor	MŽP	MF, MMR, MZe	Průběžně
N.E.2	Zavést hodnocení možných negativních dopadů na životní prostředí do procesu přípravy nových podpor (např. dotačních programů, daňových zvýhodnění) na základě metodiky, kterou zpracuje MŽP, a tím zabránit nežádoucímu zavádění podpor s významnými negativními dopady na ŽP	MŽP (zpracování , ÚOSS (hodnocení)	---	2020
N.E.3	Pravidelně analyzovat efekty poplatků ve složkových zákonech a v případě potřeby navrhnout jejich úpravu s ohledem na dosahování cílů SPŽP	MŽP	---	Průběžně
N.I.1	Rozvíjet JISŽP na základě deklarovaných cílů a priorit SPŽP	MŽP	MZd	Průběžně
N.I.2	Koordinovat aktivity směřující k budování a využívání systémů COPERNICUS pro potřeby managementu ŽP	MŽP	MŠMT, MD	Průběžně
N.M.1	Revidovat a aktualizovat stávající systém získávání relevantních analytických dat pro potřeby vyhodnocování změn v oblasti životního prostředí, zejména přírody a krajiny	MŽP	---	Průběžně
N.M.2	Doplnit systém vhodných indikátorů pro sledování stavu ŽP a vyhodnocování SPŽP a vytvořit kritéria pro vyhodnocování prevence a zmírňování následků krizových situací na životní prostředí	MŽP	---	Průběžně
N.D.1	Podporovat uzavírání dobrovolných dohod s významnými znečišťovateli a dalšími	MŽP	---	Průběžně

	zájmovými skupinami za účelem snižování dopadů na životní prostředí nad rámec legislativních požadavků			
N.D.2	Podporovat zapojování veřejnosti do péče o přírodní prostředí a krajinu a jejich ochranu včetně dobrovolnické práce organizované dle zákona o dobrovolnické službě	MŽP	MK	Průběžně
N.D.3	Využívat Národního programu čistší produkce k rozšiřování informací o možnostech aplikace eko-efektivních opatření v podnicích a podpoře realizace konkrétních projektů	MŽP	MPO	Průběžně
N.D.4	Podporovat uplatňování moderních nástrojů environmentálního řízení v podnicích a dalších organizacích, především realizací Národního programu EMAS	MŽP	---	Průběžně
N.D.5	Podporovat rozšiřování výrobků s nižšími environmentálními dopady, zejména prostřednictvím Národního programu environmentálního značení a Pravidel uplatňování environmentálních požadavků při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy	MŽP	MMR	Průběžně
N.D.6	Zvyšovat počet obcí, které aplikují Místní agendu 21 a zvyšovat úroveň realizace procesu MA21 v dané municipalitě	MŽP	---	Průběžně
N.IN.1	Zajistit potřebnou metodickou podporu a vzdělávání státní správy v oblasti kontroly a vymáhání práva ŽP	MŽP, MV	---	Průběžně
N.IN.2	Zlepšit metodickou podporu výkonu státní správy, zkvalitnit činnost autorizovaných osob i státních organizací a veřejné správy ve vztahu k ochraně životního prostředí, resp. ochraně přírody a krajiny, včetně vhodného hospodaření v nivách, ekologické správy vodních toků, vymezení a realizaci ÚSES i vymezení, ochrany a správy systému sídelní zeleně	MŽP	územní samospráva, MMR, MZe, MK	Průběžně
N.V.1	Podporovat výzkum a analýzy zaměřené na nákladovou efektivnost politik, vedoucí k minimalizaci nákladů na dosažení cílů výtýčených v SPŽP	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP	MZe,	Průběžně
N.EVVO.1	Podporovat vzdělávání a informovanost státních zaměstnanců v problematice životního prostředí	MŽP	MV	Průběžně
N.EVVO.2	Podporovat zvyšování environmentální gramotnosti v celé společnosti, u všech hlavních cílových skupin	MŽP, MŠMT, MV		Průběžně
N.EVVO.3	Zvyšovat environmentální povědomí veřejnosti o životním prostředí podporou systematické informovanosti, osvěty a ekoporadenství	MŽP	---	Průběžně
N.EVVO.5	Zajistit provádění a plnění úkolů vyplývajících pro Českou republiku z Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (tzv. Aarhuská úmluva)	MŽP	---	Průběžně

VII. Průřezové nástroje mezinárodní spolupráce

Účinná ochrana životního prostředí vyžaduje komplexní a koordinovaný přístup přesahující hranice států. V kontextu pokračující globalizace proto neustále narůstá význam mezinárodní spolupráce, jakožto jediné efektivní cesty k řešení globálních a regionálních, ale i národních environmentálních problémů. Mezinárodní spolupráci v oblasti životního prostředí charakterizuje v posledních letech vysoká dynamika, která se projevuje v rostoucím počtu vznikajících mezinárodních institucí a uzavíraných mnohostranných a dvoustranných smluv či jejich změn.

ČR vstupem do EU získala příležitost intenzivněji se zapojovat do dialogu na mezinárodní úrovni a podílet se na řešení existujících problémů v oblasti životního prostředí a udržitelného rozvoje, především v rámci Organizace spojených národů (OSN), Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD), Rady Evropy (RE), Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO), mnohostranných a dvoustranných environmentálních smluv a zahraniční rozvojové spolupráce.

Implementace:

Průřezové nástroje mezinárodní spolupráce				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
N.EU.1	Plnit závazky plynoucí ze stávající environmentální legislativy EU, v oblasti řízení vedených proti ČR pro nesplnění povinností vyplývajících z této legislativy (tzv. EU Pilot a infringementových řízení) zajistit efektivní komunikaci mezi dotčenými subjekty a najít vhodné řešení s cílem dosáhnout ukončení řízení a předejít zahájení řízení proti ČR před Soudním dvorem EU	MŽP	---	Průběžně
N.EU.2	Aktivně vystupovat při projednávání nových legislativních, nelegislativních a strategických dokumentů EU na všech úrovních projednávání ve strukturách EU s dopadem na životní prostředí s cílem prosazovat zájmy ČR	MŽP	---	Průběžně
N.EU.3	Aktivně působit v evropských institucích – např. Evropská agentura pro životní prostředí (EEA), síť inspektorů IMPEL (Implementation and Enforcement of Environmental Legislation)	MŽP	---	Průběžně
N.MEZ.1	Aktivně se zapojovat do spolupráce a aktivit v rámci mezinárodních mezivládních organizací a programů globálního i regionálního charakteru zabývajících se problematikou ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje (UNEP, HLPF, EHK OSN, ISDR OSN, OECD, GEF, GCF atd.) a uplatňovat v národních podmínkách standardy a plnit závazky přijaté v rámci členství ČR v těchto mezinárodních organizacích	MŽP	---	2020
N.MEZ.2	Usilovat o racionalizaci a zefektivnění mezinárodní správy udržitelného rozvoje a životního prostředí v kontextu implementace Agendy 2030 jak ve vztahu k návrhům na vznik nových mezinárodních institucí, tak zejména ve vztahu k vnitřním reformám stávajících mezinárodních organizací	MŽP	MZV	2020

N.MEZ.3	S přihlédnutím k prioritám ČR a EU v oblasti racionalizace a zvýšení efektivity mezinárodní správy se zapojit do vyjednávání vzniku nových pro ČR relevantních mezinárodních organizací a iniciativ zabývajících se problematikou ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje vč. krajiny a pravidelně hodnotit přínosy stávajících členství v MeO	MŽP	MZV	2020
N.MULTI.1	Plnit závazky plynoucí z již ratifikovaných mnohostranných environmentálních smluv a aktivně se zapojit do jejich dalšího vývoje na mezinárodní úrovni	MŽP	---	2020
N.MULTI.2	Zapojit se do vyjednávání nových pro ČR relevantních environmentálních smluv a vytvářet podmínky pro jejich ratifikaci na národní úrovni (např. Minamatská úmluva o rtuti, Pařížská dohoda k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu)	MŽP	MZe, MD, MPO, MZd, MZV	Průběžně
N.MULTI.3	Vyhodnocovat plnění relevantní ustanovení Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci v zemích postižených velkým suchem s ohledem na řešení otázky eroze půd	MŽP	MZe	2020
N.BIL.1	Rozvíjet bilaterální spolupráci se sousedními zeměmi ČR a usilovat o zlepšení životního prostředí v přeshraničních oblastech zejména v oblasti kvality ovzduší, vod a ochrany přírody a krajiny a plnit závazky plynoucí z již ratifikovaných bilaterálních smluv ve všech oblastech životního prostředí	MŽP	---	Průběžně
N.BIL.2	Rozvíjet bilaterální spolupráci s vybranými partnerskými zeměmi, zaměřenou na ochranu všech složek životního prostředí s důrazem na šíření moderních environmentálních technologií	MŽP	MPO	2020
N.BIL.3	Podporovat proces rozšiřování EU a poskytovat zkušenosti kandidátským zemím pomocí bilaterální spolupráce i realizací twinningových projektů (fondy EU)	MŽP	---	2020
N.BIL.4	V souladu se stávající Konceptí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2010-2017 a s Agendou 2030 pro udržitelný rozvoj prosazovat oblast životního prostředí jako klíčovou v rámci ZRS	MŽP	MZV	Průběžně
N.BIL.5	Spolupracovat na rozšíření přenosu zkušeností ČR do zemí západního Balkánu, do regionu jihovýchodní a východní Evropy, Kavkazu a střední Asie s prioritním důrazem na státy Východního partnerství, v souladu s prioritami české zahraniční politiky	MŽP	MZV	2020
N.BIL.6	Napomáhat zapojení českých firem do mezinárodních programů Světové banky a Evropské banky pro obnovu a rozvoj	MF	MŽP	2020

VIII. Indikátory

1. Ochrana a udržitelné využívání zdrojů

Název indikátoru	1.0.1 Vývoj energetické náročnosti
Definice indikátoru	<i>Indikátor představuje množství energie, která je potřebná k zajištění určitého objemu výroby, dopravy či služeb. Odpovídá tedy nárokům, které klade národní hospodářství na spotřebu energie. Konstruován je jako podíl spotřeby primárních energetických zdrojů na výši HDP v ČR.</i> <i>Indikátor je hodnocen na základě dat ČSÚ a MPO.</i>

Název indikátoru	1.0.2 Materiálová náročnost HDP
Definice indikátoru	<i>Indikátor se zabývá vyhodnocením vývoje efektivity, s jakou jsou materiály vstupující do ekonomického systému přeměňovány na ekonomický výstup.</i> <i>Zdroji dat pro hodnocení indikátoru jsou ČSÚ a COŽP UK.</i>

1.1 Zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu

Název indikátoru	1.1.1 Stav útvarů povrchových vod
Definice indikátoru	<i>Hodnocení stavu útvarů vod je provedeno syntézou jednotlivých sledovaných ukazatelů principem one-out, all-out (tzn. v případě, že jakýkoli ze sledovaných ukazatelů kterékoli ze složek hodnocení stavu překročí limitní hodnotu, je hodnocení celé složky, a tedy i celého útvaru, klasifikováno jako nevyhovující, resp. nabývá hodnoty nejhoršího sledovaného ukazatele). Toto hodnocení odpovídá požadavkům rámcové směrnice o vodách a je prováděno v šestiletých intervalech jako součást hodnocení plánovacích období.</i> <i>Článek 2 Definice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000 ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Rámcová směrnice o vodní politice) bod 24: "Dobrý chemický stav povrchové vody" je chemický stav nezbytný ke splnění environmentálních cílů pro povrchové vody specifikovaných v čl. 4 odst. 1 písm. a), tj. takový chemický stav útvaru povrchové vody, ve kterém koncentrace znečišťujících látek nepřesahují standardy environmentální kvality stanovené v příloze IX, podle čl. 16 odst. 7 a podle dalších příslušných právních předpisů Společenství stanovujících standardy environmentální kvality na úrovni Společenství.</i> <i>Ekologický stav je vyjádřením kvality, struktury a funkce vodních ekosystémů spojených s povrchovými vodami a tvoří jej biologická a fyzikálně chemická složka. Pro silně ovlivněné a umělé vodní útvary, mezi něž patří v ČR také všechny vodní útvary kategorie jezero, není prováděno hodnocení ekologického stavu, ale ekologického potenciálu.</i> <i>Data jsou získávána z programů monitoringu v reprezentativních profilech (Zdroj dat: VÚV T.G.M., v.v.i z podkladů s.p. Povodí).</i>

Název indikátoru	1.1.2 Stav útvarů podzemních vod
Definice indikátoru	<i>Hodnocení stavu útvarů vod je provedeno syntézou jednotlivých sledovaných ukazatelů principem one-out, all-out (tzn. v případě, že jakýkoli ze sledovaných ukazatelů kterékoli ze složek hodnocení stavu překročí limitní hodnotu, je hodnocení celé složky, a tedy i celého útvaru, klasifikováno jako nevyhovující, resp. nabývá hodnoty nejhoršího sledovaného ukazatele). Toto hodnocení odpovídá požadavkům</i>

	<p>rámcové směrnice o vodách a je prováděno v šestiletých intervalech jako součást hodnocení plánovacích období.</p> <p>Článek 2 Definice Rámcové směrnice o vodní politice bod 25 a 26: Dobrý chemický stav podzemní vody” je chemický stav útvaru podzemní vody, který splňuje všechny podmínky stanovené v tabulce 2.3.2 přílohy V. “Kvantitativní stav” je vyjádřením stupně ovlivnění útvaru podzemní vody přímými nebo nepřímými odběry.</p> <p>Data jsou získávána z programů monitoringu v reprezentativních profilech. (Zdroj dat: VÚV T.G.M., v.v.i z podkladů s.p. Povodí).</p>
--	--

Název indikátoru	1.1.4 Čištění městských odpadních vod
Definice indikátoru	<p>Indikátor bude vyhodnocovat počet aglomerací rozdělených dle ekvivalentních obyvatel a dle stavu plnění požadavků na odkanalizování a čištění odpadních vod, případně bude uveden i stav plnění požadavků vyplývajících ze směrnice Rady 91/271/EHS.</p> <p>Data budou získána z vybraných údajů majetkové evidence (VÚME) a vybraných údajů provozní evidence (VÚPE) - MZe</p>

Název indikátoru	1.1.5 Obnova přirozených koryt vodních toků
Definice indikátoru	<p>Počet kilometrů obnovené říční sítě s příznivým dopadem na vodní a vodu vázané ekosystémy, lokalizovaných na vodní útvary povrchových vod.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat s. p. Povodí, AOPK, Správ národních parků a SFŽP.</p> <p>NČI – MS2014+: indikátor 46505 – Délka revitalizovaných vodních toků</p>

Název indikátoru	1.1.6 Specifická ochrana vod v chráněných územích
Definice indikátoru	<p>Indikátor bude vyhodnocovat specifickou ochranu vod dle typů chráněných oblastí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • V územích vyhrazených pro odběr vody k lidské spotřebě (vyhodnocení stavu útvarů povrchových a podzemních vod určených k lidské spotřebě dle počtu útvarů využívaných pro odběr pitné vody a počtu útvarů s překročením pracovních cílů, NEK a ukazatelů pro pitné vody podle právních předpisů), • v koupacích oblastech a koupalištích ve volné přírodě (hodnocení stavu kategorií vyplývajících z příslušné legislativy), • ve zranitelných oblastech (počet a rozloha zranitelných oblastí dle platného Nařízení vlády, hodnocení plnění cílů zranitelných oblastí probíhá v pravidelných čtyřletých intervalech), • v oblastech vymezených pro ochranu stanovišť nebo druhů a chráněných oblastech (Natura 2000, zvláště chráněná území) <p>Indikátor je hodnocen na základě dat MŽP, MZe, VÚV T.G.M., v.v.i., ČHMÚ a SZÚ</p> <p>NČI2014 – MS2014+ – indikátor 94412 (Podíl zemědělské půdy pod závazkem obhospodařování podporujícím zlepšení hospodaření s vodou (prioritní oblast 4B – Lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivy a pesticidy)</p>

1.2 Předcházení vzniku odpadů, zajištění jejich maximálního využití a omezování jejich negativního vlivu na životní prostředí. Podpora využívání odpadů jako náhrady přírodních zdrojů

Název indikátoru	1.2.1 Celková produkce odpadů
Definice indikátoru	<p>Indikátor vypovídá o vývoji celkové produkce odpadů v ČR s vyjádřením podílu celkové produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů. Indikátor je základním ukazatelem (I.1_v a I.1_n) pro sledování vývoje odpadového hospodářství. Vypovídá o celkovém množství odpadů, které byly v ČR vyprodukovány a evidovány podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a prováděcích vyhlášek v platném znění. K tomuto indikátoru jsou vztahovány další základní ukazatele a indikátory vývoje odpadového hospodářství.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat z Informačního systému odpadového hospodářství a dat ČSÚ</p>
Název indikátoru	1.2.2 Produkce a nakládání s komunálním odpadem
Definice indikátoru	<p>Indikátor vyhodnocuje produkci komunálních odpadů pro kategorie směsný komunální odpad a komunální odpad vyjma směsného komunálního odpadu. Dále vyhodnocuje strukturu nakládání s komunálním odpadem dle jednotlivých kategorií a důrazem na kategorie D1, D5 a D12, které se týkají skládkování odpadů.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat z Informačního systému odpadového hospodářství a dat ČSÚ.</p>
Název indikátoru	1.2.3 Struktura nakládání s odpady
Definice indikátoru	<p>Indikátor vyhodnocuje v závislosti na cíli SPŽP „Zvyšování materiálového a energetického využití odpadů“ podíly způsobů nakládání s odpady, vč. nebezpečných odpadů, pro následující kategorie: materiálové využití, energetické využití, spalování, skládkování a ostatní způsoby odstraňování odpadů.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat z Informačního systému odpadového hospodářství a dat ČSÚ.</p>
Název indikátoru	1.2.5 Zpětný odběr výrobků
Definice indikátoru	<p>Tento indikátor vyhodnocuje úroveň zpětného odběru odpadů z vybraných výrobků dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. Pozornost je věnována především elektrozařízením, bateriím a pneumatikám. Je kladen důraz na vyhodnocení úspěšnosti plnění cílů pro zpětný odběr u jednotlivých výrobních skupin.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat z Informačního systému odpadového hospodářství a dat ČSÚ.</p>
Název indikátoru	1.2.6 Produkce a recyklace odpadů z obalů
Definice indikátoru	<p>Tento indikátor je zaměřen na celkovou výtěžnost tříděného sběru v porovnání se zákonnou mírou recyklace v ČR. Vývoj produkce a nakládání je vyhodnoceno v kategoriích papír a lepenka, plasty, sklo, kovy a dřevo.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat z Informačního systému odpadového hospodářství a dat ČSÚ.</p>

1.3 Ochrana a udržitelné využívání půdního a horninového prostředí

Název indikátoru	1.3.1 Eroze půdy
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor je vyjádřen jako podíl plochy potenciálně ohrožené vodní a větrnou erozí na celkové rozloze zemědělské půdy.</i></p> <p><i>Pro vyhodnocení budou využita data poskytovaná organizací VÚMOP, v.v.i. (mapy potenciální ohroženosti zemědělské půdy vodní a větrnou erozí a podíly zemědělské půdy dle jednotlivých kategorií potenciálního ohrožení).</i></p>

Název indikátoru	1.3.2 Aplikace kalů z čistíren odpadních vod na zemědělskou půdu
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor hodnotí obsah přípustných živin v zemědělské půdě a množství rizikových prvků a látek v půdě a v kalech z ČOV.</i></p> <p><i>Indikátor je hodnocen na základě dat získávaných z monitoringu prováděného ÚKZÚZ v rámci agrochemického zkoušení zemědělských půd, bazálního monitoringu půd a monitoringu kalů z ČOV, které jsou určeny k aplikaci na zemědělskou půdu.</i></p>

Název indikátoru	1.3.3 Spotřeba minerálních hnojiv a přípravků na ochranu rostlin
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor bude zahrnovat jak celkovou spotřebu minerálních hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, tak i jejich rozdělení dle typu. Bude vyjádřen vývojovým grafem zvlášť pro minerální hnojiva a zvlášť pro přípravky na ochranu rostlin. Dále bude obsahovat vývojový graf pro spotřebu vápenatých hmot.</i></p> <p><i>Indikátor je hodnocen na základě dat MZe a VÚMOP.</i></p>

Název indikátoru	1.3.5 Rekultivace po těžbě nerostných surovin
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor bude konstruován jako vývoj plochy s projevy těžby dle jednotlivých fází rekultivace: dosud nerekultivované plochy, rozpracované rekultivace, rekultivace ukončené od počátku těžby, rekultivace ukončené v daném roce. V rámci rekultivací samostatně sledovat podíl ploch ponechaných sukcesí nebo řízené sukcesí (resp. sledovat podíl jednotlivých typů rekultivace) a to v souladu s indikátory návrhu Surovinové politiky a projekt MŽP ke tvorbě metodiky využívání sukcesí v rámci rekultivovaných ploch. Součástí vyhodnocení bude i objem finančních prostředků vynakládaných na rekultivace po těžbě nerostných surovin, a to jak těžebními organizacemi, tak ze státního rozpočtu.</i></p> <p><i>Indikátor je hodnocen na základě dat ČGS.</i></p>

2. Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší

2.1 Snížení emisí skleníkových plynů

Název indikátoru	2.1.1 Agregované emise skleníkových plynů
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor je rozdělen do dvou částí:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>vyjadřuje roční úhrn emisí skleníkových plynů vyjádřených v Mt CO₂ ekv. Indikátor je možné vyhodnotit dle emisí z jednotlivých sektorů v rámci klasifikace NFR (Nomenclature for Reporting, standardizovaný formát používaný v EU) a emisí jednotlivých skleníkových plynů (CO₂, CH₄, N₂O a látky se zvýšeným radiačně absorpčním účinkem obsahující fluór HFCs, PFCs a SF₆ – tzv. F-plyny).</i><i>vyjadřuje vývoj emisí CO₂ v systému EU ETS a mimo EU ETS a tedy plnění závazku EU</i> <p><i>Indikátor je hodnocen na základě dat ČHMÚ.</i></p>

2.2 Snížení úrovně znečištění ovzduší

Název indikátoru	2.2.1 Emise SO₂, NO_x, NH₃, VOC a PM_{2,5}
Definice indikátoru	<p>Indikátor je zaměřen na porovnání vývoje emisí jednotlivých znečišťujících látek od roku 2000 v kt.rok⁻¹, index (rok 2000 = 100). Indikátor zároveň vyhodnocuje naplňování národních emisních stropů pro rok 2020.</p> <p>Zároveň bude vykazována oblast lokálního vytápění monitorovaná dle NČI2014 – MS2014+ – indikátory 36120 (množství emisí PM₁₀) a 36130 (množství emisí prekurzorů PM_{2,5}). (data ČHMÚ)</p>

Název indikátoru	2.2.2 Podíl území s překročenými imisními limity
Definice indikátoru	<p>Indikátor vyhodnocuje podíl území s překročenými imisními limity PM₁₀, PM_{2,5}, s překročeným imisním limitem pro B(a)P a O₃. Zároveň bude vyhodnoceno překročení imisních limitů v rámci zón a aglomerací. Dále bude vyhodnocen podíl obyvatel ČR žijících v rámci zón a aglomerací v oblastech s nadlimitními koncentracemi PM₁₀, PM_{2,5}, B(a)P a O₃.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat ČHMÚ.</p> <p>Zároveň budou vykazovány indikátory NČI2014 – MS2014+ -36002 (podíl obyvatel žijících na území s překročenými imisními limity v klouzavém pětiletém průměru) a 36100 (expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM₁₀) (data ČHMÚ)</p>

Název indikátoru	2.2.3 Emise těžkých kovů a POPs
Definice indikátoru	<p>Indikátor vyhodnocuje vývoj emisí těžkých kovů a persistentních organických látek od roku 2000 v kt/rok, index (rok 2000 = 100).</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat ČHMÚ.</p>

2.3 Efektivní a k přírodě šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie

Název indikátoru	2.3.1 Využívání obnovitelných zdrojů energie
Definice indikátoru	<p>Indikátor bude hodnotit vývoj podílu výroby energie z OZE na hrubé konečné spotřebě energie. Součástí hodnocení bude též vývoj výroby energie z obnovitelných zdrojů, jejich struktura a podíl jednotlivých zdrojů.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat MPO.</p>

Název indikátoru	2.3.2 Spotřeba energie z obnovitelných zdrojů energie v dopravě
Definice indikátoru	<p>Indikátor zobrazuje podíl spotřeby energie z OZE v dopravě na celkové spotřebě energie v dopravě. Dále udává souhrnné údaje o produkci, dovozech, vývozech, zásobách a hrubé domácí spotřebě biopaliv v dopravě.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat MPO.</p>

3. Ochrana přírody a krajiny

Ke sledování řady jevů a změn nejsou doposud k dispozici potřebné datové sady a nejsou vytvořeny vhodné indikátory, a proto v současnosti sledované údaje mají jen omezenou vypovídací schopnost.

3.1 Ochrana a posílení ekologické stability krajiny a udržitelné hospodaření v krajině

Název indikátoru	3.1.1a Zábory a vývoj využití zemědělského půdního fondu a lesních pozemků
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor je zaměřen na sledování vývoje využití území a záboru území a to jak zemědělského půdního fondu (ZPF), tak pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL).</i></p> <p><i>Indikátor je vytvořen na základě evidence pozemků z katastru nemovitostí spravovaného ČÚZK a registru půdy LPIS. A dále dat CDV, v.v.i. sledující zábor ZPF a PUPFL dopravní infrastrukturou..</i></p>
Název indikátoru	3.1.1b Ekologická stabilita krajiny
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor je zaměřen na sledování vývoje ekologické stability krajiny a to pomocí pravidelně aktualizované vrstvy mapování biotopů (data AOPK).</i></p> <p><i>Dále je součástí indikátoru hodnocení dle Konsolidované vrstvy ekosystémů, která sleduje zastoupení mokřadů, přírodě blízkých ekosystémů aj.</i></p>
Název indikátoru	3.1.2 Retenční schopnost krajiny
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor retence bude konstruován na základě finální podoby Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu (předpoklad schválení 2017) a dále bude obsahovat také subindikátor povrchového odtoku v zastavěném území. V rámci indikátoru bude dále využita síť měření půdní vlhkosti, která je využita pro sledování sucha.</i></p> <p><i>Indikátor je hodnocen na základě dat ČHMÚ.</i></p>
Název indikátoru	3.1.3 Fragmentace krajiny
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor bude obsahovat informace týkající se fragmentace krajiny dopravou a fragmentace říčních systémů. Fragmentace krajiny dopravní infrastrukturou je hodnocena dle metodiky UAT (Unfragmented Areas by Traffic), v rámci které se vymezí území nefragmentované dopravou. Fragmentací toků se označují přehrazení toků příčnými překážkami, jako jsou např. jezy nebo přehradní nádrže.</i></p> <p><i>Dále budou doplněny informace týkající se údajů o provedených opatřeních vedoucích ke snížení fragmentace krajiny s rozlišením na opatření na dopravních stavbách a jiná opatření v krajině.</i></p> <p><i>Indikátor je hodnocen na základě dat Evernia, AOPK ČR, s.p. Povodí.</i></p> <p><i>NČI2014 – MS2014+ - indikátor 45800 (míra fragmentace krajiny), 46010 (zabezpečení migrační prostupnosti říční sítě), 46301 (počet zprůchodněných migračních překážek pro živočichy)</i></p>

Název indikátoru	3.1.4 Realizace Agroenvironmentálně-klimatických opatření a ekologické zemědělství
Definice indikátoru	<p>Indikátor se zabývá vyhodnocením agroenvironmentálně-klimatických opatření a opatření ekologického zemědělství, které jsou uplatňovány v rámci Programu rozvoje venkova 2014–2020, a objemem finančních prostředků, které byly na tato opatření vyčerpány.</p> <p>Hodnotí celkovou plochu protierozních opatření a pozemků s realizovaným ekologickým zemědělstvím, celkovou výměru realizovaných opatření v rámci pozemkových úprav a celkově podporovanou plochy zemědělské půdy přispívající k biologické rozmanitosti, lepšímu hospodaření s vodou, lepšímu hospodaření s půdou a předcházení půdní eroze. Dále hodnotí podíl zemědělské a lesní půdy pod závazkem obhospodařování podporujícím biologickou rozmanitost, zlepšení hospodaření s půdou a s vodou a předcházení eroze.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat MZe.</p> <p>NČI2014 – MS2014+ - indikátory 93004, 94100, 94101, 94102, 94103, 94410, 94411, 94412, 94413, 94414</p>

Název indikátoru	3.1.5 Podíly lesů s certifikací PEFC a FSC
Definice indikátoru	<p>Indikátor vyhodnocuje podíl lesů obhospodařovaných podle kritérií certifikace PEFC a FSC na celkové ploše lesů ČR (sledováno zvlášť pro každý certifikační systém).</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat FSC a PEFC.</p>

Název indikátoru	3.1.6 Množství odumřelé dřevní hmoty
Definice indikátoru	<p>Indikátor vypovídá o množství odumřelé hmoty v lesích. Odumřelá dřevní hmota je dřevo, které je v lesních porostech ponecháno za účelem samovolného rozpadu.</p> <p>Data získána na základě výsledků Národní inventarizace lesů II (ÚHÚL, MZe)</p>

3.2 Zachování přírodních a krajinných hodnot

Název indikátoru	3.2.1 Početnost původních ohrožených druhů v ČR
Definice indikátoru	<p>Agregovaný indikátor vytvořený na základě dat z Červených seznamů, sestavitelný u každé skupiny, která byla hodnocena opakovaně. Kategorie Červených seznamů obecně zahrnují kategorii vymřelých druhů, několik stupňů ohroženosti (standardně tři: kriticky ohrožené, ohrožené a zranitelné) a doplňkové kategorie zahrnující druhy s nedostatkem údajů, popřípadě neohrožené. V ČR byly doposud zpracovány Červené seznamy cévnatých rostlin, mechorostů, hub, lišejníků, bezobratlých a obratlovců²⁷.</p> <p>Data na základě plánované aktualizace červených seznamů prováděné AOPK ČR</p>

Název indikátoru	3.2.2 Stav evropsky významných druhů živočichů a rostlin
Definice indikátoru	<p>Podíl evropsky významných druhů živočichů a rostlin na území státu dle kvality jejich stavu ve 4 sledovaných kategoriích: příznivý, méně příznivý, nepříznivý, neznámý. Indikátor bude souhrnnou hodnotou za všechny evropsky významné druhy rostlin a živočichů na území státu, vypracovanou z výsledků tzv. hodnotících zpráv pro EK.</p>

²⁷Vyhodnocení indikátoru neodpovídá z důvodu nedostupnosti datových podkladů uvedené definici indikátoru dle aktuální verze SPŽP ČR 2012–2020. Doposud nebyly vydány aktuální Červené seznamy živočichů, u rostlin byl vydán již třetí seznam v roce 2012.

	<p><i>Indikátor bude souhrnný a bude složen ze subindikátorů pro skupiny hmyz, ostatní bezobratlí, ryby, obojživelníci a plazi, savci.</i></p> <p><i>Indikátor je hodnocen na základě dat AOPK ČR.</i></p> <p><i>NČI2014 – MS2014+ - indikátor 45400 (stav druhů evropského významu a evropsky významných typů stanovišť)</i></p>
--	---

Název indikátoru	3.2.3 Druhovú skladba lesů
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor bude vyhodnocovat vývoj podílu listnáčů a jehličnatých lesů včetně jejich druhové skladby.</i></p> <p><i>Indikátor je hodnocen na základě dat ÚHÚL.</i></p>

Název indikátoru	3.2.4 Zvláště chráněná území v ČR
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor představuje podíl součtu rozloh národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek a přírodních památek na celkové rozloze ČR (u některých ZCHÚ dochází k překryvu, indikátor proto nebude konstruován jako prostý součet rozloh). Zároveň budou uvedeny i krajinné památkové zóny. Výsledkem je vyhodnocení vývoje struktury u těchto zvláště chráněných území.</i></p> <p><i>Indikátor je hodnocen na základě dat AOPK ČR.</i></p> <p><i>NČI2014 – MS2014+ - indikátor 45401 (celková plocha lokalit soustavy Natura 2000 a zvláště chráněných území)</i></p>

Název indikátoru	3.2.5 Rozloha lokalit národního seznamu soustavy Natura 2000
Definice indikátoru	<p><i>Natura 2000 je soustava chráněných území, kterou vytvářejí na svém území podle jednotných principů členské země EU. Tvoří ji ptačí oblasti (PO) a evropsky významné lokality (EVL). Indikátor vyhodnocuje vývoj rozlohy ptačích oblastí a evropsky významných lokalit.</i></p> <p><i>Indikátor je hodnocen na základě dat AOPK ČR.</i></p>

Název indikátoru	3.2.6 Stav evropsky významných typů přírodních stanovišť
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor se zabývá podílem evropsky významných typů přírodních stanovišť na území státu dle kvality jejich stavu v kategoriích příznivý, méně příznivý, nepříznivý a neznámý. Souhrnná hodnota je vypracována z výsledků hodnotících zpráv pro Evropskou komisi.</i></p> <p><i>Indikátor je hodnocen na základě dat AOPK ČR.</i></p> <p><i>NČI2014 – MS2014+ - indikátor 45400 (stav druhů evropského významu a evropsky významných typů stanovišť)</i></p>

Název indikátoru	3.2.7 Invazní druhy
Definice indikátoru	<p><i>Indikátor vyjadřuje celkový počet invazních druhů rostlin a živočichů, podíl nebezpečných invazních druhů včetně podílu těch druhů, proti kterým se zasahuje. Zároveň jsou hodnoceny i finanční prostředky vynaložené na zásahy proti invazním druhům.</i></p> <p><i>Data budou získávána od AOPK ČR k nepůvodním druhům (odborné publikace) a evropsky významným invazním druhům na základě finální podoby systematického monitoringu v souladu s Nařízením EP a Rady 1143/2014 a Nařízením Rady 708/2007</i></p>

	<i>NČI2014 – MS2014+ - indikátory 42100 (počet nepůvodních druhů rostlin), 45101 (počet opatření k omezení nepůvodních druhů (včetně mapování či monitoringu)), 45102 (plocha území, kde byla provedena opatření (včetně mapování či monitoringu) proti nepůvodním druhům)</i>
--	--

3.3 Zlepšení kvality prostředí v sídlech

Název indikátoru	3.3.1 Zeleň v sídlech
Definice indikátoru	<i>Indikátor hodnotí rozlohu sídelní zeleně v sídlech. Bude sledován podíl přírodních ploch na území obce a plochu sídelní zeleně. Indikátor je hodnocen na základě dat ZABAGED (ČUZK) a data DPZ (MŽP). NČI2014 – MS2014+ - indikátory 45000 (podíl přírodních ploch zvyšující ekologickou stabilitu zastavěného území obce) 45412 (počet ploch a prvků sídelní zeleně s posílenou ekostabilizační funkcí)</i>

Název indikátoru	3.3.2 Brownfieldy
Definice indikátoru	<i>Indikátor hodnotí počet brownfieldů v ČR včetně jejich rozlohy. Pozornost je zároveň věnována i podílu revitalizovaných brownfieldů vzhledem k jejich celkovému počtu. Data budou získána z Národní databáze brownfieldů, která byla vytvořena organizací CzechInvest ve spolupráci s krajskými úřady a je od roku 2015 povinně využívána při realizaci podpory z OPPIK. Dále pak budou data taktéž získána od resortů MŽP, MZe a MMR dle výsledného nastavení monitoringu Aktualizované Národní strategie regenerace brownfieldů. NČI2014 – MS2014+ – indikátor 46601 (Rozšířené, zrekonstruované nebo nově vybudované kapacity bez záboru zemědělského půdního fondu)</i>

4. Bezpečné prostředí

4.1 Předcházení rizik

Název indikátoru	4.1.1 Geneticky modifikované organismy a produkty
Definice indikátoru	<i>Indikátor hodnotí počet subjektů, kterým bylo uděleno povolení, nebo kterým vzniklo oprávnění k nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty. V ČR je pěstována jediná GM plodina – kukuřice. Indikátor vyhodnocuje stav a vývoj ploch GM kukuřice na celém území ČR i v jednotlivých krajích. Indikátor je hodnocen na základě dat MŽP a MZe.</i>

Název indikátoru	4.1.2 Hluková zátěž
Definice indikátoru	<i>Indikátor se věnuje hlukové zátěži obyvatelstva. Pro hodnocení jsou využity strategické hlukové mapy Ministerstva zdravotnictví. Na základě kterých jsou zpracovávány Ministerstvem dopravy akční plány pro hlavní pozemní komunikace, hlavní železniční tratě a hlavní letiště či magistráty měst akční plány pro jednotlivé aglomerace. Indikátor je hodnocen na základě dat Národní referenční laboratoře pro komunální hluk (NRL), která koordinuje zpracování strategických hlukových map pro MZ.</i>

4.2 Zmírňování dopadů nebezpečí, včetně mimořádných událostí a krizových situací

Název indikátoru	4.2.1 Povodně
Definice indikátoru	<p>Indikátor hodnotí sledování rozlohy záplavových území a jejich změn v čase, rozsahu území reálně postižených skutečnou povodní a rovněž počet obyvatel žijících v záplavovém území, resp. územích postižených reálnými povodněmi. Dále budou vyhodnocovány finanční aspekty jak protipovodňových opatření, tak povodňových škod (včetně odstranění následků škod) a to dle typů povodní.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat ČHMÚ, s.p. Povodí, Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M., v.v.i., České asociace pojišťoven, MŽP/SFŽP (OPŽP).</p>
Název indikátoru	4.2.2 Sucho
Definice indikátoru	<p>Indikátor hodnotí úhrn srážek, teplot vzduchu a vlhkost půdy na základě dat staniční sítě klimatologických stanic spravovaných ČHMÚ. Indikátor bude dále vyhodnocen dle průměrného standardizovaného stavu hladiny mělkých vrtů; průměrné standardizované vydatnosti pramenů; naplněnosti přehradních nádrží s jednoletým režimem vyrovnání v jednotlivých měsících včetně vymezení odchylky od dispečerského objemu; počet profilů dle m-denních průtoků, kde došlo k podkročení Q_{355d} a Q_{364d} včetně délky trvání (počet dní) podkročení hodnoty. Dále budou vyhodnoceny dopady sucha na vegetaci, lesnictví a zemědělství.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat ČHMÚ, VÚV T.G.M., v.v.i., SFŽP, AOPK ČR.</p>
Název indikátoru	4.2.3 Svahové nestability
Definice indikátoru	<p>Indikátor vyhodnocuje počet a rozlohu objektů svahových nestabilit způsobujících sesuvy půdy zejména v souvislosti s výskytem extrémních srážek, geologickou stavbou a morfologií svahu s predispozicí k nestabilitě. Rovněž vyhodnocuje finanční prostředky vynaložené na prevenci sesuvů a skalních říčení zejména v rámci OPŽP.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat ČGS.</p> <p>NČI2014 – MS2014+ - indikátory 44301, 44311.</p>
Název indikátoru	4.2.4 Požáry
Definice indikátoru	<p>Indikátor hodnotí vývoj počtu požárů v ČR podle místa vzniku požárů na základě rozdělení na volné plochy (lesy, louky, zahrady a jiná volná prostranství); budovy a stavby; a vozidla. Indikátor dále hodnotí celkové škody (v Kč) a škody na lidských životech (počet usmrcených osob, počet zraněných osob). Hodnocení navazuje zejména na dosahování kritických hodnot relevantních meteorologických prvků a jejich kombinací.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat HZS ČR, ČHMÚ.</p>
Název indikátoru	1.3.4 Kontaminovaná místa
Definice indikátoru	<p>Indikátor je zaměřen na počet kontaminovaných míst v ČR. Pozornost je věnována i finančním prostředkům určeným na snižování počtu kontaminovaných míst, a to jak u projektů podpořených z OPŽP tak MF ČR.</p> <p>Indikátor je hodnocen na základě dat MŽP (databáze SEKM, ÚAP, vynaložené finanční prostředky z OPŽP), MF ČR, případně KÚ a CENIA (NIKM).</p> <p>NČI2014 – MS2014+ - indikátory 41101, 41102, 41110, 44100, 44101</p>

Přehled indikátorů SPŽP a vazby na cíle SPŽP

Identifikace indikátoru SPŽP	Název indikátoru	Vazba k cílům SPŽP
1.0.1	Vývoj energetické náročnosti	2.3.3 (+Tematická oblast 1)
1.0.2	Materiálová náročnost HDP	1.3.4 (+Tematická oblast 1)
1.1.1	Stav útvarů povrchových vod	1.1.1
1.1.2	Stav útvarů podzemních vod	1.1.1
1.1.4	Čištění městských odpadních vod	1.1.1
1.1.5	Obnova přirozených koryt vodních toků	1.1.1 3.1.2
1.1.6	Specifická ochrana vod v chráněných územích	1.1.1 3.1.2
1.2.1	Celková produkce odpadů	1.2.3
1.2.2	Produkce a nakládání s komunálním odpadem	1.2.1 1.2.2 1.2.3
1.2.3	Struktura nakládání s odpady	1.2.1 1.2.2 4.1.1
1.2.5	Zpětný odběr výrobků	1.2.2
1.2.6	Produkce a recyklace odpadů z obalů	1.2.2 1.2.3
1.3.1	Eroze půdy	1.3.2
1.3.2	Aplikace kalů z čistíren odpadních vod na zemědělskou půdu	1.3.3
1.3.3	Spotřeba minerálních hnojiv a přípravků na ochranu rostlin	1.3.3
1.3.4	Kontaminovaná místa	4.2.4
1.3.5	Rekultivace po těžbě nerostných surovin	1.3.4
2.1.1	Agregované emise skleníkových plynů	2.1.1
2.2.1	Emise SO ₂ , NO _x , NH ₃ , VOC a PM _{2,5}	2.2.1 2.2.2 2.2.3
2.2.2	Podíl území s překročenými imisními limity	2.2.1 2.2.2 2.2.3
2.2.3	Emise těžkých kovů a POPs	2.2.1 2.2.2 2.2.3
2.3.1	Využívání obnovitelných zdrojů energie	2.3.1
2.3.2	Spotřeba energie z obnovitelných zdrojů energie v dopravě	2.3.2
3.1.1a	Zábory a vývoj využití zemědělského půdního fondu a lesních pozemků	1.3.1 3.1.3 3.3.2
3.1.1b	Ekologická stabilita krajiny	3.1.1 3.1.2 3.1.4 3.3.2
3.1.2	Retenční schopnost krajiny	3.1.4 3.3.3

		4.2.2
		4.2.3
3.1.3	Fragmentace krajiny	1.1.1 3.1.3
3.1.4	Realizace Agroenvironmentálně-klimatických opatření a ekologické zemědělství	3.1.4
3.1.5	Podíly lesů s certifikací PEFC a FSC	3.1.4
3.1.6	Množství odumřelé dřevní hmoty	3.1.4
3.2.1	Početnost původních ohrožených druhů v ČR	3.2.2
3.2.2	Stav evropsky významných druhů živočichů a rostlin	3.2.2
3.2.3	Druhovú skladba lesů	3.1.4
3.2.4	Zvláště chráněná území v ČR	3.2.1
3.2.5	Rozloha lokalit národního seznamu soustavy Natura 2000	3.2.1
3.2.6	Stav evropsky významných typů přírodních stanovišť	3.2.2
3.2.7	Invazní druhy	3.2.3
3.3.1	Zeleň v sídlech	3.3.1
3.3.2	Brownfieldy	1.3.1 3.3.2
4.1.1	Geneticky modifikované organismy a produkty	4.1.1
4.1.2	Hluková zátěž	4.1.1
4.2.1	Sucho	4.2.2 4.2.3
4.2.2	Povodně	4.2.2 4.2.3
4.2.3	Svahové nestability	4.2.2 4.2.3
4.2.4	Požáry	4.2.2 4.2.3

IX. Hodnocení

SPŽP je průběžně vyhodnocována na základě aktuálního vývoje v ČR a v souladu s novými výzvami a závazky plynoucími z členství ČR v EU, mezinárodních organizacích a mnohostranných environmentálních smlouvách.

Hodnocení plnění SPŽP je založeno v principu na dvou procesech:

1. Pravidelné sledování navržených indikátorů, tj. stavu a vývoje v jednotlivých prioritních oblastech SPŽP. Tyto indikátory jsou zároveň publikovány v rámci každoroční Zprávy o životním prostředí.
2. Zpracování hodnocení plnění jednotlivých konkrétních opatření, přičemž první hodnocení bylo zpracováno v roce 2015 v rámci střednědobého vyhodnocení SPŽP. Informace o plnění jednotlivých opatření a nástrojů SPŽP bude obdobně součástí závěrečného vyhodnocení v roce 2020.

Cíle a priority SPŽP jsou hodnoceny prostřednictvím indikátorů uvedených v části Indikátory. Všechny uvedené indikátory slouží primárně k monitorování cílů SPŽP. Zdrojem dat pro tyto indikátory jsou částečně zdroje Českého statistického úřadu, případně dalších pracovišť státní statistické služby ministerstev, ale i údaje z resortních informačních systémů, případně z výzkumných organizací.

Sběr a hodnocení jednotlivých indikátorů je zajištěno resortní organizací MŽP CENIA, českou informační agenturou životního prostředí. Koordinčně je hodnocení plnění SPŽP zajištěno příslušným útvarům MŽP²⁸, který také bude pravidelně získávat od gestorů stanovených opatření a nástrojů informace o plnění s cílem zajištění efektivní a řádné implementace a včasné eliminace implementačních rizik.

S výsledky průběžných monitorovacích a hodnotících aktivit budou pravidelně seznamováni všichni gestoři za jednotlivá opatření v SPŽP, zejména ústřední orgány státní správy a to v rámci koordinace implementace SPŽP ze strany MŽP.

²⁸ Samostatné oddělení politiky a strategií životního prostředí

X. Vazby SPŽP na další národní strategické materiály

Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2010)																																				
Gestor	Název dokumentu	Státní politika životního prostředí																																		
		1. Ochrana a udržitelné využívání zdrojů							2. Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší						3. Ochrana přírody a krajiny						4. Bezpečné prostředí															
		1.1 Voda		1.2 Odpady			1.3 Půda a horninové prostředí		2.1 Emise GHG		2.2 O vzduší		2.3 OZE a energetická účinnost		3.1 Ekologické funkce krajiny				3.2 Přírodní krajinné hodnoty		3.3 Sídla		4.1 prevence rizik	4.2 Zmírňování dopadů nebezpečí												
		1.1.1	1.2.1	1.2.2	1.2.3	1.3.1	1.3.2	1.3.3	1.3.4	2.1.1	2.2.1	2.2.2	2.2.3	2.3.1	2.3.2	2.3.3	3.1.1	3.1.2	3.1.3	3.1.4	3.2.1	3.2.2	3.2.3	3.3.1	3.3.2	3.3.3	4.1.1	4.2.1	4.2.2	4.2.3	4.2.4					
MŽP	Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR pro období 2016–2025	x						x	o	x										x	x	x	Z	Z	Z	x	x	x	x							
MŽP	Státní program ochrany přírody a krajiny ČR	x				x	Z	o												Z	Z	x	Z	Z	Z	x	x	x			o					
MŽP	Střednědobá strategie (do roku 2020) zlepšení kvality ovzduší v ČR							o			x	Z	o		x	x																				
MŽP	Národní program snižování emisí ČR										x	x	o	o	x	x																				
MŽP	Programy zlepšování kvality ovzduší							x			x	x																								
MŽP	Národní program na zmírnění dopadů změny klimatu v ČR		o							Z	x			x	x	x														Z	x		x			
MŽP	Plán odpadového hospodářství ČR 2015–2024		Z	Z	Z																															
MŽP	Program předcházení vzniku odpadů v ČR				Z																															
MZe	Národní plány povodí (pro povodí Labe, Odra, Dunaj)	Z						x																						Z		Z				

Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2010)

Gestor	Název dokumentu	Státní politika životního prostředí																													
		1. Ochrana a udržitelné využívání zdrojů							2. Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší						3. Ochrana přírody a krajiny						4. Bezpečné prostředí										
		1.1 Voda		1.2 Odpady			1.3 Půda a horninové prostředí		2.1 Emise GHG		2.2 Ovzduší			2.3 OZE a energetická účinnost			3.1 Ekologické funkce krajiny			3.2 Přírodní krajinné hodnoty			3.3 Sídla			4.1 prevence rizik		4.2 Zmírňování dopadů nebezpečí			
		1.1.1	1.2.1	1.2.2	1.2.3	1.3.1	1.3.2	1.3.3	1.3.4	2.1.1	2.2.1	2.2.2	2.2.3	2.3.1	2.3.2	2.3.3	3.1.1	3.1.2	3.1.3	3.1.4	3.2.1	3.2.2	3.2.3	3.3.1	3.3.2	3.3.3	4.1.1	4.2.1	4.2.2	4.2.3	4.2.4
MMR	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020 & AP SRR	x	x	x	x				x				x		x		x	x	x			x	x	x	x	x		x	x	x	x
MMR	Zásady urbánní politiky ČR			x	x	o			x	x	x				x								x	x		x					
MMR	Koncepce bydlení České republiky do roku 2020 (revidovaná)						x							Z									o	x	o						
MPO	Národní akční plán ČR pro energii z obnovitelných zdrojů 2010–2020												Z	Z								o	o								
MPO	Národní akční plán energetické účinnosti ČR III. (2014–2020)														Z																
MPO	Surovinová politika			x	x			x	x											x											
MPO	Politika druhotných surovin ČR			x	x			x							o																
MPO	Akční plán na podporu zvyšování soběstačnosti České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami				x	x																									
MPO	Státní energetická koncepce České republiky			x				x					x	x	x	x	x														

Seznam zkratk a odborných výrazů:

Acquis communautaire	Souhrn legislativy Evropských společenství (Evropská unie nemá právní subjektivitu)
Agenda 21	Akční program pro 21. století, dokument Konference OSN o životním prostředí a rozvoji v Rio de Janeiro, 1992
AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny
B(a)P	Benzo(a)pyren
BAT	Best Available Technique (Nejlepší dostupná technika) Nejefektivnější technologie a její uplatňování při navrhování, výstavbě, provozu, údržbě a odstranění zařízení po jeho dožití, která může být uplatněna v průmyslovém sektoru za ekonomicky a technicky přijatelných podmínek.
BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
brownfields	dříve zastavěné, nepoužívané nebo málo využívané průmyslové plochy
CAFE	The Clean Air For Europe Program Evropských společenství Čistý vzduch pro Evropu
CBC Phare	Cross-Border Co-operation Phare Program Phare pro přeshraniční spolupráci
CBD	(Úmluva o biologické rozmanitosti) Convention on Biological Diversity
CENIA	CENIA, česká informační agentura životního prostředí
CITES	Convention on International Trade with Endangered Species of Wild Fauna and Flora (Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin)
CFC	halogenované uhlovodíky
CLARINET	Contaminated Land Rehabilitation Network for Environmental Technologies Evropská síť odborníků na dekontaminaci půdy a podzemní vody
CLRTAP	Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution (Úmluva o dálkovém znečišťování přecházejícím hranice států)
CMS	Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals Úmluva o ochraně stěhovavých druhů vlně žijících živočichů
cost-benefit analysis	rozbor nákladů a přínosů
CO ₂	oxid uhličitý
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSK	Česká stomatologická komora
ČSÚ	Český statistický úřad
EBRD	Evropská banka pro obnovu a rozvoj
EC	European Community (Evropská společenství)
ECE	Economic Commission for Europe (Evropská hospodářská komise OSN – viz EHK)

ekolabelling	označování ekologicky šetrných výrobků
EEA	European Environmental Agency (Evropská agentura životního prostředí)
EEC	European Economic Community (Evropské hospodářské společenství – EHS)
EECONET	(Evropská ekologická síť) European Ecological Network
EHAPE	Akční plán zdraví a životního prostředí pro Evropu
EHK OSN, EHK/OSN	Evropská hospodářská komise – ECE
EHS	Evropské hospodářské společenství – viz EEC
EIA	Environmental Impact Assessment (hodnocení vlivů na životní prostředí)
EIONET	European Information and Observation Network (Evropská informační síť)
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme – EMAS (Zavádění systému řízení podniků a auditu z hlediska ochrany životního prostředí - Program EMAS)
EMEP	Program spolupráce při monitorování a vyhodnocování dálkového přenosu látek znečišťujících ovzduší v Evropě
EMS	Environmentální manažerský systém
EO	ekvivalentních obyvatel
EP	Evropský parlament
EPR OECD	Environmental Performance Review (Hodnocení efektivnosti systému ochrany ŽP)
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropská společenství – viz EC
ESPOO	Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice států
EŠV	ekologicky šetrný výrobek
EU	European Union (Evropská unie)
EUR	měna Evropské unie
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
EUROSTAT	Statistical Office of the European Union Statistický úřad Evropské unie
EUSIS	European Soil Information System Evropský informační systém o půdě
GERD	Gross Domestic Expenditure on R&D Hrubé domácí výdaje na výzkum a vývoj GERD je základním souhrnným ukazatelem finančních vstupů do vědy a výzkumu používaným v mezinárodních srovnáních.
GHG, GHGs	skleníkové plyny
GMO	geneticky modifikované organismy

HCFC	hydrogenchlorofluorovodíky
HDP	hrubý domácí produkt
HND	hrubý národní důchod
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHLÚ	chráněné ložiskové území
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
IEA	International Energy Agency (Mezinárodní energetická agentura)
ICRP	Mezinárodní komise pro radiační ochranu
IFOAM	International federation of organic agriculture movements
INTERREG	podpůrný program fondů Evropské unie
IPP	integrovaná výrobní politika
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control (Integrovaná prevence a omezování znečištění)
ISDR	International Strategy for Disaster Risk Reduction (Mezinárodní strategie pro snižování rizika katastrof)
IRZ	integrovaný registr znečištění
ISO	International Organization for Standardization (Mezinárodní organizace pro normalizaci)
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession (Nástroj strukturální předvstupní politiky)
IUCN	International Union for Conservation of Nature and Natural Resources Světový svaz ochrany přírody, dříve - Mezinárodní unie pro ochranu přírody a přírodních zdrojů
LCA	life-cycle assessment (hodnocení životního cyklu výrobku)
LIFE	podpůrný program fondů Evropské unie
life-cycle-thinking	Uvažování celoživotního cyklu výrobku
MAAE	Mezinárodní agentura pro atomovou energii
MA21	Místní Agenda 21
MD	Ministerstvo dopravy
MEAs	multilateral environmental agreements mnohostranné environmentální smlouvy
MK	Ministerstvo kultury
MMF	Mezinárodní měnový fond
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví

MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NATURA 2000	Evropská soustava chráněných území
NEHAP	National Environmental Health Action Plan (Akční plán pro zdraví a životního prostředí ČR)
NH ₃	amoniak (čpavek)
Ni-Cd	obsahující nikl a kadmium
NNO	Nestátní neziskové organizace
NO _x	směs různých oxidů dusíku
NO ₂	oxid dusičitý
NPK hnojivo	Kombinované hnojivo obsahující dusík, fosfor a draslík
NPŽP	Národní program Životní prostředí
OECD	Organization for economic cooperation and development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OP	operační program
OSN	Organizace spojených národů
OZE	obnovitelné zdroje energie
PEZ	primární energetické zdroje
PAH	Polyaromatic hydrocarbons, syn. polycyclic aromatic hydrocarbons polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU)
PCB	polychlorované bifenylly
PCT	polychlorované terfenylly
Phare	Program pomoci EU kandidátským zemím střední a východní Evropy ke splnění podmínek vstupu do EU
POPs	persistentní organické znečišťující látky (Persistent Organic Pollutants)
PM ₁₀	Prachové mikročástice menší než deset mikrometrů
PRTR	Pollution release and transport register (Registr úniků a přenosů znečišťujících látek)
PUPFL	pozemky určené k plnění funkce lesa
PVC	polyvinylchlorid
REACH	Registration, evaluation and autorization of chemicals Registrace, hodnocení a autorizace chemických látek
retail	Vytvoření velkoobchodní i maloobchodní sítě pro přednostní nákup a prodej výrobků příznivých pro životní prostředí
REZZO	Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší
SEA	Strategická EIA viz EIA
SEVESO II	směrnice pro prevenci závažných průmyslových havárií
SEZ	staré ekologické zátěže
SO ₂	oxid siřičitý
SO _x	směs různých oxidů síry

SPŽP ČR	Státní politika životního prostředí České republiky
TKO	tuhý komunální odpad
TSPEZ	Tuzemská spotřeba primárních energetických zdrojů
Udržitelný rozvoj	Uspokojování současných potřeb společnosti, aniž se tím omezí možnosti příštích generací uspokojovat své potřeby. Rozvoj, který sladí ekonomická, sociální a environmentální hlediska.
UNCED	United Nations Conference on Environment and Development (Konference OSN o životním prostředí a rozvoji)
UN CSD	United Nations Commission for sustainable development (Komise pro udržitelný rozvoj OSN)
UNDP	United Nations Development Programme (Program OSN pro rozvoj)
UN FCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change (Rámcová úmluva OSN o změně klimatu)
UN-ECE	Evropská hospodářská komise Organizace spojených národů
UNEP	United Nations Environmental Programme (Program OSN pro životní prostředí)
ÚSES	územní systém ekologické stability
ÚV VVI, RVVI	Úřad vlády – Sekce pro vědu, výzkum a inovace a rada pro výzkum, vývoj a inovace
VaV	věda a výzkum
VOC, VOCS	Volatile Organic Substances (těkavé organické látky)
VŠE	Vysoká škola ekonomická
ZPF	zemědělský půdní fond
ŽP	životní prostředí
7.EAP	7. všeobecný akční program Unie pro životní prostředí na období do roku 2020

XI. Souhrnný přehled opatření a nástrojů SPŽP

1. Ochrana a udržitelné využívání zdrojů				
1.1 Zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu				
1.1.1 Dosažení alespoň dobrého ekologického stavu nebo potenciálu a dobrého chemického stavu útvarů povrchových vod, dosažení dobrého chemického a kvantitativního stavu útvarů podzemních vod a zajištění ochrany vod v chráněných územích vymezených dle Rámcové směrnice o vodní politice				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
1.1.1.1	Realizovat a aktualizovat plány povodí dle § 24 vodního zákona	MZe, MŽP – dělené kompetence	---	Průběžně
1.1.1.2	Na základě vyhodnocení výsledků monitoringu a hodnocení stavu vodních útvarů identifikovat projekty směřující ke zlepšení stávajícího stavu znečištění vod	MŽP, MZe – dělené kompetence	---	Průběžně
1.1.1.3	Snižovat znečištění povrchových a podzemních vod ze zemědělských zdrojů na základě monitoringu stanovit území a aktivity v každém povodí, která vyžadují prioritní pozornost a v nich cíleně aplikovat místně specifická opatření.	MZe	MŽP	Průběžně
1.1.1.4	Napravovat negativní zásahy způsobené lidskou činností obnovováním přirozených koryt vodních toků s příznivým dopadem na vodní a vodu vázané ekosystémy a přednostně se zaměřit na ty úseky toků, které tvoří biokoridory a toky v sídlech	MŽP	MZe	Průběžně
1.1.1.5	Zajistit podporu výstavby a rekonstrukce ČOV v obcích do 2000 ekvivalentních obyvatel se stávající kanalizací v souladu s články 7 a 2 odst. 9 Směrnice Rady 91/271/EHS	MZe, MŽP – dělené kompetence	---	Průběžně
1.1.1.6	Podpořit dokončení realizace opatření směřujících k naplnění požadavků směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod	MZe, MŽP – dělené kompetence	---	Průběžně
1.1.1.7	Zajistit ochranu (CHOPAV), vyhledávání a realizaci zdrojů povrchových a podzemních vod pro zásobování obyvatelstva a omezit ohrožení podzemních zdrojů vod v důsledku zvyšování těžby štěrkopísku v nivách toků	MŽP, MZe – dělené kompetence	---	Průběžně
1.1.N.1	Zvýšit sazbu poplatků dle §88 vodního zákona za odběr podzemní vody tak, aby minimálně odpovídala úrovni průměrné ceny za odběr povrchové vody při minimalizaci sociálních dopadů	MŽP	MZe	2017

1.1.N.2	Zajistit realizaci Programů monitoringu povrchových a podzemních vod pro vyhodnocení všech opatření prováděných podle Rámcové směrnice, jako základního nástroje pro vyhodnocení jejich efektivity	MŽP, MZe – dělené kompetence	---	Průběžně
---------	--	------------------------------------	-----	----------

1.2 Předcházení vzniku odpadů, zajištění jejich maximálního využití a omezování jejich negativního vlivu na životní prostředí. Podpora využívání odpadů jako náhrady přírodních zdrojů

#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
1.2.0.1	Usilovat o zajištění hierarchie v nakládání s odpady a minimalizovat finanční zátěž obyvatel z řádného nakládání s odpady	MŽP	---	průběžně
1.2.N.1	Podporovat u výrobců internalizaci externalit spojených s nakládáním s odpady z nich vzniklých (systémy zpětného odběru, rozšířená odpovědnost výrobců, informační kampaně, hodnocení životního cyklu výrobků, atd.).	MŽP	MPO	průběžně

1.2.1 Snížení podílu skládkování na celkovém odstraňování odpadů

1.2.1.1	Do roku 2020 snížit množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky na 35% z celkového množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů vyprodukovaných v roce 1995 (v souladu se směrnici 1999/31/ES)	MŽP	---	2020
1.2.1.N.1	Nastavit poplatky za ukládání odpadů na skládky tak, aby došlo minimálně k vyrovnání nákladů tohoto, z pohledu ochrany životního prostředí nejméně vhodného, způsobu nakládání s odpady s náklady vhodnějšího způsobu (tzn. energetického využití) a v souladu s hierarchií nakládání s odpady	MŽP	---	2018

1.2.2 Zvyšování materiálového a energetického využití odpadů

1.2.2.1	Zvýšit do roku 2020 nejméně na 50 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklaci alespoň u odpadů z materiálů, jako jsou papír, kov, plast a sklo, pocházejících z domácností a případně odpady jiného původu, pokud jsou tyto toky odpadů podobné odpadům z domácností	MŽP	MPO, kraje, obce	2020
1.2.2.2	U odpadů z obalů zvyšovat do roku 2020 míru jejich materiálového využití až na úroveň 70 %, cílová míra celkového využití obalů v roce 2020 je 80 %	MŽP	MPO	2020
1.2.2.3	Zvýšit do roku 2020 nejméně na 70 % hmotnosti míru přípravy k opětovnému použití a míru recyklace stavebních a demoličních	MŽP	MPO, MMR, MD	2020

	odpadů a jiných druhů jejich materiálového využití, včetně zásypů, při nichž jsou materiály nahrazeny v souladu s platnou legislativou stavebním a demoličním odpadem kategorie ostatní s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů (zemina a kamení).			
1.2.2.4	U odpadních elektrických a elektronických zařízení dosáhnout úroveň sběru, využití, recyklace a přípravy k opětovnému použití dle cílů směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních.	MŽP	MPO	Průběžně
1.2.2.5	U vybraných autovraků opětovně použít a využít nejméně v míře 95 % průměrné hmotnosti všech vybraných vozidel převzatých za kalendářní rok a opětovně použít a materiálově využít v míře nejméně 85 % průměrné hmotnosti všech vybraných vozidel převzatých za kalendářní rok	MŽP	MPO	Průběžně
1.2.2.6	Ve sběru baterií a akumulátorů dosáhnout do 26. září 2016 minimální úrovně sběru 45% vzhledem k množství uvedenému na trh za daný rok. Dosahovat vysoké recyklační účinnosti v procesu recyklace odpadních baterií a akumulátorů v souladu se směrnicí 2006/66/ES	MŽP	---	2016
1.2.2.7	Zvýšit podíl energetického využívání odpadů, zejména komunálního při respektování hierarchie nakládání s odpady	MŽP	MPO, kraje, obce	2020
1.2.2.8	Zpracovat pravidla a zajistit podmínky pro využití jednotlivých odpadových toků a pro vybrané způsoby využívání a odstraňování odpadů, zejména v návaznosti na předpisy EU, za účelem zajištění ochrany životního prostředí a lidského zdraví	MŽP	MPO	Průběžně

1.2.3 Předcházení vzniku odpadů				
1.2.3.1	Připravit nový zákon o odpadech, postavený s důrazem na důsledné dodržování ekologických a technických standardů EU, principů hospodářské soutěže a principů rozšířené odpovědnosti výrobců	MŽP	MPO	2016
1.2.3.2	Zajistit účinnou kontrolu přeshraničního pohybu odpadů formou posílení inspekční činnosti	MŽP	Celní správa, ČIŽP	Průběžně
1.2.3.3	Pravidelně kontrolovat a vyhodnocovat nakládání s odpady i plnění povinností původců a oprávněných osob při nakládání s odpady	MŽP	ČIŽP	Průběžně
1.2.3.4	Podporovat vývoj a výrobu snadno opravitelných, recyklovatelných, a materiálově využitelných výrobků	MPO	MŽP	2020
1.2.3.5	Snižovat obsah nebezpečných látek ve výrobcích, které se stávají po ukončení jejich životnosti nebezpečnými odpady	MPO	MŽP, MZd	2020

1.2.3.6	Usilovat o minimalizaci množství používaných obalových prostředků	MŽP	---	2020
---------	---	-----	-----	------

1.3 Ochrana a udržitelné využívání půdy a horninového prostředí

1.3.1 Omezování trvalých záborů zemědělské půdy

#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
1.3.1.1	Podporovat využívání brownfieldů	MPO	MMR, MŽP, MZe, MO, MD	průběžně
1.3.1.N.1	Udržet současnou výši odvodů za hektar za odnětí ze zemědělského půdního fondu bez výjimek (tj. výše základních odvodů za hektar se bude měnit pouze při změnách úředních cen zemědělských pozemků).	MŽP	MZe	Průběžně

1.3.2 Snižování ohrožení zemědělské a lesní půdy erozí

1.3.2.1	Podporovat a rozšiřovat uplatňování souboru zejména agrotechnických, biotechnických a organizačních opatření ke zpomalení půdní eroze i její prevenci, vyhodnocovat jej a dle potřeby doplňovat	MŽP	MZe	průběžně
1.3.2.N.1	Legislativně upravit hospodaření na zemědělské půdě s cílem snížení jejich erozního ohrožení (zmenšení velikosti půdních bloků a přísnější kritéria pro jejich vymezování, vyšší odpovědnost majitelů a uživatelů pozemků za způsobené škody).	MZe	MŽP	Průběžně
1.3.2.N.2	Zachovat současný podíl lesů ve vlastnictví státu s preferencí přírodě bližších forem hospodaření při respektování konkurenceschopnosti a zabezpečit zvýšenou podporu mimoprodukčních funkcí lesů a více zohlednit tyto funkce při rozhodování	MZe	MŽP	průběžně
1.3.2.N.3	Zajistit ve zvláště chráněných územích a u vybraných zvláště chráněných druhů v co nejvyšší míře státní vlastnictví pozemků dle stanovených priorit ochrany přírody z důvodu snížení finančních nákladů na újmu a z důvodu sjednocení péče a managementu	MŽP	MZe	průběžně
1.3.2.N.4	Posílit vymahatelnost odpovědnosti vlastníků pozemků za plnění povinností plynoucích ze složkových právních předpisů	MŽP	MZe, ČIŽP	průběžně

1.3.3 Omezování a regulace kontaminace a ostatní degradace půdy a hornin způsobenou lidskou činností

1.3.3.1	Zvýšit účinnost kontroly a regulace v oblasti ochrany půdy	MŽP, ČIŽP	MZe	průběžně
---------	--	-----------	-----	----------

1.3.3.2	Uplatnit v praxi nové limity rizikových látek v půdách	MŽP, ČIŽP	MZe	2016
1.3.3.3	Podporovat vývoj nových postupů dekontaminací	TA ČR ÚV VVI, RVVI	MŽP, MZe, MZd,	Průběžně
1.3.3.4	Sanovat antropogenní anomálie rizikových látek v půdách, dnových sedimentech a horninovém prostředí, podzemních a povrchových vodách.	MŽP	MZe, MZd	Průběžně
1.3.3.5	Připravit Národní program ochrany půdy a zahájit jeho realizaci	MŽP	MZe	2020

1.3.4 Předcházení a zahlazování následků po hornické činnosti a těžbě nerostných surovin				
1.3.4.1	Snížit rozsah krajiny narušené dobýváním nerostů, včetně podpory dočerpávání již otevřených ložisek v případě, že není takový záměr v rozporu s ochranou životního prostředí	MŽP	MPO	Průběžně
1.3.4.2	Minimalizovat negativní dopady dobývání nerostů s využitím přírodně blízkých postupů rekultivace (a zachováním samovolně vzniklých přírodních hodnot v dotčených územích)	MŽP	MPO, MMR	Průběžně
1.3.4.3	Revitalizovat území postižená těžbou nerostných surovin, především černého a hnědého uhlí, uranu ale i dalších surovin ponecháním částí ploch (dostatečných z hlediska ekologických funkcí) samovolné nebo řízené sukcesí	MŽP	MPO, MMR	Průběžně
1.3.4.4	Podporovat efektivní využití nerostných i druhotných surovin	MPO	MŽP	2020
1.3.4.N.1	Vytvořit legislativní a metodické podmínky pro širší uplatnění přírodně blízkých metod rekultivace těžbou zasažených území	MŽP	MPO, MZe	Průběžně
1.3.4.N.2	Podporovat výzkum, vývoj a využívání environmentálně šetrných technologií a postupů při těžbě, dopravě a zpracování surovin a náhradě primárních zdrojů druhotnými zdroji	MPO, ÚV VVI, RVVI, TA ČR	MŽP	2020

2. Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší

2.1 Snižování emisí skleníkových plynů

#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
2.1.N.1	Zavést pravidelné vyhodnocování relevantních politik a opatření ke snižování emisí skleníkových plynů podle jednotné metodiky	MŽP	Členové Meziresortní pracovní skupiny pro otázky ochrany klimatu	2018

2.1.1 Snížení emisí skleníkových plynů v rámci EU ETS o 21 % a omezení nárůstu emisí mimo EU ETS na 9 % do roku 2020 oproti úrovni roku 2005				
2.1.1.1	Zajistit pokračování stávajících a přípravu nových programů zaměřených na snižování emisí skleníkových plynů	MŽP	MPO, MZe	průběžně
2.1.1.2	Analyzovat varianty řešení a navrhnout zdanění emisí mimo EU ETS (na základě výstupů analýzy případné zavedení uhlíkové daně v souladu s výsledky úkolu NPSE)	MF	MŽP, MPO	2016 (analýza); 2018 (případná implementace na základě výstupů analýzy)
2.1.1.3	Zpracovat technický (metodický) předpis pro plánování rozvoje veřejné dopravy v krajích, včetně organizace integrovaných dopravních systémů a infrastruktury, zvyšovat dostupnost a komfort veřejné dopravy a alternativních způsobů dopravy	MD	MŽP, MMR, územní samospráva	2019
2.1.1.4	Podporovat opatření vedoucí ke zvýšení podílu nízkoe emisní nákladní dopravy, podporovat rozvoj logistických řešení a organizace dopravy na základě principu komodality (využívání optimálního druhu dopravy samostatně nebo v kombinaci), podporovat veřejné terminály pro multimodální dopravu s případnou vazbou na logistická centra	MD	MŽP	2020
2.1.1.5	Snížit emise metanu z produkce odpadů, zejména omezením skládkování odpadu, snížením podílu jeho biologicky rozložitelné složky a vyšším využitím odpadů ze zemědělství	MŽP	MZe	2020
2.1.1.6	Zvýšit účinnost stávajících energetických zdrojů, snížit podíl fosilních paliv na výrobě elektřiny a tepla, zvýšit podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie a zvýšit energetické využití odpadů	MPO	---	Průběžně
2.1.1.N.1	Efektivně využít prostředky z prodeje emisních povolenek a flexibilních mechanismů Kjótského protokolu a Rozhodnutí EP a Rady č. 406/2009/ES	MŽP	MPO	průběžně
2.1.1.N.2	Aktivně se zapojit do nastavování pravidel pro Evropský systém emisního obchodování pro další období	MŽP	---	průběžně

2.2 Snížení úrovně znečištění ovzduší				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
2.2.N.1	Zahrnout podmínky ochrany ovzduší do veřejných soutěží na zakázky obcí a krajů	MŽP	Kraje, obce	průběžně
2.2.N.2	Podporovat osvětu o možnostech čerpání dotací na snižování emisí znečišťujících látek do ovzduší a na realizaci opatření ke zlepšení kvality ovzduší	MŽP	---	Průběžně

2.2.1 Zlepšení kvality ovzduší v místech, kde jsou překračovány imisní limity				
2.2.2 Plnění národních emisních stropů pro oxid siřičitý (SO ₂), oxidy dusíku (NO _x), těkavé organické látky (VOC), amoniak (NH ₃) a jemné suspendované částice (PM _{2,5})				
2.2.3 Snížení emisí těžkých kovů a persistentních organických látek				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
2.2.1.1	Do roku 2020 snížit emise PM _{2,5} a dalších znečišťujících látek (zejména polycyklických aromatických uhlovodíků) náhradou spalovacích zdrojů v domácnostech a zajistit jejich řádný provoz a účinnou kontrolu	MŽP	MPO, obce	2020
2.2.1.2	Zohledňovat dopravní problémy v plánech rozvoje dopravy krajů a měst a obcí k dosažení imisních limitů, např. budováním obchvatů a zřizováním nízkoemisních zón.	MD, územní samo správa	MŽP	2020
2.2.1.3	Zvýšit podíl vozidel s alternativním pohonem v sektoru veřejné a individuální dopravy prostřednictvím Národního akčního plánu čisté mobility	MPO	MD, MMR, MŽP	2020
2.2.1.4	Snížit do roku 2020 emise NO _x a PM _{2,5} ze sektoru silniční dopravy obnovou vozového parku ČR	MPO	MD, MŽP, MMR	2020
2.2.1.5	Realizovat obměnu vozového parku veřejné správy za vozidla s alternativním pohonem	MŽP	Územní samospráva	Průběžně
2.2.1.6	Do roku 2020 snížit emise SO ₂ a NO _x aplikací nejlepších dostupných technik v sektoru veřejné energetiky	MPO	MŽP	2020
2.2.1.7	Do roku 2020 snížit emise NH ₃ o 18 % (oproti roku 2005) aplikací opatření v sektoru zemědělství	MZe	MŽP	2020
2.2.1.8	Do roku 2020 dále snižovat emise znečišťujících látek (TZL, NO _x , SO ₂ , VOC, CO), emitovaných z ostatních stacionárních zdrojů, na základě dobrovolných dohod uzavíraných mezi provozovateli a MŽP v oblastech s dlouhodobě zhoršenou kvalitou ovzduší (např. využíváním nejlepších dostupných technik (BAT) a opatřeními nad rámec BAT)	MŽP	MZe, kraje a obce	2020
2.2.1.9	Vzájemně sladit národní a krajské koncepce v oblasti energetiky, průmyslu, dopravy, územního plánování a ochrany životního prostředí s cílem zlepšení kvality ovzduší	MŽP	MPO, MD, MZe	2020
2.2.1.10	Účinně spolupracovat se sousedními zeměmi s cílem eliminace přeshraničních přenosů látek znečišťujících ovzduší a zlepšení kvality ovzduší v příhraničních regionech	MŽP	územní samospráva	2020
2.2.1.11	Realizovat Národní program snižování emisí ČR	MŽP	ÚOSS -	2019

			gestoři opatření z NPSE	
2.2.1.12	Umožnit podporu realizace opatření vyplývajících z programů zlepšování kvality ovzduší zpracovaných pro zóny a aglomerace	MŽP	územní samospráva, MD, MMR, MPO, MZe	2020
2.2.1.13	Snížení nárůstu emisí snížením intenzity motorové silniční dopravy (podpora veřejné hromadné dopravy, podpora nemotorové dopravy, aj.)	MD, kraje, obce		Průběžně
2.2.1.N.1	Implementovat zákon o ochraně ovzduší a jeho prováděcí předpisy do praxe a novelizovaný zákon o integrované prevenci, který tvoří širší právní rámec pro povolování významných průmyslových zařízení a obsahuje i pravidla pro aplikaci BAT	MŽP, KÚ, obce	---	2020
2.2.1.N.2	Zajistit dlouhodobý provoz národní sítě imisního monitoringu ve vztahu k požadavkům evropské a národní legislativy ochrany ovzduší	MŽP	MZd, MF	2020
2.2.1.N.3	V návaznosti na přijetí nového zákona o ochraně ovzduší zpracovat nové programy zlepšování kvality ovzduší pro zóny a aglomerace, na jejichž území dochází k překračování imisních limitů	MŽP	KÚ a obce	2016
2.2.1.N.4	Aktualizovat programy zlepšování kvality ovzduší v tříletých intervalech	MŽP	---	2019
2.2.1.N.5	Poskytovat kvalitní informace o úrovních znečištění pro účely rozhodování podle zákona o ochraně ovzduší	MŽP	---	Průběžně
2.2.1.N.6	Zvyšovat povědomí veřejnosti a provozovatelů relevantních průmyslových činností o problematice BAT, vývoji v této oblasti a otázkách aplikovatelnost	MŽP	MPO, MZe	Průběžně
2.2.1.N.7	Zpracovat nový Národní program snižování emisí ČR v návaznosti na novou legislativu a aktualizovat jej ve čtyřletých intervalech	MŽP	---	2019
2.2.1.N.8	Podporovat šíření informací o negativních dopadech spalování nekvalitních paliv na kvalitu ovzduší a lidské zdraví a o možnostech ekologického vytápění	MŽP	MZd	Průběžně

2.3 Efektivní a k přírodě šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie

2.3.1 Zajištění 13% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie k roku 2020

#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
2.3.1.1	Stanovit udržitelný potenciál produkce biomasy (fytomasy, dendromasy, odpadní) do roku 2020, resp. 2030	MZe	MŽP, MPO	2020

2.3.1.2	Zajistit trvale udržitelný potenciál biomasy (včetně bioplynu) pro efektivní energetické využití bez ohrožení potravinové bezpečnosti ČR	MZe	MŽP	Průběžně
---------	--	-----	-----	----------

2.3.2 Zajištění 10% podílu energie z obnovitelných zdrojů v dopravě k roku 2020 při současném snížení emisí NOx, VOC a PM2,5 z dopravy

2.3.2.1	Zajistit náhradou fosilních pohonných hmot obnovitelnými zdroji energie v dopravě snížení emisí CO2 nejméně o 3,5 % do 31.12.2017 a nejméně o 6 % do 31.12.2020	MŽP	MD, MPO	2017, 2020
2.3.2.2	Zajistit postupné navyšování podílu biopaliv splňujících kritéria udržitelnosti na celkové spotřebě pohonných hmot, s důrazem na rozvoj vysokoprocenních biopalivových směsí a čistých biopaliv	MPO	MŽP, MZe, MF, MD	2020
2.3.2.3	Podporovat realizaci pilotních projektů na výrobu pokročilých biopaliv	MPO	MŽP, MZe	Průběžně

2.3.3 Zajištění závazku zvýšení energetické účinnosti do roku 2020

2.3.3.1	Podporovat nárůst podílu vysoce účinné kombinované výroby tepla a elektřiny a účinných soustav zásobování tepelnou energií	MPO	---	Průběžně
2.3.3.2	Využívat nejlepší dostupné techniky (BAT - Best Available Techniques) sloužící ke snížení energetické náročnosti u nových zdrojů a podporovat jejich zavádění u zdrojů stávajících	MŽP	MPO	Průběžně
2.3.3.3	Podporovat opatření vedoucí k úsporám energií na vytápění prostřednictvím celkového nebo dílčího zateplení rodinných a bytových domů při rekonstrukcích i v novostavbách, výměnou konvenčních zdrojů energie za obnovitelné, instalací zdrojů na vytápění s využitím obnovitelných zdrojů energie a podporovat snížení spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov	MPO, MŽP, MMR	---	2020
2.3.3.4	Rozšířit systém energetického štítkování, zvýšit podíl úsporných spotřebičů - příprava návrhu úprav legislativy	MPO	---	Průběžně
2.3.3.5	Zvýšit podíl úsporného veřejného osvětlení	MPO	MŽP	Průběžně
2.3.3.6	Snížit energetickou náročnost budov prostřednictvím zavedení povinných energetických standardů pro nové budovy do roku 2020, podporovat zavádění procesů energetického managementu	MPO	---	2020
2.3.3.N.1	Podporovat výzkum zaměřený na snížení energetické náročnosti technologií, příp. na technologické postupy a zařízení vedoucí ke	ÚV VVI, RVVI, GA ČR, TA ČR	MPO, MŽP, MZe	Průběžně

	snížování emisí znečišťujících látek do ovzduší (potenciální BAT)			
--	---	--	--	--

3. Ochrana přírody a krajiny

3.1 Ochrana a posílení ekologické stability krajiny a udržitelné hospodaření v krajině

#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
3.1.N.1.1	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny upravením legislativního zakotvení ÚSES ve vztahu k předpisům v oblasti územního plánování a pozemkových úprav	MŽP	MMR	Průběžně
3.1.N.1.2	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny zavedením právní úpravy k ochraně a zajištění migrační prostupnosti krajiny a posílením metodické podpory pro její ochranu	MŽP	MMR, MD	Průběžně
3.1.N.1.3	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny stanovením podmínek ochrany významných krajinných prvků a limitů pro využití jejich území	MŽP		Průběžně
3.1.N.1.4	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny upravením konceptu zvláštní druhové ochrany s důrazem na ochranu biotopů a zavedením ochrany přírodních stanovišť	MŽP		Průběžně
3.1.N.1.5	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny revizí a komplexně právní úpravou oblasti legislativně ekonomických aj. nástrojů v oblasti ochrany přírody (náhrady škod, újmy, směna a výkup pozemků, nápravná opatření aj.)	MŽP		Průběžně
3.1.N.2	Zajistit finanční prostředky na zachování biodiversity a zlepšení stavu krajiny (např. revitalizační, přírodě blízká protipovodňová, protierozní opatření, přírodě bližší a alternativní formy hospodaření v lesích, realizace záchranných programů a potlačování nepůvodních druhů)	MŽP	MF, MZe	průběžně
3.1.N.3	Zahájit komplexní sledování vývoje krajiny s využitím kvantitativního a kvalitativního monitoringu stavu jednotlivých složek krajiny a dynamiky změn ve využívání krajiny tak, aby bylo možné vyhodnocovat působení různých vlivů na funkční využití krajiny a vzájemný vztah těchto vlivů, a vyhodnocovat tak stav krajiny jako celku	MŽP	---	Průběžně
3.1.N.4	Zajistit sledování relevantních dat pro vyhodnocování změn v oblasti přírody a krajiny vedoucí k návrhům opatření a k vyhodnocování účinnosti opatření k dosažení cílů strategických a koncepčních dokumentů, zejména SPŽP	MŽP	---	Průběžně
3.1.N.6.1	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR,	MZe	Průběžně

	jejich ochrany, zejména ochrany druhů a přírodních stanovišť a podmínek pro jejich zachování	MŽP		
3.1.N.6.2	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností jejich ochrany, zejména-přírodě bližších forem hospodaření a udržitelnost zemědělského, rybářského a lesního hospodaření	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP	MZe	Průběžně
3.1.N.6.3	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností jejich ochrany, zejména nepůvodních druhů, jejich vlivu v oblasti biodiverzity i hospodářství a veřejného zdraví a návrh vhodných opatření technických a jiných řešení zajištění migrační propustnosti migračních bariér	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP	MD, MZe	Průběžně
3.1.N.6.4	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností jejich ochrany, zejména v oblasti vyhodnocování vlivu sídelní zeleně na lokální klima a odtokové poměry	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP	MZe	Průběžně
3.1.N.6.5	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností jejich ochrany, zejména vyhodnocování fragmentace populací, vlivů fragmentace krajiny a optimalizace způsobů zajištění propustnosti krajiny a konektivity populací	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP	MZe, MD	Průběžně
3.1.N.6.6	Podporovat výzkum biodiverzity, ekosystémových služeb a funkcí a možností jejich ochrany, zejména metodologie ekosystémových služeb	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, GA ČR, MŽP		Průběžně
3.1.N.7	Podporovat vhodné formy zapojení veřejnosti do ochrany, správy a plánování krajiny a do rozhodování o využívání krajiny ve smyslu Evropské úmluvy o krajině	MŽP	MMR, územní samospráva	Průběžně
3.1.N.8	Vytvořit podmínky pro zavedení systému hodnocení ekosystémových služeb na národní úrovni ve vazbě na řešení této problematiky v EU	MŽP	MF, MZe	2020

3.1.1 Zvýšení ekologické stability krajiny				
3.1.1.1	Zlepšit podmínky pro realizaci Územního systému ekologické stability (ÚSES)	MŽP	MMR, MZe	2016
3.1.1.2	Zlepšit funkční stav územního systému ekologické stability, zvýšit podíl funkčních a stabilních skladebných částí a při jejich realizaci přiměřeně využívat sukcesní procesy	MŽP	MZe	Průběžně
3.1.1.3	Podporovat ochranu významných krajinných prvků zejména s ohledem na zachování a zlepšování jejich stabilizačních funkcí a vyhodnotit její význam ve vztahu k lesům z hlediska zájmů obecné ochrany přírody a krajiny	MŽP	MMR, MZe	průběžně
3.1.1.4	Podporovat zachování a rozšíření přírodě blízkých krajinných struktur plnicích interakční a stabilizační ekosystémové funkce v krajině	MŽP	MZe	průběžně

3.1.1.N.1	Zajistit pozemkové zdroje pro realizaci opatření k obnově vodního režimu krajiny a k realizaci ÚSES	MŽP	MZe, MMR	průběžně
-----------	---	-----	----------	----------

3.1.2 Obnova vodního režimu krajiny				
3.1.2.1	Realizovat revitalizační a přírodě blízká protipovodňová opatření ve vodních tocích a nivách	MŽP	MZe	Průběžně
3.1.2.2	Realizovat opatření na obnovu přirozeného vodního režimu rašelinišť a slatin	MŽP	---	Průběžně
3.1.2.3	Realizovat protierozní opatření v krajině	MZe	MŽP	Průběžně
3.1.2.4	Podporovat samovolnou renaturaci vodních toků a niv	MŽP	MZe	Průběžně
3.1.2.N.1	Prohlubovat vzdělávání a veřejnou i správní osvětu komplexních a příznivých účinků opatření k obnově vodního režimu krajiny a aktivně posilovat pozici veřejnosti a podporovat její účast na plánování v oblasti vod	MŽP	MŠMT, MZe	Průběžně

3.1.3 Omezení a zmírnění dopadů fragmentace krajiny				
3.1.3.1	Zajistit územní ochranu spojitého systému migračně významných území a dálkových migračních koridorů v rámci územního plánování	MŽP	MZe, MMR, MD	Průběžně
3.1.3.2	Zajistit propustnost krajiny v rámci komplexních pozemkových úprav i v rámci zemědělského hospodaření	MZe	MŽP	2020
3.1.3.3	Přednostně posilovat kapacitu stávajících dopravních koridorů před budováním souběžných komunikací s obdobnou kapacitou dopravy obsluhujících stejná území. Dopravní koridory a stavby plánovat, navrhovat a realizovat s ohledem na požadavek zajištění konektivity populací volně žijících živočichů a zajištění jejich dostatečné migrační propustnosti	MD	MŽP	2020
3.1.3.4	Při výstavbě a rekonstrukcích dopravních staveb využívat technická a jiná řešení zajišťující funkční propustnost pro živočichy a zajistit zprůchodnění stávajících dopravních staveb v úsecích s významným fragmentačním vlivem	MD	MŽP	2020
3.1.3.5	Realizovat systémová opatření k zajištění migrační propustnosti vodních toků pro ryby a další na vodu vázané organismy (zejména výstavba rybích přechodů, odstraňování nepotřebných migračních překážek, zajišťování poproudových migrací ryb, obnovovat propojení nivních biotopů s vodními toky apod.)	MŽP, MZe – dělené kompetence	---	průběžně
3.1.3.N.1	Zajistit strukturované finanční zdroje pro zajištění propustnosti migračních bariér, zejména dopravních staveb, a na zpracování migračních studií	MŽP	MD	Průběžně

3.1.4 Zachování a posílení mimoprodukčních funkcí zemědělské krajiny a lesů				
3.1.4.1	Zlepšit zacílení, flexibilitu a efektivitu agroenvironmentálně-klimatických opatření v rámci Programu rozvoje venkova z hlediska jejich přínosu pro zlepšení ekologické stability krajiny a ochrany biologické rozmanitosti, rozšířit je o programy na orné půdě, zejména pro cílené zajištění podpory ohrožených druhů zemědělské krajiny a zajistit jejich provázanost s dalšími nástroji ochrany přírody	MZe	MŽP	Průběžně
3.1.4.2	Realizovat legislativně administrativní i finanční podporu pro rozvoj a plošné rozšíření trvale udržitelných způsobů zemědělského, rybářského a lesnického hospodaření	MZe	MŽP	2020
3.1.4.3	Zvýšit diferenciaci způsobů hospodaření na zemědělském půdním fondu (ZPF) a zlepšit druhovou a prostorovou skladbu lesů	MZe	MŽP, MO	Průběžně
3.1.4.4	Obnovovat mokřadní stanoviště a podporovat jejich toleranci ze strany hospodářských subjektů, omezovat odvodňování dosud neodvodněných hospodářsky využívaných pozemků a optimalizovat způsoby odvodňování s ohledem na zvýšení retence vody v krajině	MŽP	MZe	Průběžně
3.1.4.N.1	Naplňovat Národní lesnický program (NLP) i po roce 2013 jako nástroj trvale udržitelného obhospodařování lesů	MZe	MŽP	Průběžně
3.1.4.N.2	Zachovat vrchní státní dozor z hlediska ochrany životního prostředí ve vztahu k lesům v národní legislativě	MŽP	MZe, MO	Průběžně
3.1.4.N.3	Podporovat certifikaci lesů s využitím systémů PEFC a FSC a kaskádového využití dřevní hmoty jako nástrojů k prosazování trvale udržitelného obhospodařování lesů	MZe, MŽP – dělené kompetence	---	Průběžně

3.2 Zachování přírodních a krajinných hodnot				
3.2.1 Zajištění ochrany a péče o nejcenější části přírody a krajiny				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
3.2.1.1	Zajistit odpovídající péči o předměty ochrany všech ZCHÚ v souladu s jejich cíli ochrany a se schválenými plány péče, včetně odpovídajících finančních prostředků	MŽP	MZe	Průběžně
3.2.1.2	Zajistit ochranu evropsky významných lokalit (EVL) a ptačích oblastí (PO) a péči o ně v souladu s přijatými souhrny doporučených opatření, v rámci toho provést revizi navržených stupňů zvláštní územní ochrany pro všechny EVL Natura 2000 v ČR	MŽP	MZe	Průběžně
3.2.1.3	Zajistit reprezentativní podchycení nejcenějších částí přírody a krajiny v rámci soustavy ZCHÚ	MŽP	---	Průběžně

3.2.1.N.1	Zvýšit efektivitu ekonomických nástrojů za účelem podpory plnění cílů ochrany zvláště chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000 a zajištění ochrany zvláště chráněných druhů a podmínit podporu (např. agroenvironmentálně-klimatická opatření) plněním těchto cílů	MŽP	MZe, MF	Průběžně
3.2.1.N.2	Zajistit funkční a efektivní systém soustavného (průběžného) monitoringu stavu předmětů ochrany ZCHÚ, EVL a PO s ohledem na naplňování cílů ochrany jednotlivých území a efektivitu jejich ochrany a prováděné péče o ně, stavu populací vzácných a ohrožených druhů a jejich biotopů s ohledem na efektivitu jejich ochrany a provádění péče o ně.	MŽP	---	Průběžně

3.2.2 Zastavení úbytku původních druhů a přírodních stanovišť				
3.2.2.1	Zajistit ochranu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, udržet stav jejich biotopů a posílit ochranu a udržitelné využívání genetických zdrojů zvířat, rostlin a mikroorganismů	MŽP	MZe, MO	Průběžně
3.2.2.2	Zajistit ochranu a udržitelné využívání genetických zdrojů živočichů, rostlin a mikroorganismů	MŽP, MZe – dělené kompetence	---	Průběžně
3.2.2.3	Realizovat záchranné programy pro vybrané zvláště chráněné (nejohroženější) druhy a koncepce (programy péče) pro management populací dalších vybraných druhů; v mezinárodním kontextu optimalizovat ex-situ ochranu vymírajících druhů (zoologické a botanické zahrady)	MŽP	---	Průběžně
3.2.2.4	Zmírňovat negativní následky lidských aktivit (opatření k eliminaci zraňování a usmrcování živočichů, péče o handicapované živočichy aj.).	MŽP	MZe, MD, MPO	Průběžně
3.2.2.5	Zajistit revizi odpovídající ochrany a péče o přírodní stanoviště z hlediska reprezentativnosti a unikátnosti a zabezpečit řádný management či obnovu vzácných a mizejících typů stanovišť (píščiny, slatiny, narušovaná stanoviště) a v rámci toho provést revizi seznamu zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin	MŽP	MZe, MO	Průběžně
3.2.2.6	Podporovat účinná opatření pro regulaci počtu druhů živočichů s ohledem na vyváženou strukturu společenstev	MŽP		Průběžně

3.2.3 Omezení negativního vlivu invazních druhů a zajištění účinných opatření k jejich regulaci				
---	--	--	--	--

3.2.3.1	Navrhnout a realizovat komplexní a systémová opatření k snížení negativního vlivu druhů s nepříznivými dopady na biologickou rozmanitost či hospodářskou produkci (prevence včetně hodnocení nebezpečí, monitoring, včasná reakce, eradikace či dlouhodobá regulace).	MŽP	MZe, MPO	2015
3.2.3.2	Usměrnovat míru využívání druhů s nepříznivými dopady na biologickou rozmanitost či hospodářskou produkci a druhů s neprověřenými vlastnostmi na pozemcích v majetku státu a na ostatním území zajistit podporu omezení jejich využití a regulace v rámci zásad správné zemědělské praxe, lesnického hospodaření a vodohospodářských postupů	MZe	MŽP, MO	Průběžně
3.2.3.3	Omezit rizika zavlékání a šíření nepůvodních invazních druhů v rámci obchodu a dopravy	MŽP	MZe, celní správa	průběžně
3.2.3.4	Vytvářet a realizovat programy k potlačení (eradikaci, regulaci) vybraných druhů s nepříznivými dopady na biologickou rozmanitost či hospodářskou produkci, případně ve vybraných územích	MŽP	MZe, MO	Průběžně, KT: 2015
3.2.3.N.1	Vytvořit jednotný informační systém o nepůvodních druzích (sjednocení informací z oblasti ochrany přírody a fyto-sanitární a veterinární oblasti) a navázat jej na mezinárodní databáze	MŽP	MZe	Průběžně
3.2.3.N.2	Vytvořit a zajistit monitoring nepůvodních druhů s cílem doplnit a propojit existující systémy ve fyto-sanitární a veterinární oblasti	MŽP	MZe	Průběžně
3.2.3.N.3	Optimalizovat legislativní nástroje ochrany přírody a krajiny optimalizací právní úpravy související s nepůvodními druhy organismů (v koordinaci s vývojem v rámci EU) s důrazem na odstranění nekonzistence předpisů, propojení postupu v oblasti ochrany přírody s fyto-sanitárními a veterinárními předpisy a řešení zdrojů a vektorů v oblasti obchodu a dopravu	MŽP	---	Průběžně

3.3 Zlepšení kvality prostředí v sídlech

#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
3.3.N.1	Optimalizovat dotační podmínky programů na podporu a regeneraci bydlení ve vztahu k ochraně zeleně a živočichů v sídlech a k vhodnému nakládání se srážkovými vodami	MŽP, MMR	MF	Průběžně

3.3.1 Zlepšení funkčního stavu zeleně v sídlech

3.3.1.1	Vytvářet podmínky pro zachování a vymezení nových ploch a prvků zeleně jako součásti funkčního a strukturovaného systému sídelní zeleně v sídlech v rámci územního plánování,	MMR	MŽP, územní samospráva	Průběžně
---------	---	-----	------------------------	----------

	aby byla zajištěna základní podmínka pro plnění jeho funkcí			
3.3.1.2	Zvýšit biologickou hodnotu sídelní zeleně podporou uplatnění stanovištně vhodných druhů rostlin (např. využívání domácích druhů dřevin, zavádění druhově pestrých trávníků do veřejných parků), revitalizací stávajících a realizací funkčních propojení stávajících ploch zeleně a opatřeními k zajištění podmínek pro existenci volně žijících živočichů v sídlech (realizace prvků pro podporu hnízdění ptáků, plazů aj.)	MŽP		Průběžně
3.3.1.3	Podporovat přírodě blízké postupy a metody při revitalizaci a zakládání ploch zeleně	MŽP	---	Průběžně
3.3.1.4	Podpořit stavebně-architektonická řešení staveb vhodně snižujících nároky na zastavěnou plochu (např. podzemní garáže, patrová garážová stání apod.).	MMR	MPO, MK	Průběžně
3.3.1.N.1	Optimalizovat metodickou podporu územního plánování a ochrany přírody a krajiny ve vztahu k požadavkům na funkce systému sídelní zeleně.	MŽP, MMR (dělená gesce)		2018

3.3.2 Posílení regenerace brownfieldů s pozitivním vlivem na kvalitu prostředí v sídlech ²⁹				
3.3.2.1	Podporovat revitalizaci (regeneraci) brownfieldů v zastavěném území sídel s ohledem na komplexní potřeby územního rozvoje a požadavky na kvalitu životního prostředí	MPO	MMR, MŽP	Průběžně
3.3.2.2	Realizovat funkční plochy či prvky zeleně v rámci každého z podpořených projektů revitalizace (regenerace) brownfieldů v návaznosti na urbanistickou strukturu sídel	MPO	MŽP, MMR, územní samospráva	Průběžně
3.3.2.3	Podpora výstavby na plochách brownfieldů	MPO	MMR	Průběžně
3.3.2.N.1	Sledovat a vyhodnocovat účinnost zákona o ochraně ZPF ve vztahu k využívání méně kvalitních půd a brownfieldů pro realizaci investičních záměrů	MŽP	MZe, MPO	Průběžně
3.3.2.N.2	Sledovat a vyhodnocovat stav brownfieldů zejména z hlediska jejich počtu, typu, velikostní struktury, majetkových vztahů a ekologického stavu	MPO	MŽP, MMR, MZe	Průběžně
3.3.2.N.3	Aktualizovat Národní strategii regenerace brownfieldů	MPO	MMR, MŽP, MZe, MD	2017

3.3.3 Zlepšení hospodaření se srážkovou vodou v sídelních útvarech				
3.3.3.1	Podporovat přeměny stávajících nepropustných ploch na propustné (odstavné	MŽP	MMR	Průběžně

²⁹ Přípravovaná aktualizace Národní strategie regenerace brownfieldů, kterou připravuje agentura Czechinvest a zastřešuje MPO, přehodnotí a určí vhodné nastavení gescí za jednotlivá opatření cíle 3.3.2. Tato strategie komplexně doplní další potřebná opatření v oblasti brownfieldů, která nejsou v SPŽP uvedena.

	plochy nebo parkoviště, příliš široké nebo nepoužívané cesty, zpevněné předzahrádky, dvory)			
3.3.3.2	Podporovat v rámci realizace nově budovaných zpevněných ploch vhodné nakládání se srážkovými vodami (zasakování, akumulace nebo odpar dešťové vody - propustná dlažba využívající vegetačních tvárnic, zatravněných spár nebo porézních materiálů, zatravněné střechy atd.)	MŽP	MMR	Průběžně
3.3.3.3	Zvýšit podíl ploch zeleně, jejichž součástí je vhodné retenční opatření (zasakovací průlehy, rýhy nebo šachty, retenční příkopy, zelené střechy, apod.)	MŽP	MMR, MZe	Průběžně
3.3.3.4	Podporovat opatření vedoucí k zachycení a následnému využití srážkové a užitkové vody v místě (retenční nádrže, podzemní jímky)	MŽP	MMR, MZe	Průběžně
3.3.3.5	Podporovat revitalizaci vodních toků v sídelních útvarech	MŽP	MMR, MZe	Průběžně

4. Bezpečné prostředí				
4.1 Předcházení rizik				
4.1.1 Předcházení vzniku antropogenních rizik				
4.1.1.1	Rozšiřovat sledování znečištění půdy a zemědělských plodin zvláště nebezpečnými látkami – PCB, dioxiny, těžkými kovy, polyaromatickými uhlovodíky apod. v oblastech s možnými riziky (staré ekologické zátěže, havarijní znečištění)	MŽP	MZe	Průběžně
4.1.1.2	Stanovit pravidla pro bezpečné nakládání s nebezpečnými odpady s cílem v maximální možné míře omezit negativní vliv nebezpečných odpadů na životní prostředí a lidské zdraví	MŽP	MZd	Průběžně
4.1.1.3	Zefektivnit kontrolu pohybu nebezpečných odpadů a plnění povinností původců odpadů spojených s pohybem nebezpečných odpadů (např. efektivní elektronizací vybraných ohlašovacích a evidenčních povinností)	MŽP	ČIŽP	2017
4.1.1.4	Hodnocení látek v rámci akčního plánu Společenství	MŽP	MPO	Průběžně
4.1.1.5	Omezovat rizika nebezpečných chemických látek povolováním jejich výroby, dovozu a používání	MŽP	MPO	Průběžně
4.1.1.6	Zefektivňovat organizační a technická opatření ke snížení pravděpodobnosti vzniku závažných havárií způsobených nebezpečnými chemickými látkami	MŽP	MPO	Průběžně
4.1.1.7	Realizovat systém umístování nebezpečných objektů a zařízení v odpovídajících vzdálenostech od obytných oblastí	MŽP	MMR	Průběžně
4.1.1.8	Zefektivnit rozhodovací proces o nakládání s GMO založený na vědeckém hodnocení rizik, a to na národní i EU úrovni, a současně zabezpečit informování a účast veřejnosti	MŽP	MZe, MZd	2017

4.1.1.9	Omezovat negativní vliv působení hluku na zdraví lidí a ekosystémy	MZd	MŽP, MMR, MD	Průběžně
4.1.1.10	Znovuzískávat a zneškodňovat regulované látky poškozujících ozonovou vrstvu za použití závazných technologií	MŽP	MPO	Průběžně
4.1.1.11	Kontrolovat úniky látek poškozujících ozonovou vrstvu z chladicích zařízení a podpořit výměnu starých technologií s obsahem regulovaných látek za nové technologie s obsahem látek, které mají nulový potenciál poškozování ozonové vrstvy (ODP) a zároveň co nejmenší potenciál globálního oteplování (GWP)	MŽP	MPO	Průběžně
4.1.1.12	Zajistit náhradu za halonové hasicí přístroje a systémy požární ochrany, které spadají do kategorie tzv. kritického použití dle nařízení Komise (EU) č. 744/2010, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1005/2009 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, s ohledem na kritická použití halonů	MŽP	MD, MO, MZd, MPO	Průběžně
4.1.1.13	Mapovat lokality s potenciální možností úniku rizikových anorganických nebo organických látek, toxických kovů do životního prostředí z dolů, odvalů a výsypek (a nebo metanu z hlubinných dolů v obydlené oblasti) a vyhodnotit zdravotní rizika	MŽP	MPO, ČBÚ, MZd	Průběžně
4.1.2.N.1	Podporovat výzkum a vývoj v oblastech poznání a vyhodnocení antropogenních vlivů na jednotlivé složky životního prostředí se zaměřením na snižování environmentální zátěže zejména při využívání přírodních zdrojů a na eliminaci a prevenci negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí i na lidské zdraví	ÚV VVI, RVVI, GA ČR, TA ČR, MŽP	MZd	Průběžně

4.2 Zmírňování dopadů rizik, včetně mimořádných a krizových událostí

4.2.1 Zmírňování dopadů antropogenních rizik

#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
4.2.1.1	Zvyšovat bezpečnost životního prostředí proti následkům krizových situací (katastrof) způsobených antropogenními zdroji rizik (únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení, terorismus se závažnými dopady do životního prostředí)	MŽP	MV, MPO, MD, MZe	Průběžně
4.2.1.2	V rámci environmentální bezpečnosti snižovat riziko vzniku a negativních dopadů krizových situací (katastrof) antropogenního původu	MŽP	MPO, MZe, MD, MV	Průběžně
4.2.1.N.1	Zachovat míru právní ochrany životního prostředí i při řešení hospodářských škod	MŽP	---	Průběžně

4.2.2 Zmírňování dopadů přírodních nebezpečí

4.2.2.1	Realizovat monitoring vybraných ohrožených oblastí a identifikovat a pravidelně monitorovat zdroje rizika pro životní prostředí	MŽP	SÚJB, MMR, MZe	Průběžně
4.2.2.2	Zpracovat návrh regulace činnosti v ohrožených oblastech	MŽP	MMR, SÚJB	Průběžně
4.2.2.3	Realizovat Plány pro zvládání povodňových rizik	MŽP	MZe	Průběžně
4.2.2.4	Zkvalitnit systémy včasného varování	MŽP	MV	Průběžně
4.2.2.5	Zvyšovat bezpečnost životního prostředí proti působení krizových situací způsobených přírodními zdroji rizik (povodně, přívalové povodně, vydatné srážky, dlouhodobé sucho, extrémní vítr)	MŽP	MV, MZe	Průběžně
4.2.2.6	Snižovat negativní dopady krizových situací (katastrof) přírodního původu	MŽP	MPO, MZe, MD	Průběžně
4.2.2.N.1	Podporovat tvorbu nástrojů a technologií k identifikaci, sledování, predikci, prevenci a zmírňování přírodních rizik a monitorování jejich dopadů	ÚV VVI, RVVI, TA ČR, MŽP		Průběžně

4.2.3 Zmírňování dopadu změny klimatu a adaptace				
4.2.3.1	Realizovat opatření vedoucí ke stabilizování vodního režimu v krajině mj. posilováním organické složky v půdě, k posilování a efektivnímu využívání vodních zdrojů a ochraně vodních zdrojů, ke zvládnutí extrémních hydrologických situací – povodní a dlouhodobého sucha	MŽP	MZe	Průběžně
4.2.3.2	Usilovat o stabilizaci vodního režimu v krajině s cílem předcházet riziku povodní a dlouhodobého sucha prostřednictvím realizace přírodě blízkých protipovodňových opatření	MŽP	MZe	Průběžně
4.2.3.3	Šetrně využívat území a udržitelně hospodařit s půdou (ochrana proti erozi a degradaci, zvýšení podílu organické složky v půdě, zvýšení retence vody v krajině, zachování půdní úrodnosti), zavádět nové technologie, diverzifikovat zemědělství, atd.	MŽP	MZe	Průběžně
4.2.3.4	Realizovat adaptační opatření vůči negativním projevům změny klimatu také v rámci zemědělství, lesního hospodářství, biologické rozmanitosti, energetiky a průmyslu, ovzduší, zdraví obyvatel, urbanizované krajiny, dopravy a cestovního ruchu, atd.	MŽP	MZe, MPO, MZd, MD, MMR	Průběžně
4.2.3.5	Zajistit podporu rekonstrukcí a rozšíření úpraven vody a vodovodních přívaděčů s cílem zabezpečit jakostní pitnou vodu pro všechny občany	MZe, MŽP – dělené kompetence		Průběžně
4.2.3.N.1	Posílit finančně výzkum a vývoj v oblasti scénářů změny klimatu, identifikace a monitorování jejich dopadů, vymezení a monitoringu rizikových oblastí	ÚV VVI, RVVI, GA ČR, TA ČR, MŽP		Průběžně

4.2.3.N.2	V souladu se Strategií přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR zavést pravidelné vyhodnocování již implementovaných adaptačních opatření na změnu klimatu a identifikace nových adaptačních aktivit	MŽP	MZe, MD, MV, MPO, MMR, MK, MZd, MO, MŠMT, kraje	Průběžně
-----------	---	-----	---	----------

4.2.4 Sanace kontaminovaných míst, včetně starých ekologických zátěží, a náprava ekologické újmy				
4.2.4.1	Realizovat národní inventarizaci kontaminovaných míst v ČR	MŽP	---	Průběžně
4.2.4.2	Stanovovat a dodržovat priority odstraňování kontaminovaných míst	MŽP	---	Průběžně
4.2.4.3	Zajistit průběžnou evidenci ekologické újmy na území ČR a její aktualizaci	MŽP	ČIŽP	Průběžně
4.2.4.4	Zpracovat analýzy rizik na kontaminovaných místech s prioritou A (aktuální kontaminace) a P (potenciální kontaminace) včetně posouzení zdravotních rizik	MŽP	MZd, ČIŽP, MF	2015
4.2.4.5	Odstraňovat staré ekologické zátěže vzniklé před privatizací a vzniklé činností Sovětské armády v ČR	MŽP	MF	Průběžně
4.2.4.6	Sledovat expozice a dopady polutantů ze sanovaných ekologických zátěží na zdraví lidí a monitoring složek životního prostředí vztahující se k sanovanému místu	MŽP	MZd, SÚJB	Průběžně
4.2.4.7	Definovat a aplikovat preventivní opatření vedoucí k předcházení vzniku kontaminovaných míst a případů ekologické újmy	MŽP	---	Průběžně

Průřezové nástroje pro realizaci politiky ŽP				
#	Opatření a nástroje	Gesce	Spolugesce	Termín
N.N.1	Zlepšit právní vymahatelnost složkových právních předpisů	MŽP	---	Průběžně
N.N.2	Vyhodnocovat a odstraňovat nekonzistenci a nadbytečnost právních předpisů, jejichž aplikace se dotýká oblastí životního prostředí a nakládání se zdroji	MŽP	MPO	Průběžně
N.N.3	Zvýšit nároky na aplikovatelnost a využívání metodik certifikovaných orgány státní správy	MŽP	---	Průběžně
N.N.4	Aktualizovat opatření k posílení konkurenceschopnosti a rozvoje podnikání v ČR z pohledu právních předpisů na ochranu životního prostředí spolu se zprávou o jejich dosavadním provádění	MŽP	MPO	2017, 2019
N.E.1	Optimalizovat nastavení podpor v oblasti životního prostředí (PRV, Operační programy, národní programy aj.) s cílem posílit pozitivní synergické efekty v oblasti životního prostředí a vyloučit negativní dopady	MŽP	MF, MMR, MZe	Průběžně

N.E.2	Zavést hodnocení možných negativních dopadů na životní prostředí do procesu přípravy nových podpor (např. dotačních programů, daňových zvýhodnění) na základě metodiky, kterou zpracuje MŽP, a tím zabránit nežádoucímu zavádění podpor s významnými negativními dopady na ŽP	MŽP (zpracování), ÚOSS (hodnocení)	---	2020
N.E.3	Pravidelně analyzovat efekty poplatků ve složkových zákonech a v případě potřeby navrhnout jejich úpravu s ohledem na dosahování cílů SPŽP	MŽP	---	Průběžně
N.I.1	Rozvíjet JISŽP na základě deklarovaných cílů a priorit SPŽP	MŽP	MZd	Průběžně
N.I.2	Koordinovat aktivity směřující k budování a využívání systémů COPERNICUS pro potřeby managementu ŽP	MŽP	MŠMT, MD	Průběžně
N.M.1	Revidovat a aktualizovat stávající systém získávání relevantních analytických dat pro potřeby vyhodnocování změn v oblasti životního prostředí, zejména přírody a krajiny	MŽP	---	Průběžně
N.M.2	Doplnit systém vhodných indikátorů pro sledování stavu ŽP a vyhodnocování SPŽP a vytvořit kritéria pro vyhodnocování prevence a zmírňování následků krizových situací na životní prostředí	MŽP	---	Průběžně
N.D.1	Podporovat uzavírání dobrovolných dohod s významnými znečišťovateli a dalšími zájmovými skupinami za účelem snížení dopadů na životní prostředí nad rámec legislativních požadavků	MŽP	---	Průběžně
N.D.2	Podporovat zapojování veřejnosti do péče o přírodní prostředí a krajinu a jejich ochranu včetně dobrovolnické práce organizované dle zákona o dobrovolnické službě	MŽP	MK	Průběžně
N.D.3	Využívat Národního programu čistší produkce k rozšiřování informací o možnostech aplikace eko-efektivních opatření v podnicích a podpoře realizace konkrétních projektů	MŽP	MPO	Průběžně
N.D.4	Podporovat uplatňování moderních nástrojů environmentálního řízení v podnicích a dalších organizacích, především realizací Národního programu EMAS	MŽP	---	Průběžně
N.D.5	Podporovat rozšiřování výrobků s nižšími environmentálními dopady, zejména prostřednictvím Národního programu environmentálního značení a Pravidel uplatňování environmentálních požadavků při zadávání veřejných zakázek a nákupch státní správy a samosprávy	MŽP	MMR	Průběžně
N.D.6	Zvyšovat počet obcí, které aplikují Místní agendu 21 a zvyšovat úroveň realizace procesu MA21 v dané municipalitě	MŽP	---	Průběžně
N.IN.1	Zajistit potřebnou metodickou podporu a vzdělávání státní správy v oblasti kontroly a vymáhání práva ŽP	MŽP, MV	---	Průběžně

N.IN.2	Zlepšit metodickou podporu výkonu státní správy, zkvalitnit činnost autorizovaných osob i státních organizací a veřejné správy ve vztahu k ochraně životního prostředí, resp. ochraně přírody a krajiny, včetně vhodného hospodaření v nivách, ekologické správy vodních toků, vymezení a realizaci ÚSES i vymezení, ochrany a správě systému sídlení zeleně	MŽP	územní samospráva, MMR, MK	Průběžně
N.V.1	Podporovat výzkum a analýzy zaměřené na nákladovou efektivnost politik, vedoucí k minimalizaci nákladů na dosažení cílů vytýčených v SPŽP	ÚV VVI, RV VVI, TA ČR, GA ČR, MŽP	MZe,	Průběžně
N.EVVO.1	Podporovat vzdělávání a informovanost státních zaměstnanců v problematice životního prostředí	MŽP	MV	Průběžně
N.EVVO.2	Podporovat zvyšování environmentální gramotnosti v celé společnosti, u všech hlavních cílových skupin	MŽP, MŠMT, MV		Průběžně
N.EVVO.3	Zvyšovat environmentální povědomí veřejnosti o životním prostředí podporou systematické informovanosti, osvěty a ekoporadství	MŽP	---	Průběžně
N.EVVO.5	Zajistit provádění a plnění úkolů vyplývajících pro Českou republiku z Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (tzv. Aarhuská úmluva)	MŽP	---	Průběžně

Průřezové nástroje mezinárodní spolupráce				
N.EU.1	Plnit závazky plynoucí ze stávající environmentální legislativy EU, v oblasti řízení vedených proti ČR pro nesplnění povinností vyplývajících z této legislativy (tzv. EU Pilot a infringementových řízení) zajistit efektivní komunikaci mezi dotčenými subjekty a najít vhodné řešení s cílem dosáhnout ukončení řízení a předejít zahájení řízení proti ČR před Soudním dvorem EU	MŽP	---	Průběžně
N.EU.2	Aktivně vystupovat při projednávání nových legislativních, nelegislativních a strategických dokumentů EU na všech úrovních projednávání ve strukturách EU s dopadem na životní prostředí s cílem prosazovat zájmy ČR	MŽP	---	Průběžně
N.EU.3	Aktivně působit v evropských institucích – např. Evropská agentura pro životní prostředí (EEA), síť inspektorů IMPEL (Implementation and Enforcement of Environmental Legislation)	MŽP	---	Průběžně
N.MEZ.1	Aktivně se zapojovat do spolupráce a aktivit v rámci mezinárodních mezivládních organizací a programů globálního i regionálního charakteru zabývajících se problematikou ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje (UNEP, HLPF, EHK OSN, ISDR OSN, OECD, GEF, GCF atd.) a uplatňovat v národních podmínkách standardy a plnit závazky přijaté v rámci	MŽP	---	2020

	členství ČR v těchto mezinárodních organizacích			
N.MEZ.2	Usilovat o racionalizaci a zefektivnění mezinárodní správy udržitelného rozvoje a životního prostředí v kontextu implementace Agendy 2030 jak ve vztahu k návrhům na vznik nových mezinárodních institucí, tak zejména ve vztahu k vnitřním reformám stávajících mezinárodních organizací	MŽP	MZV	2020
N.MEZ.3	S přihlédnutím k prioritám ČR a EU v oblasti racionalizace a zvýšení efektivity mezinárodní správy se zapojit do vyjednávání vzniku nových pro ČR relevantních mezinárodních organizací a iniciativ zabývajících se problematikou ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje vč. krajiny a pravidelně hodnotit přínosy stávajících členství v MeO	MŽP	MZV	2020
N.MULTI.1	Plnit závazky plynoucí z již ratifikovaných mnohostranných environmentálních smluv a aktivně se zapojit do jejich dalšího vývoje na mezinárodní úrovni	MŽP	---	2020
N.MULTI.2	Zapojit se do vyjednávání nových pro ČR relevantních environmentálních smluv a vytvářet podmínky pro jejich ratifikaci na národní úrovni (např. Minamatská úmluva o rtuti, Pařížská dohoda k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu)	MŽP	MZe, MD, MPO, MZd, MZV	Průběžně
N.MULTI.3	Vyhodnocovat plnění relevantní ustanovení Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci v zemích postižených velkým suchem s ohledem na řešení otázky eroze půd	MŽP	MZe	2020
N.BIL.1	Rozvíjet bilaterální spolupráci se sousedními zeměmi ČR a usilovat o zlepšení životního prostředí v přeshraničních oblastech zejména v oblasti kvality ovzduší, vod a ochrany přírody a krajiny a plnit závazky plynoucí z již ratifikovaných bilaterálních smluv ve všech oblastech životního prostředí	MŽP	---	Průběžně
N.BIL.2	Rozvíjet bilaterální spolupráci s vybranými partnerskými zeměmi, zaměřenou na ochranu všech složek životního prostředí s důrazem na šíření moderních environmentálních technologií	MŽP	MPO	2020
N.BIL.3	Podporovat proces rozšiřování EU a poskytovat zkušenosti kandidátským zemím pomocí bilaterální spolupráce i realizací twinningových projektů (fondy EU)	MŽP	---	2020
N.BIL.4	V souladu se stávající Konceptí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2010-2017 a s Agendou 2030 pro udržitelný rozvoj prosazovat oblast životního prostředí jako klíčovou v rámci ZRS	MŽP	MZV	Průběžně
N.BIL.5	Spolupracovat na rozšíření přenosu zkušeností ČR do zemí západního Balkánu, do regionu jihovýchodní a východní Evropy, Kavkazu a	MŽP	MZV	2020

	střední Asie s prioritním důrazem na státy Východního partnerství, v souladu s prioritami české zahraniční politiky			
N.BIL.6	Napomáhat zapojení českých firem do mezinárodních programů Světové banky a Evropské banky pro obnovu a rozvoj	MF	MŽP	2020